

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 10ης Μαΐου 2001 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις Τ-186/97, Τ-187/97, Τ-190/97 έως Τ-192/97, Τ-210/97, Τ-211/97, Τ-216/97 έως Τ-218/97, Τ-279/97, Τ-280/97, Τ-293/97 και Τ-147/99,

Kaufring AG, με έδρα στο Ντύσσελντορφ (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους D. Ehle και V. Schiller, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση Τ-186/97,

Crown Europe GmbH, με έδρα στο Gelsenkirchen (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους D. Ehle και V. Schiller, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση Τ-187/97,

Profex Electronic Verwaltungsgesellschaft mbH, με έδρα στο Tiefenbach (Γερμανία), εκπροσωπούμενη αρχικώς από τον G. Sobotta και στη συνέχεια από τον E. O. Rau, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση Τ-190/97,

* Γλώσσες διαδικασίας: η γερμανική, η αγγλική, η γαλλική και η ολλανδική.

Horten AG, με έδρα στο Ντύσσελντορφ, εκπροσωπούμενη από τους D. Ehle και V. Schiller, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-191/97,

Dr. Seufert GmbH, με έδρα στην Καρλσρούη (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους D. Ehle και V. Schiller, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-192/97,

Grundig AG, με έδρα στο Fürth (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους D. Ehle και V. Schiller, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-210/97,

Hertie Waren- und Kaufhaus GmbH, με έδρα στη Φρανκφούρτη επί του Μάιν (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους D. Ehle και V. Schiller, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-211/97,

Lema SA, με έδρα στο Gennevilliers (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τον F. Goguel, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση T-216/97,

Masco SA, πρώην Seiga SA (High Tech Industries), με έδρα στο Thiais (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τον F. Goguel, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στις υποθέσεις T-217/97 και T-218/97,

DFDS Transport BV, με έδρα στο Venlo (Κάτω Χώρες), εκπροσωπούμενη από τον C. Grisart, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση Τ-279/97,

Wilson Holland BV, με έδρα στο Hoogvliet Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες), εκπροσωπούμενη από τον C. Grisart, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση Τ-280/97,

Elta GmbH, με έδρα στο Dreieich-Sprendlingen (Γερμανία), εκπροσωπούμενη από τους G. Breit και A. Breit, δικηγόρους,

προσφεύγουσα στην υπόθεση Τ-293/97,

Miller NV, με έδρα στο Willebroek (Βέλγιο), εκπροσωπούμενη από τους Y. Van Gerven και I. Bernaerts, δικηγόρους, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα στην υπόθεση Τ-147/99,

υποστηριζόμενες από το

Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, εκπροσωπούμενο, στις υποθέσεις Τ-186/97, Τ-187/97, Τ-190/97 έως Τ-192/97, Τ-210/97, Τ-211/97, Τ-279/97, Τ-280/97 και Τ-293/97, από τις M. Ewing και R. V. Magrill, επικουρούμενες από τον D. Wyatt, QC, και, στις υποθέσεις Τ-216/97 έως Τ-218/97, από τον D. Cooper, επικουρούμενο από τον D. Wyatt, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουν στις υποθέσεις Τ-186/97, Τ-187/97, Τ-190/97 έως Τ-192/97, Τ-210/97, Τ-211/97, Τ-216/97 έως Τ-218/97, Τ-279/97, Τ-280/97 και Τ-293/97,

από την

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη αρχικώς από τους E. Röder και C.-D. Quassowski και στη συνέχεια από τους W. D. Plessing και C.-D. Quassowski,

παρεμβαίνουσα στις υποθέσεις T-186/97, T-187/97,
T-190/97 έως T-192/97 και T-210/97,

και από την

Γαλλική Δημοκρατία, εκπροσωπούμενη αρχικώς από την K. Rispal-Bellanger και τους G. Mignot και F. Pascal και στη συνέχεια από την K. Rispal-Bellanger και τον C. Vasak, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

παρεμβαίνουσα στις υποθέσεις T-186/97, T-187/97, T-190/97 έως
T-192/97, T-210/97, T-211/97 και T-216/97 έως T-218/97,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης, στις υποθέσεις T-186/97, T-187/97, T-190/97 έως T-192/97, T-210/97, T-211/97 και T-293/97, από τον R. B. Wainwright, επικουρούμενο αρχικώς από την K. Schreyer και στη συνέχεια από τον G. zur Hausen, στις υποθέσεις T-216/97 έως T-218/97, αρχικώς από τον M. Nolin και στη συνέχεια από τον R. Tricot, επικουρούμενο από τον A. Baran, δικηγόρο και barrister, στις υποθέσεις T-279/97 και T-280/97, από τον R. B. Wainwright, επικουρούμενο από τον R. Tricot, και, στην υπόθεση T-147/99, από τον

R. Tricot, επικουρούμενο από τον J. Stuyck, δικηγόρο, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής,

που έχουν ως αντικείμενο, όσον αφορά τις υποθέσεις Τ-186/97, Τ-187/97, Τ-190/97 έως Τ-192/97, Τ-210/97, Τ-211/97, Τ-279/97, Τ-280/97 και Τ-293/97, αίτηση ακυρώσεως των αποφάσεων της Επιτροπής της 19ης Φεβρουαρίου 1997, της 25ης Μαρτίου 1997 και της 5ης Ιουνίου 1997, με τις οποίες διαπιστώνεται ότι η διαγραφή χρέους εισαγωγικών δασμών δεν είναι δικαιολογημένη και, στις υποθέσεις Τ-216/97 έως Τ-218/97 και Τ-147/99, αίτηση ακυρώσεως των αποφάσεων της Επιτροπής της 24ης Απριλίου 1997 και της 26ης Μαρτίου 1999, με τις οποίες διαπιστώνεται ότι οι εισαγωγικοί δασμοί πρέπει να καταβληθούν και ότι η διαγραφή χρέους των δασμών αυτών δεν είναι δικαιολογημένη,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, J. Azizi και M. Jaeger, δικαστές,

γραμματέας: P. de Bandt, εισηγητής σε γραφείο δικαστή,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 10ης Ιουλίου 2000,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Το νομικό πλαίσιο

I— *Η κανονιστική ρύθμιση περί εξισωτικής εισφοράς*

A — *Η Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας*

- 1 Οι παρούσες υποθέσεις εντάσσονται στο πλαίσιο της Συμφωνίας Συνδέσεως μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Τουρκίας (στο εξής: Συμφωνία Συνδέσεως) η οποία υπογράφηκε στην Άγκυρα από τη Δημοκρατία της Τουρκίας, αφενός, και από τα κράτη μέλη της ΕΟΚ και από την Κοινότητα, αφετέρου (στο εξής: τα συμβαλλόμενα μέρη). Η Συμφωνία Συνδέσεως επικυρώθηκε με την απόφαση 64/732/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 23ης Δεκεμβρίου 1963 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 64), και άρχισε να ισχύει την 1η Δεκεμβρίου 1964.
- 2 Σύμφωνα με το άρθρο 2, το οποίο περιλαμβάνεται στον τίτλο I σχετικά με τις αρχές που διέπουν τη Συμφωνία Συνδέσεως, η εν λόγω συμφωνία έχει ως αντικείμενο την προαγωγή της συνεχούς και ισόρροπης ενισχύσεως των εμπορικών και οικονομικών σχέσεων μεταξύ των συμβαλλομένων μερών.

- 3 Η συμφωνία περιλαμβάνει μια προπαρασκευαστική φάση επιτρέπουσα στη Δημοκρατία της Τουρκίας, σύμφωνα με το άρθρο 3, να ενισχύσει την οικονομία της, με τη βοήθεια της Κοινότητας, μια μεταβατική φάση αποβλέπουσα, σύμφωνα με το άρθρο 4, στη βαθμιαία σύσταση τελωνειακής ενώσεως και στην προσέγγιση των οικονομικών πολιτικών και μια οριστική φάση η οποία, σύμφωνα με το άρθρο 5, βασίζεται στην τελωνειακή ένωση και συνεπάγεται την ενίσχυση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών. Σύμφωνα με το άρθρο 28, η Συμφωνία Συνδέσεως πρέπει να επιτρέψει, εν καιρώ, να εξεταστεί η δυνατότητα προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Τουρκίας στην Κοινότητα.

- 4 Σύμφωνα με το άρθρο 7, τα συμβαλλόμενα μέρη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα γενικά ή ειδικά μέτρα για να εξασφαλίσουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμφωνία και απέχουν από κάθε μέτρο που δύναται να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη των σκοπών της συμφωνίας.

- 5 Τα άρθρα 22 και 23, τα οποία περιλαμβάνονται στον τίτλο III περί των γενικών και τελικών διατάξεων, προβλέπουν τη σύσταση Συμβουλίου Συνδέσεως αποτελούμενου, αφενός, από μέλη των Κυβερνήσεων των κρατών μελών, του Συμβουλίου και της Επιτροπής και, αφετέρου, από μέλη της Τουρκικής Κυβερνήσεως. Το Συμβούλιο Συνδέσεως έχει την εξουσία να λαμβάνει αποφάσεις με ομοφωνία για την επίτευξη των στόχων της Συμφωνίας Συνδέσεως. Με το άρθρο 25 παρέχεται στο Συμβούλιο Συνδέσεως, τη σύγκληση του οποίου μπορεί να ζητήσει καθένα από τα συμβαλλόμενα μέρη, η αρμοδιότητα να ρυθμίζει οποιαδήποτε διαφορά σχετικά με την εφαρμογή ή την ερμηνεία της Συμφωνίας Συνδέσεως ή να υποβάλλει τη διαφορά στο Δικαστήριο.

- 6 Τέλος, η συμφωνία περί των μέτρων που πρέπει να ληφθούν και περί των διαδικασιών για την εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/001, σ. 65) προβλέπει, στο άρθρο 1, τον τρόπο κατά τον οποίο καθορίζεται η κοινή θέση των αντιπροσώπων της Κοινότητας και των κρατών μελών στο πλαίσιο του Συμβουλίου Συνδέσεως.

B — Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου

- 7 Για να καθορισθούν οι προϋποθέσεις, ο τρόπος και ο ρυθμός της πραγματοποίησης της μεταβατικής φάσεως που προβλέπεται στη Συμφωνία Συνδέσεως, τα συμβαλλόμενα μέρη υπέγραψαν, στις 23 Νοεμβρίου 1970, στις Βρυξέλλες, ένα πρόσθετο πρωτόκολλο. Το πρωτόκολλο αυτό επικυρώθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2760/72 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/002, σ. 149).
- 8 Δεδομένου ότι η προβλεπόμενη στη Συμφωνία Συνδέσεως οριστική φάση άρχισε να ισχύει μόλις στις 31 Δεκεμβρίου 1995 (απόφαση 1/95 του Συμβουλίου Συνδέσεως, της 22ας Δεκεμβρίου 1995, για την εφαρμογή της οριστικής φάσης της τελωνειακής ένωσης, ΕΕ 1996, L 35, σ. 1), οι διατάξεις του προσθέτου πρωτοκόλλου ίσχυαν κατά τον χρόνο των εισαγωγών τις οποίες αφορούν οι αποφάσεις της Επιτροπής των οποίων ζητείται η ακύρωση στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας.
- 9 Μεταξύ των διατάξεων αυτών περιλαμβάνεται ειδικότερα το άρθρο 3, παράγραφος 1, του εν λόγω πρωτοκόλλου. Σύμφωνα με το άρθρο αυτό, οι διατάξεις του προσθέτου πρωτοκόλλου σχετικά με την κατάργηση των δασμών και των ποσοτικών περιορισμών (στο εξής: προτιμησιακό καθεστώς) εφαρμόζονται «επίσης επί των παραγομένων στην Κοινότητα ή την Τουρκία εμπορευμάτων για την παραγωγή των οποίων έχουν χρησιμοποιηθεί προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών τα οποία δεν ευρίσκονται [δεν ευρίσκονταν] σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Κοινότητα ή στην Τουρκία».
- 10 Προβλέπεται πάντως ότι η υπαγωγή των εμπορευμάτων αυτών στο προτιμησιακό καθεστώς τελεί υπό την προϋπόθεση της εισπράξεως, στο κράτος εξαγωγής, εξισωτικής εισφοράς, ο συντελεστής της οποίας ισούται με ποσοστό των δασμών του Κοινού Δασμολογίου που προβλέπονται για τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών τα οποία έχουν χρησιμοποιηθεί στην κατασκευή των εν λόγω εμπορευμάτων (στο εξής: εξισωτική εισφορά).

- 11 Προβλέπεται επίσης ότι το Συμβούλιο Συνδέσεως καθορίζει τον συντελεστή της εξισωτικής εισφοράς καθώς και τον τρόπο εισπράξεώς της. Τέλος, το Συμβούλιο Συνδέσεως καθορίζει τις μεθόδους διοικητικής συνεργασίας για την εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου (άρθρο 4 του προσθέτου πρωτοκόλλου).
- 12 Κατ' εφαρμογήν των τελευταίων αυτών διατάξεων, το Συμβούλιο Συνδέσεως έλαβε ορισμένο αριθμό αποφάσεων σχετικά με την εξισωτική εισφορά.
- 13 Με την απόφαση 2/72, της 29ης Δεκεμβρίου 1972 (η οποία δεν δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*), το Συμβούλιο Συνδέσεως καθόρισε σε εκατό το ποσοστό των δασμών του Κοινού Δασμολογίου που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της εξισωτικής εισφοράς για τα παραγόμενα στην Τουρκία εμπορεύματα.
- 14 Με την απόφαση 3/72, της 29ης Δεκεμβρίου 1972 (η οποία δεν δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα*), το Συμβούλιο Συνδέσεως καθόρισε τον τρόπο εισπράξεως της εξισωτικής εισφοράς. Σύμφωνα με την απόφαση αυτή, η εισφορά πρέπει να υπολογίζεται βάσει του είδους και της τελωνειακής αξίας των προϊόντων καταγωγής τρίτων χωρών τα οποία χρησιμοποιήθηκαν στην παραγωγή των εμπορευμάτων στο έδαφος των συμβαλλομένων μερών (στο εξής: συστατικά μέρη καταγωγή τρίτων χωρών) (άρθρο 1). Σε περίπτωση απαλλαγής ή μερικής ή πλήρους αναστολής της καταβολής των δασμών επί αυτών των συστατικών μερών, η εξισωτική εισφορά είναι πληρωτέα μέχρι του ποσού των μη εισπραχθέντων δασμών (άρθρο 3). Η Κοινότητα και η Δημοκρατία της Τουρκίας ενημερώνονται αμοιβαίως και ενημερώνουν το Συμβούλιο Συνδέσεως σχετικά με τα μέτρα τα οποία λαμβάνουν για την εξασφάλιση της ομοιόμορφης εφαρμογής της αποφάσεως (άρθρο 4).
- 15 Τέλος, το Συμβούλιο Συνδέσεως εξέδωσε την απόφαση 5/72, της 29ης Δεκεμβρίου 1972, περί των μεθόδων διοικητικής συνεργασίας για την εφαρμογή των άρθρων 2 και 3 του συνημμένου στη Συμφωνία της Άγκυρας προσθέτου πρωτοκόλλου (JO

1973, L 59, σ. 74), σύμφωνα με την οποία η προσκόμηση δικαιολογητικού εκδοθέντος κατόπιν αιτήσεως του εξαγωγέα από τις τελωνειακές αρχές της Δημοκρατίας της Τουρκίας ή ενός κράτους μέλους είναι αναγκαία για την υπαγωγή στο προτιμησιακό καθεστώς. Για τα εμπορεύματα που μεταφέρονται απ' ευθείας στην Κοινότητα από την Τουρκία, πρόκειται για το πιστοποιητικό κυκλοφορίας των εμπορευμάτων A.TR.1 (στο εξής: πιστοποιητικό A.TR.1), υπόδειγμα του οποίου είναι συνημμένο στην απόφαση (άρθρο 2). Το υπόδειγμα αυτό αντικαταστάθηκε με το έντυπο που είναι συνημμένο στην απόφαση 1/78 του Συμβουλίου Συνδέσεως, της 18ης Ιουλίου 1978, με την οποία τροποποιήθηκε η απόφαση 5/72 (JO L 253, σ. 2).

- 16 Στην οπίσθια όψη του εν λόγω εντύπου εμφανίζονται επεξηγήσεις σχετικά με τα «εμπορεύματα για τα οποία μπορεί να εκδοθεί [πιστοποιητικό A.TR.1]». Σύμφωνα με το σημείο I 1, στοιχείο c, των επεξηγήσεων αυτών, αυτό ισχύει για τα «παραχθέντα στο κράτος εξαγωγής εμπορεύματα, στην παραγωγή των οποίων χρησιμοποιήθηκαν προϊόντα για τα οποία δεν καταβλήθηκαν δασμοί και επιβαρύνσεις ισοδύναμου αποτελέσματος που έπρεπε να καταβληθούν ή τα οποία έτυχαν πλήρους ή μερικής επιστροφής των εν λόγω δασμών ή επιβαρύνσεων, υπό την επιφύλαξη ότι εισπράττεται, εφόσον οφείλεται, η συναφώς προβλεπόμενη εισφορά».
- 17 Το άρθρο 11 της προμνημονευθείσας αποφάσεως 5/72 προβλέπει ότι τα κράτη μέλη και η Δημοκρατία της Τουρκίας παρέχουν αμοιβαίως την αρωγή τους, μέσω των αντιστοίχων τελωνειακών διοικήσεων, για τον έλεγχο της αυθεντικότητας και του κανονικού χαρακτήρα των πιστοποιητικών, «για να εξασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας αποφάσεως». Το άρθρο 12 της αποφάσεως 5/72 προβλέπει ότι:

«η [Δημοκρατία της] Τουρκία[ς], τα κράτη μέλη και η Κοινότητα λαμβάνουν, στον τομέα της αρμοδιότητάς τους, τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση των διατάξεων της αποφάσεως.»

Γ — *Μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη από τις τουρκικές αρχές της κανονιστικής ρυθμίσεως περί εξισωτικής εισφοράς*

1. Περίοδος πριν από την έκδοση του διατάγματος του Ιανουαρίου 1994

- 18 Μέχρι τις 15 Ιανουαρίου 1994, η Τουρκική Κυβέρνηση δεν είχε θεσπίσει, κατά τρόπο γενικό, κανονιστική ρύθμιση προβλέπουσα την είσπραξη, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου, εξισωτικής εισφοράς για τα εμπορεύματα που παράγονται από συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών τα οποία δεν είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Τουρκία. Απεναντίας, η Τουρκική Κυβέρνηση είχε καθιερώσει πρόγραμμα ενισχύσεως των εξαγωγών και εκδώσει, τον Ιούνιο του 1992, δύο διατάγματα αναφερόμενα το ένα στην είσπραξη ανισταθμιστικού τέλους και, το άλλο, στην αναστολή της καταβολής ορισμένων εισαγωγικών δασμών.

α) Το πρόγραμμα ενισχύσεως των εξαγωγών

- 19 Για να ενθαρρύνουν τις εξαγωγές τουρκικών προϊόντων προς την Κοινότητα και τις τρίτες χώρες, οι τουρκικές αρχές καθιέρωσαν πρόγραμμα ενισχύσεως των εξαγωγών (export incentive scheme, στο εξής: πρόγραμμα ενθαρρύνσεως των εξαγωγών). Το πρόγραμμα αυτό προέβλεπε την απαλλαγή από τους δασμούς κατά την εισαγωγή συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών, υπό την προϋπόθεση ότι τα μέρη αυτά ενσωματώνονταν σε προϊόντα τα οποία στη συνέχεια εξάγονταν στην Κοινότητα ή σε τρίτες χώρες. Οι τουρκικές εταιρίες που επιθυμούσαν να τύχουν της απαλλαγής έπρεπε να διαθέτουν πιστοποιητικό ενισχύσεως των εξαγωγών εκδιδόμενο από τις τουρκικές αρχές. Το όνομα των εταιριών που εντάσσονταν στο πρόγραμμα ενθαρρύνσεως των εξαγωγών δημοσιευόταν ετησίως στην τουρκική Επίσημη Εφημερίδα.

Η απαλλαγή από τους εισαγωγικούς δασμούς ίσχυε μόνον υπό την προϋπόθεση ότι τα προϊόντα στα οποία ενσωματώνονταν τα εν λόγω συστατικά μέρη εξάγονταν πριν από την εκπνοή ορισμένης προθεσμίας μετά την εισαγωγή αυτών των συστατικών μερών στην Τουρκία. Κατά την εισαγωγή, οι κανονικά οφειλόμενοι δασμοί υπολογίζονταν και κατατίθεντο σε τραπεζικά ιδρύματα. Στη συνέχεια, μετά την παραγωγή και την εξαγωγή των εμπορευμάτων, η επιχείρηση απεδείκνυε τις εξαγωγές της για να αναλάβει τα κατατεθέντα ποσά.

β) Διατάγματα εκδοθέντα από την Τουρκική Κυβέρνηση τον Ιούνιο του 1992

- 20 Με έγγραφο της 28ης Ιουλίου 1992, η Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Δημοκρατίας της Τουρκίας στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες ενημέρωσε το Συμβούλιο Συνδέσεως για την έκδοση, στις 16 Ιουνίου 1992, δύο διαταγμάτων από την Τουρκική Κυβέρνηση.
- 21 Πρόκειται, πρώτον, για το διάταγμα 92/3177, της 16ης Ιουνίου 1992, το οποίο δημοσιεύθηκε στην Τουρκική Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 21277 της 7ης Ιουλίου 1992 και άρχισε να ισχύει την ίδια ημέρα. Το διάταγμα αυτό προβλέπει ότι οι εξαγωγείς οι οποίοι επιθυμούν να εξαγάγουν συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως μέσω του πιστοποιητικού A.TR.1 οφείλουν να λάβουν έκθεση πραγματογνωμοσύνης από το εμπορικό επιμελητήριο στο οποίο ανήκουν, από την οποία να προκύπτει ότι η αξία των συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών είναι κατώτερη ή ίση προς το 56 % της συνολικής αξίας fob των συσκευών τηλεοράσεως. Οι τελωνειακές αρχές οφείλουν να εισπράττουν εξισωτική εισφορά αν από την πραγματογνωμοσύνη προκύπτει ότι η αξία των συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών υπερβαίνει το ποσοστό αυτό. Η κατά τον τρόπο αυτό ειπραπτόμενη εξισωτική εισφορά καταβάλλεται στο Ταμείο ενισχύσεως και σταθεροποιήσεως των τιμών (Support and Price Stabilization Fund). Η εκτέλεση του διατάγματος αυτού εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Υπουργού στον οποίο υπάγεται η αρμόδια για το Δημόσιο Ταμείο και το Εξω-

τερικό Εμπόριο υπό-γραμματεία (Undersecretariat for Treasury and External Commerce).

- 22 Η Τουρκική Κυβέρνηση εξέδωσε την ίδια ημέρα το διάταγμα 92/3127, το οποίο δημοσιεύθηκε στην τουρκική Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 21277 της 7ης Ιουλίου 1992 και άρχισε να ισχύει την ίδια ημερομηνία. Το διάταγμα αυτό προβλέπει την αναστολή των εισαγωγικών δασμών επί των εισαγομένων στην Τουρκία καθοδικών σωλήνων για έγχρωμες τηλεοράσεις, ανεξαρτήτως της καταγωγής τους (ΕΟΚ ή τρίτες χώρες) και ανεξαρτήτως του προορισμού των τηλεοράσεων (εσωτερική αγορά, ΕΟΚ ή τρίτη χώρα).

2. Διάταγμα εκδοθέν από την Τουρκική Κυβέρνηση τον Ιανουάριο του 1994

- 23 Στις 12 Ιανουαρίου 1994, η Τουρκική Κυβέρνηση εξέδωσε το διάταγμα 94/5168, που δημοσιεύθηκε στην τουρκική Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 21832 της 28ης Ιανουαρίου 1994. Το άρθρο 1 του διατάγματος αυτού προβλέπει την εισπραξη εξισωτικής εισφοράς για τα συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών που ενσωματώνονται σε έγχρωμες τηλεοράσεις προοριζόμενες για την Κοινότητα. Ο συντελεστής της εισφοράς αντιστοιχεί στον συντελεστή που προβλέπεται από το Κοινό Δασμολόγιο για προϊόντα αυτού του είδους. Τα κατά τον τρόπο αυτό εισπραττόμενα ποσά καταβάλλονται στο Ταμείο για την προώθηση των επενδύσεων και υπηρεσιών που αποφέρουν συνάλλαγμα (Fund for the Promotion of Investments and Foreign Exchange Earning Services). Με το άρθρο 2 του διατάγματος 94/5168 καταργείται το προμνημονευθέν διάταγμα 92/3127. Σχετικά με το διάταγμα 94/5168 δημοσιεύθηκε ανακοίνωση στην τουρκική Επίσημη Εφημερίδα αριθ. 21845 της 10ης Φεβρουαρίου 1994.
- 24 Επιπλέον, στις 16 Αυγούστου 1994, η Τουρκική Κυβέρνηση εξέδωσε το διάταγμα 94/5782, που δημοσιεύθηκε στην τουρκική Επίσημη Εφημερίδα της 26ης Αυγούστου 1994, με το οποίο επεκτείνεται η εισπραξη της εξισωτικής εισφοράς σε όλα τα προϊόντα που περιέχουν συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών τα οποία δεν είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Τουρκία.

Π — Κανονιστική ρύθμιση σχετικά με τη διαγραφή χρέους και τη μη είσπραξη των δασμών

Α — Ουσιαστικές διατάξεις σχετικά με τη διαγραφή χρέους και τη μη εκ των υστέρων είσπραξη των δασμών

1. Διατάξεις εφαρμοζόμενες στις επίμαχες εισαγωγές

25 Όπως προκύπτει από τη δεύτερη αιτιολογική σκέψη των προσβαλλομένων αποφάσεων, οι αποφάσεις αυτές αφορούν εισαγωγές στην Κοινότητα έγχρωμων τηλεοράσεων προερχομένων από την Τουρκία, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν κατά τα έτη 1991 έως 1993 και στις αρχές του έτους 1994 (στο εξής: επίμαχη περίοδος). Όλες σχεδόν οι εισαγωγές αυτές διέπονται συνεπώς, αφενός, από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1430/79 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουλίου 1979, περί της επιστροφής ως αχρεωστήτως εισπραχθέντων ή της διαγραφής χρέους εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 11/015, σ. 162), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3069/86 του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 1986 (ΕΕ L 286, σ. 1), και, αφετέρου, από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1697/79 του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 1979, περί της εκ των υστέρων εισπράξεως εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που δεν κατέστησαν απαιτητοί από τον φορολογούμενο, για εμπορεύματα που διασαφηνίστηκαν σε τελωνειακό καθεστώς συνεπαγόμενο την υποχρέωση καταβολής τέτοιων δασμών (ΕΕ ειδ. έκδ. 02/007, σ. 254).

26 Όσον αφορά τις εισαγωγές που πραγματοποιήθηκαν μετά την έναρξη της ισχύος, την 1η Ιανουαρίου 1994, του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, περί θεσπίσεως κοινοτικού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 302, σ. 1, στο εξής: τελωνειακός κώδικας), επισημαίνεται ότι οι σχετικές διατάξεις των κανονισμών 1430/79 και 1697/79 αντικαταστάθηκαν από διατάξεις του τελωνειακού κώδικα οι οποίες σχεδόν ταυτίζονται. Λόγω της ταυτότητας αυτής, η νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου σχετικά με τις πρώτες διατάξεις εφαρμόζεται

και στις δεύτερες (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 16ης Ιουλίου 1998, Τ-195/97, Kia Motors και Broekman Motorships κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. ΙΙ-2907, σκέψη 33, και του Δικαστηρίου, της 11ης Νοεμβρίου 1999, C-48/98, Söhl & Söhlke, Συλλογή 1999, σ. Ι-7877, σκέψη 53). Επομένως, δεν είναι αναγκαίο να γίνει διάκριση των εισαγωγών που διέπονται από τον τελωνειακό κώδικα. Κατά συνέπεια, μνεία των σχετικών διατάξεων του τελωνειακού κώδικα θα γίνεται μόνον εφόσον παρίσταται ανάγκη.

2. Διαφορά μεταξύ της διαγραφής χρέους και της μη εισπράξεως

- 27 Η ουσιά της διαφοράς μεταξύ της διαγραφής χρέους και της μη εισπράξεως των δασμών συνίσταται στο ότι, στην περίπτωση της διαγραφής χρέους, οι δασμοί υπολογίστηκαν ήδη από τις τελωνειακές αρχές, ενώ αυτό δεν συμβαίνει όσον αφορά τη μη εισπράξη. Ως «υπολογισμός» νοείται η εγγραφή, από τις τελωνειακές αρχές, του ποσού των εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που προκύπτει από τελωνειακή οφειλή στα λογιστικά βιβλία ή σε οποιοδήποτε άλλο υπόθεμα επέχον θέση λογιστικών βιβλίων (άρθρο 217 του τελωνειακού κώδικα).

3. Προϋποθέσεις της διαγραφής χρέους των δασμών

- 28 Οι προϋποθέσεις της διαγραφής χρέους των δασμών καθορίζονταν, μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1994, στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, όπως τροποποιήθηκε. Το άρθρο αυτό προβλέπει ότι:

«[...] η διαγραφή εισαγωγικών δασμών είναι δυνατή σε ειδικές περιπτώσεις [...] οι οποίες προκύπτουν από περιστάσεις κατά τις οποίες δεν υπήρξε ούτε προφανής αμέλεια ούτε δόλος εκ μέρους του ενδιαφερομένου.»

- 29 Στο άρθρο 4, σημείο 2, στοιχείο γ', του κανονισμού (ΕΟΚ) 3799/86 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1986, που καθορίζει τις διατάξεις εφαρμογής των άρθρων 4α, 6α, 11α και 13 του κανονισμού 1430/79 (ΕΕ L 352, σ. 19), θεωρείται ως μη συνιστώσα αφ' εαυτής ειδική περίπτωση, κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, «η προσκόμιση, έστω και με καλή πίστη, για τη χορήγηση προτιμησιακής δασμολογικής μεταχείρισης για εμπορεύματα που διασαφήθηκαν για να τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία, εγγράφων τα οποία εκ των υστέρων αποδείχθηκαν ότι είναι ψευδή, πλαστογραφημένα ή δεν ίσχυαν για τη χορήγηση αυτής της προτιμησιακής δασμολογικής μεταχείρισης».
- 30 Με την έναρξη της ισχύος του τελωνειακού κώδικα, ο κανονισμός 1430/79 καταργήθηκε (άρθρο 251 του τελωνειακού κώδικα). Το περιεχόμενο του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού περιλαμβάνεται στο άρθρο 239, παράγραφος 1, του τελωνειακού κώδικα, το οποίο προβλέπει, με διατύπωση σχεδόν πανομοιότυπη, ότι:

«[...] η διαγραφή εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών είναι δυνατή σε περιπτώσεις [...] οι οποίες προκύπτουν από περιστάσεις κατά τις οποίες δεν υπήρξε ούτε προφανής αμέλεια ούτε δόλος εκ μέρους του ενδιαφερομένου [...]».

- 31 Ο κανονισμός 3799/86 καταργήθηκε από το άρθρο 913 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2454/93 της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1993, για τον καθορισμό ορισμένων διατάξεων εφαρμογής του τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 253, σ. 1).
- 32 Το άρθρο 4, σημείο 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 3799/86 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 904 του κανονισμού 2454/93, το οποίο προβλέπει ότι:

«[...] η διαγραφή εισαγωγικών δασμών δεν εγκρίνεται όταν, κατά περίπτωση, ο μόνος λόγος υποστήριξης της αίτησης [...] διαγραφής συνίσταται: [...] γ) στην προσκόμιση,

έστω και με καλή πίστη, για τη χορήγηση προτιμησιακής δασμολογικής μεταχείρισης για εμπορεύματα που διασαφήστηκαν για να τεθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία, εγγράφων τα οποία εκ των υστέρων αποδείχτηκε ότι ήταν ψευδή, πλαστογραφημένα ή δεν ίσχυαν για τη χορήγηση αυτής της προτιμησιακής δασμολογικής μεταχείρισης.»

4. Προϋποθέσεις για τη μη εκ των υστέρων είσπραξη των δασμών

- 33 Οι προϋποθέσεις για τη μη εκ των υστέρων είσπραξη των δασμών καθορίζονταν, μέχρι την έναρξη της ισχύος του τελωνειακού κώδικα, στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79. Το άρθρο αυτό προέβλεπε τα εξής:

«Οι αρμόδιες αρχές δύνανται να μην προβαίνουν σε ενέργειες είσπραξέως εκ των υστέρων ποσού εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών που δεν καταβλήθηκε συνεπεία λάθους αυτών των ιδίων των αρμοδίων αρχών που λογικά δεν ηδύνατο να ανακαλυφθεί από τον φορολογούμενο ο οποίος, από μέρους του, ενήργησε καλοπίστως και τήρησε όλες τις διατάξεις που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία, όσον αφορά την κατάθεση της τελωνειακής διασαφήσεως [...]»

- 34 Με την κατάργηση του κανονισμού 1697/79 μετά την έναρξη της ισχύος του τελωνειακού κώδικα, το περιεχόμενο του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 περιλήφθηκε στο άρθρο 220, παράγραφος 2, του εν λόγω κώδικα, το οποίο, με διατύπωση σχεδόν πανομοιότυπη, προβλέπει τα εξής:

«Εκτός των περιπτώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 217, παράγραφος 1, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, δεν επιτρέπεται εκ των υστέρων βεβαίωση όταν [...] β) το

νομίμως οφειλόμενο ποσό των δασμών δεν βεβαιώθηκε από λάθος των ίδιων των τελωνειακών αρχών, το οποίο λογικά δεν μπορούσε να ανακαλυφθεί από τον οφειλέτη, εφόσον ο τελευταίος ενήργησε με καλή πίστη και τήρησε όλες τις διατάξεις που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία όσον αφορά την τελωνειακή διασάφηση [...]

B — Διαδικαστικές διατάξεις σχετικά με τη διαγραφή χρέους και τη μη εκ των υστέρων είσπραξη των δασμών

1. Διαδικαστικές διατάξεις εφαρμοζόμενες στις επίμαχες εισαγωγές

35 Εφόσον, κατά πάγια νομολογία [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Νοεμβρίου 1981, 212/80 έως 217/80, *Salumi κ.λπ.*, Συλλογή 1981, σ. 2735, σκέψεις 9 έως 14, και, ειδικά όσον αφορά τη διαγραφή χρέους και τη μη είσπραξη δασμών, της 6ης Ιουλίου 1993, C-121/91 και C-122/91, *CT Control (Rotterdam)* και *JCT Benelux* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. I-3873, σκέψη 22], οι διαδικαστικές διατάξεις εφαρμόζονται επί όλων των διαφορών που εκκρεμούν κατά το χρονικό σημείο κατά το οποίο τίθενται σε ισχύ οι εν λόγω διατάξεις, οι διαδικαστικές διατάξεις που προβλέπονται στον τελωνειακό κώδικα και στον κανονισμό 2454/93 εφαρμόζονται επί των αιτήσεων διαγραφής χρέους που υποβλήθηκαν μετά την έναρξη της ισχύος των διατάξεων αυτών. Πρόκειται ειδικότερα για τα άρθρα 236 έως 239 του τελωνειακού κώδικα και 878 έως 909 του κανονισμού 2454/93.

36 Επισημαίνεται πάντως ότι μέχρι την έναρξη της ισχύος του τελωνειακού κώδικα, η διαδικασία σχετικά με τη διαγραφή χρέους και την επιστροφή των δασμών καθοριζόταν, κατά τρόπο σχεδόν πανομοιότυπο, στα άρθρα 16 και 17 του κανονισμού 1430/79 καθώς και στον κανονισμό (ΕΟΚ) 1574/80 της Επιτροπής, της 20ής Ιουνίου 1980, περί του καθορισμού των διατάξεων εφαρμογής των άρθρων 16 και 17 του

κανονισμού 1430/79 (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/029, σ. 63). Όσον αφορά τη διαδικασία σχετικά με τη μη εισπραξη, οι διαδικαστικές διατάξεις καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 2380/89 της Επιτροπής, της 2ας Αυγούστου 1989, για τον καθορισμό των διατάξεων εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 (ΕΕ L 225, σ. 30).

2. Διαδικασία σχετικά με τη διαγραφή χρέους των δασμών

- 37 Για τη διαγραφή του χρέους εκ των οφειλομένων δασμών απαιτείται ειδική αίτηση εκ μέρους του ενδιαφερομένου (στο εξής: αίτηση διαγραφής) (άρθρο 878, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93). Η αίτηση αυτή πρέπει να υποβάλλεται στην αρμόδια τελωνειακή αρχή (άρθρο 879, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93). Για να διευκολύνεται η εξέτασή της, η αίτηση πρέπει να υποβάλλεται με το έντυπο το οποίο προβλέπεται στο παράρτημα 111 του τελωνειακού κώδικα. Όταν η αρμόδια τελωνειακή αρχή έχει όλα τα αναγκαία στοιχεία, αποφαίνεται εγγράφως επί της αιτήσεως διαγραφής (άρθρο 886, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93).
- 38 Πάντως, όταν η τελωνειακή αρχή δεν είναι σε θέση να αποφασίσει βάσει των άρθρων 899 επ. του κανονισμού 2454/93, τα οποία προβλέπουν ορισμένες καταστάσεις στις οποίες η διαγραφή μπορεί ή δεν μπορεί να χορηγηθεί, η δε αίτηση «συνοδεύεται από αποδεικτικά στοιχεία που μπορούν να αποτελέσουν ειδική κατάσταση που προκύπτει από περιστάσεις για τις οποίες δεν υπήρξε δόλος ή προφανής αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου», το κράτος μέλος στο οποίο υπάγεται η τελωνειακή αρχή διαβιβάζει τον φάκελο της υποθέσεως στην Επιτροπή (άρθρο 905, παράγραφος 1, του κανονισμού 2454/93). Ο φάκελος πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για τον πλήρη έλεγχο της περιπτώσεως (άρθρο 905, παράγραφος 2). Εντός δεκαπέντε ημερών από της παραλαβής του φακέλου, η Επιτροπή διαβιβάζει αντίγραφο του στα κράτη μέλη (άρθρο 906, παράγραφος 1). Κατόπιν, μετά από διαβουλεύσεις με ομάδα εμπειρογνομόνων που

απαρτίζεται από εκπροσώπους όλων των κρατών μελών που συνέρχονται στο πλαίσιο της τελωνειακής επιτροπής για να εξετάσουν τη συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή «αποφασίζει είτε ότι η εξεταζόμενη περίπτωση δικαιολογεί [...] τη διαγραφή, είτε ότι δεν τη δικαιολογεί» (άρθρο 907, πρώτο εδάφιο). Η απόφαση αυτή πρέπει να λαμβάνεται εντός προθεσμίας έξι μηνών από της παραλαβής του φακέλου που διαβιβάζεται από το κράτος μέλος στην Επιτροπή (άρθρο 907, δεύτερο εδάφιο) και πρέπει να κοινοποιείται το ταχύτερο δυνατό στο οικείο κράτος μέλος (άρθρο 908, παράγραφος 1). Τέλος, βάσει της αποφάσεως της Επιτροπής, η αρμόδια τελωνειακή αρχή αποφαινεται επί της υποβληθείσας αιτήσεως (άρθρο 908, παράγραφος 2).

39 Επισημαίνεται ότι οι διαδικαστικοί κανόνες που εκτίθενται στις προηγούμενες σκέψεις υπέστησαν κάποια τροποποίηση με την έναρξη της ισχύος, στις 6 Αυγούστου 1998, του κανονισμού (ΕΚ) 1677/98 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 1998, για την τροποποίηση του κανονισμού 2454/93 (ΕΕ L 212, σ. 18). Οι νέοι κανόνες εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο της υποθέσεως T-147/99, Miller κατά Επιτροπής.

40 Με τον κανονισμό 1677/98 εισάγεται ιδίως ένα νέο άρθρο 906α, το οποίο προβλέπει τα εξής: «Ανά πάσα στιγμή κατά την εφαρμογή της διαδικασίας που προβλέπεται στα άρθρα 906 έως 907, όταν η Επιτροπή προτίθεται να λάβει αρνητική απόφαση για τον αιτούντα την επιστροφή ή τη διαγραφή, του κοινοποιεί τις αντιρρήσεις της γραπτώς, καθώς και όλα τα έγγραφα στα οποία βασίζει τις εν λόγω αντιρρήσεις. Ο αιτών την επιστροφή ή τη διαγραφή εκφράζει την άποψή του γραπτώς εντός ενός μηνός που υπολογίζεται από την ημερομηνία αποστολής των εν λόγω προθεσμίας, θεωρείται ότι το άτομο αυτό παραιτείται της δυνατότητας να εκφράσει τη θέση του.» Η προβλεπόμενη στο άρθρο 907 του κανονισμού 2454/93 προθεσμία έξι μηνών αντικαθίσταται από προθεσμία εννέα μηνών.

3. Διαδικασία σχετικά με τη μη εκ των υστέρων είσπραξη των δασμών

41 Αντίθετα προς τη διαγραφή, η μη είσπραξη των δασμών δεν εξαρτάται κατ' ανάγκη από αίτηση του ενδιαφερομένου. Πρόκειται για απόφαση την οποία μπορούν να

λάβουν οι ίδιες οι τελωνειακές αρχές όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται για κάθε μία από τις περιπτώσεις οι οποίες απαριθμούνται περιοριστικά στο άρθρο 869 του κανονισμού 2454/93.

- 42 Εντούτοις, όταν οι αρμόδιες αρχές, είτε κρίνουν ότι «πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 220, παράγραφος 2, στοιχείο β', του [τελωνειακού] κώδικα, είτε έχουν επιφυλάξεις όσον αφορά την εφαρμογή των κριτηρίων της προαναφερθείσας διάταξης σε μία συγκεκριμένη περίπτωση, διαβιβάζουν την υπόθεση στην Επιτροπή», ο δε φάκελος ο οποίος διαβιβάζεται κατά τον τρόπο αυτό πρέπει να περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την πλήρη εξέταση της περίπτωσης (άρθρο 871, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93). Εντός δεκαπέντε ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του φακέλου, η Επιτροπή διαβιβάζει αντίγραφο του στα κράτη μέλη (άρθρο 872, πρώτο εδάφιο). Κατόπιν, μετά από διαβούλευση με ομάδα εμπειρογνομόνων που απαρτίζεται από εκπροσώπους όλων των κρατών μελών οι οποίοι συνέρχονται στο πλαίσιο της τελωνειακής επιτροπής για να εξετάσουν τη συγκεκριμένη περίπτωση, η Επιτροπή «αποφασίζει είτε ότι η εξετασθείσα περίπτωση δικαιολογεί την εκ των υστέρων βεβαίωση των δασμών, είτε ότι δεν τη δικαιολογεί» (άρθρο 873, πρώτο εδάφιο).
- 43 Η απόφαση αυτή πρέπει να λαμβάνεται εντός προθεσμίας 6 μηνών από την ημερομηνία παραλαβής εκ μέρους της Επιτροπής του φακέλου που διαβίβασε το κράτος μέλος (άρθρο 873, δεύτερο εδάφιο) και πρέπει να κοινοποιείται το ταχύτερο δυνατό στο οικείο κράτος μέλος (άρθρο 874, πρώτο εδάφιο).
- 44 Επισημαίνεται ότι οι διαδικαστικοί κανόνες σχετικά με τη μη είσπραξη οι οποίοι εκτέθηκαν στις προηγούμενες σκέψεις, όπως και οι εφαρμοζόμενοι στη διαγραφή χρέους, τροποποιήθηκαν με την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 1677/98. Οι νέοι κανόνες εφαρμόστηκαν στο πλαίσιο της υποθέσεως T-147/99, Miller κατά Επιτροπής.

- 45 Με τον κανονισμό 1677/98 εισάγεται ιδίως ένα νέο άρθρο 872α, το οποίο προβλέπει τα εξής: «Ανά πάσα στιγμή κατά την εφαρμογή της διαδικασίας που προβλέπεται στα άρθρα 872 και 873 [του κανονισμού 2454/93], όταν η Επιτροπή προτίθεται να λάβει απόφαση που είναι δυσμενής για το πρόσωπο που ενδιαφέρεται για την υπό εξέταση υπόθεση, του κοινοποιεί τις αντιρρήσεις της γραπτώς καθώς και όλα τα έγγραφα στα οποία βασίζει τις εν λόγω αντιρρήσεις. Το πρόσωπο που ενδιαφέρεται για την υπόθεση που υποβάλλεται στην Επιτροπή εκφράζει την άποψή του γραπτώς εντός ενός μηνός, που υπολογίζεται από την ημερομηνία αποστολής των εν λόγω αντιρρήσεων. Σε περίπτωση που δεν έχει κοινοποιήσει την άποψή του εντός της εν λόγω προθεσμίας, θεωρείται ότι το άτομο αυτό παραιτείται της δυνατότητας να εκφράσει τη θέση του». Η προβλεπόμενη στο άρθρο 873 του κανονισμού 2454/93 προθεσμία έξι μηνών αντικαθίσταται από προθεσμία εννέα μηνών.

Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς

I — Το γενικό πλαίσιο

- 46 Οι παρούσες υποθέσεις αφορούν την εντός της Κοινότητας εισαγωγή συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως, οι οποίες είχαν συναρμολογηθεί στην Τουρκία κατά την επίμαχη περίοδο. Οι συσκευές αυτές είχαν κατασκευασθεί από διάφορες τουρκικές εταιρίες, ιδίως τις Vestel, Meta, Profilo, Bekoteknik και Cihan. Οι εταιρίες αυτές χρησιμοποιούσαν για την κατασκευή των συσκευών συστατικά μέρη τουρκικής καταγωγής, αλλά και συστατικά μέρη κοινοτικής καταγωγής καθώς και καταγωγής τρίτων χωρών (γενικώς προερχόμενα από την Κορέα, την Ιαπωνία, το Χονγκ-Κονγκ και τη Σιγκαπούρη).
- 47 Κατά την επίμαχη περίοδο, οι κατασκευασθείσες στην Τουρκία συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως εισήχθησαν στην Κοινότητα με πιστοποιητικά A.TR.1, και επομένως έτυχαν της απαλλαγής από τους δασμούς η οποία προβλέπεται στη Συμφωνία Συνδέσεως και στο πρόσθετο πρωτόκολλο.

- 48 Μετά από ορισμένο αριθμό καταγγελιών και την επισήμανση ανωμαλιών, η Επιτροπή προέβη, από τις 18 Οκτωβρίου έως τις 9 Νοεμβρίου 1993, στη διενέργεια ελέγχου στην Τουρκία, στον οποίο συμμετέσχαν δύο εκπρόσωποι των υπηρεσιών της και πέντε εκπρόσωποι των τελωνειακών υπηρεσιών του Βελγίου, της Γαλλίας, των Κάτω Χωρών, της Γερμανίας και του Ηνωμένου Βασιλείου. Κατόπιν του ελέγχου αυτού καταρτίστηκε έκθεση (στο εξής: έκθεση ελέγχου). Κατά τη διενέργεια του ελέγχου αυτού, διαπιστώθηκε ότι οι τουρκικές αρχές επικύρωναν τα πιστοποιητικά A.TR.1 χωρίς να έχει εισπραχθεί ουδέν αντισταθμιστικό τέλος.
- 49 Η Επιτροπή κατέληξε με την έκθεση ελέγχου στο συμπέρασμα ότι τα προσκομισθέντα πιστοποιητικά ήταν άκυρα διότι αφορούσαν στην πραγματικότητα κατασκευασθείσες στην Τουρκία συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως των οποίων τα συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών ούτε είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία ούτε είχε καταβληθεί για αυτά εξισωτική εισφορά και ότι, κατά συνέπεια, οι συσκευές αυτές δεν μπορούσαν να υπαχθούν στο καθεστώς ελεύθερης κυκλοφορίας κατά την εισαγωγή τους στην Κοινότητα.
- 50 Με έγγραφα της 2ας Μαρτίου 1994 και της 21ης Απριλίου 1994, η Επιτροπή έδωσε επομένως εντολή στα οικεία κράτη μέλη να απαιτήσουν από τις εταιρίες που είχαν εισαγάγει συσκευές τηλεοράσεως προερχόμενες από την Τουρκία κατά την επίμαχη περίοδο, λαμβάνοντας εν πάση περιπτώσει υπόψη την ισχύουσα προθεσμία παραγραφής, την καταβολή των δασμών που προβλέπονται από το κοινό δασμολόγιο (ήτοι 14 % της συνολικής αξίας των συσκευών τηλεοράσεως κατά τον χρόνο εισαγωγής τους στην Κοινότητα). Η Επιτροπή επέτρεψε πάντως σε όσα κράτη μέλη το επιθυμούσαν να αναστείλουν ή να αναβάλουν την είσπραξη των δασμών μέχρι την οριστική αξιολόγηση των πορισμάτων του ελέγχου.
- 51 Τέλος, η Επιτροπή επιβεβαίωσε τα κράτη μέλη, με έγγραφο της 25ης Νοεμβρίου 1994, ότι όφειλαν να προβούν αμελλητί στην είσπραξη των δασμών επί των εισαγωγών συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως που διενεργήθηκαν βάσει πιστοποιητικών A.TR.1 τα οποία είχαν εκδοθεί πριν από τις 15 Ιανουαρίου 1994, λαμβάνοντας υπόψη την τριετή προθεσμία παραγραφής.

II — Το ειδικό πλαίσιο

A — Το ειδικό πλαίσιο των γερμανικών υποθέσεων (T-186/97, T-187/97, T-190/97, T-191/97, T-192/97, T-210/97, T-211/97 και T-293/97)

1. Εντολές εισπράξεως εκδοθείσες από τις γερμανικές αρχές

- 52 Οι εταιρίες Kaufring AG (στο εξής: Kaufring) (T-186/97), Crown Europe GmbH (στο εξής: Crown) (T-187/97), Profex Electronic Verwaltungsgesellschaft mbH (στο εξής: Profex) (T-190/97), Horten AG (στο εξής: Horten) (T-191/97), Dr. Seufert GmbH (στο εξής: Dr. Seufert) (T-192/97), Grundig AG (στο εξής: Grundig) (T-210/97), Hertie Waren- und Kaufhaus GmbH (στο εξής: Hertie) (T-211/97) και Elta GmbH (στο εξής: Elta) (T-293/97) (στο εξής: γερμανικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις), εισήγαγαν κατά την επίμαχη περίοδο πολλές παρτίδες συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως προερχόμενες από την Τουρκία. Όλες οι εισαγωγές συνοδεύονταν από πιστοποιητικό A.TR.1 και υπήχθησαν επομένως στο προτιμησιακό καθεστώς. Όλα τα πιστοποιητικά A.TR.1 είχαν θεωρηθεί από τις τουρκικές τελωνειακές αρχές.
- 53 Σύμφωνα με την εντολή της Επιτροπής (βλ. ανωτέρω σκέψεις 50 και 51), οι γερμανικές τελωνειακές αρχές απηύθυναν στις γερμανικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις διορθωτικές πράξεις περί επιβολής δασμών (Steueränderungsbescheide). Ζήτησαν έτσι την καταβολή δασμών συνολικού ποσού 545 727,35 γερμανικών μάρκων (DEM) από την Kaufring, 238 352,97 DEM από την Crown, 2 269 866,84 DEM από την Profex, 123 809,12 DEM από την Horten, 126 828,26 DEM από την Dr. Seufert, 6 596 210,31 DEM από την Grundig, 593 110,16 DEM από την Hertie και 113 875,49 DEM από την Elta.

2. Αιτήσεις διαγραφής χρέους και/ή μη εισπράξεως που υποβλήθηκαν στις γερμανικές αρχές από τις γερμανικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις

- 54 Οι γερμανικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις άσκησαν ανακοπή κατά των πράξεων αυτών και ζήτησαν από τις οικείες τελωνειακές υπηρεσίες να προβούν στη διαγραφή του χρέους των δασμών. Οι Dr. Seufert, Crown και Grundig ζήτησαν επίσης να μη εισπραχθούν οι δασμοί αυτοί.

3. Αιτήσεις διαγραφής χρέους που υπέβαλαν στην Επιτροπή οι γερμανικές αρχές

- 55 Κατόπιν μελέτης των αιτήσεων που υπέβαλαν οι γερμανικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις, το Bundesministerium der Finanzen (γερμανικό Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών), στο οποίο είχαν διαβιβάσει τους φακέλους οι οικείες τελωνειακές υπηρεσίες, έκρινε ότι εν προκειμένω πληρούνταν οι προϋποθέσεις για τη διαγραφή του χρέους των δασμών οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 και στο άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα.
- 56 Σύμφωνα με το άρθρο 905 του κανονισμού 2454/93, το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών διαβίβασε επομένως τους φακέλους στην Επιτροπή, στην οποία διατύπωσε την άποψή του όσον αφορά την πλήρωση των προϋποθέσεων που προβλέπονται για τη διαγραφή του χρέους των δασμών.
- 57 Υπογραμμίζεται ότι, πριν από τη διαβίβαση αυτή, το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών είχε ζητήσει από κάθε μία από τις γερμανικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις να προβούν αφενός σε σχολιασμό του σχεδίου αιτήσεως που προτίθετο να

απευθύνει στην Επιτροπή και, αφετέρου, να προσκομίσουν γραπτή δήλωση επιβεβαιώνουσα ότι η αίτηση λάμβανε υπόψη όλες τις συνθήκες της προκειμένης περιπτώσεως καθώς και όλα τα επιχειρήματά τους, και ότι ο φάκελος ήταν πλήρης.

- 58 Οι Kaufring, Horten, Hertie, Profex και Elta δέχθηκαν να προσκομίσουν τέτοια γραπτή δήλωση. Απεναντίας, οι Grundig, Dr. Seufert και Crown ενημέρωσαν το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών ότι αρνούνταν, ζήτησαν δε οι αιτήσεις τους περί διαγραφής χρέους με τα παραρτήματα να είναι συνημμένες στους φακέλους που επρόκειτο να διαβιβάσει το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών, πράγμα που έγινε δεκτό. Το Ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομικών δέχθηκε επίσης, όσον αφορά τις εν λόγω προσφεύγουσες, να συμπεριλάβει το ακόλουθο χωρίο στα διαβιβαστικά έγγραφα που απηύθυνε στην Επιτροπή:

«Η ενδιαφερομένη επιχείρηση ζητεί από την Επιτροπή να λάβει ως βάση της αποφάσεώς της τη λεπτομερή αίτηση περί διαγραφής χρέους με τα παραρτήματά της που είναι συνημμένη στο παρόν έγγραφο. Η ενδιαφερομένη επιχείρηση ζητεί επίσης να τύχει απ' ευθείας ακροάσεως από την Επιτροπή πριν από τη λήψη αποφάσεως, ώστε να προβάλλει τα δικαιώματά της έναντι της Επιτροπής. Η ενδιαφερομένη εκτιμά επίσης ότι πρέπει να ενημερωθεί από την Επιτροπή σχετικά με τα πραγματικά περιστατικά και τα ουσιώδη έγγραφα βάσει των οποίων η Επιτροπή προτίθεται να λάβει την απόφαση της όσον αφορά τη διαγραφή του χρέους των δασμών.»

- 59 Η Επιτροπή, πριν λάβει οριστική απόφαση επί των ανωτέρω αιτήσεων διαγραφής χρέους, διαβουλευθήκε με την ομάδα εμπειρογνομόνων η οποία προβλέπεται στο άρθρο 907, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93. Η ομάδα εμπειρογνομόνων εξέτασε τις περιπτώσεις αυτές κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιανουαρίου 1997. Οι εκπρόσωποι των κρατών μελών που ήταν παρόντες στη συνεδρίαση αυτή, με εξαίρεση τους εκπροσώπους της Δημοκρατίας της Αυστρίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, εκφράστηκαν υπέρ της διαγραφής χρέους.
- 60 Στη συνέχεια, με τις αποφάσεις REM 14/96, REM 15/96, REM 16/96, REM 17/96, REM 18/96, REM 19/96 και REM 20/96, της 19ης Φεβρουαρίου 1997, που αφορούσαν αντιστοίχως τις Horten, Kaufring, Elta, Grundig, Hertie, Crown και Profex,

και την απόφαση REM 21/96, της 25ης Μαρτίου 1997, που αφορούσε την Dr. Seufert, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η χορήγηση της αιτούμενης διαγραφής χρέους δεν ήταν δικαιολογημένη. Αυτές οι ατομικές αποφάσεις κοινοποιήθηκαν στις γερμανικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις από τις εθνικές αρχές.

B — Το ειδικό πλαίσιο των γαλλικών υποθέσεων (T-216/97 έως T-218/97)

1. Εντολές εισπράξεως εκδοθείσες από τις γαλλικές αρχές

- 61 Οι εταιρίες Lema SA (στο εξής: Lema) (T-216/97) και Masco SA (στο εξής: Masco) (T-217/97 και T-218/97), (στο εξής: γαλλικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις), εισήγαγαν σε τακτά χρονικά διαστήματα παρτίδες συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία. Όλες οι εισαγωγές συνοδεύονταν από πιστοποιητικό A.TR.1 και υπήχθησαν επομένως στο προτιμησιακό καθεστώς. Όλα τα πιστοποιητικά A.TR.1 θεωρήθηκαν, κατά τον χρόνο της εξαγωγής, από τις τουρκικές τελωνειακές αρχές και, στη συνέχεια, κατά τον χρόνο της εισαγωγής στη Γαλλία, από τις γαλλικές τελωνειακές αρχές.
- 62 Σύμφωνα με την εντολή της Επιτροπής (βλ. ανωτέρω σκέψεις 50 και 51), οι γαλλικές τελωνειακές αρχές, εν προκειμένω η εθνική διεύθυνση ενημερώσεως και τελωνειακών ερευνών (στο εξής: DNRED), διαπίστωσαν ότι οι Lema και Masco είχαν διαπράξει παράβαση εισάγοντας συσκευές τηλεοράσεως με πιστοποιητικά A.TR.1. Για τον λόγο αυτό, ζήτησαν την καταβολή των δασμών συνολικού ποσού 12 201 564 γαλλικών φράγκων (FRF) από τη Lema και 32 966 173 FRF (υπόθεση T-217/97) καθώς και 4 192 502 FRF (υπόθεση T-218/97) από τη Masco.

2. Εξέταση από τις γαλλικές αρχές των αιτήσεων διαγραφής χρέους και μη εισπράξεως που υπέβαλαν οι γαλλικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις

- 63 Οι Lema και Masco άσκησαν ανακοπή κατά των ανωτέρω απαιτήσεων εκ των υστέρων καταβολής των δασμών. Ζήτησαν από την DNRED είτε να μην προβεί στην είσπραξη των εν λόγω δασμών είτε να τους χορηγήσει διαγραφή χρέους. Αυτές οι ατομικές αιτήσεις βασίζονταν, αφενός, όσον αφορά τη μη είσπραξη, στα άρθρα 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 και 220, παράγραφος 2, στοιχείο β', του τελωνειακού κώδικα και, αφετέρου, όσον αφορά τη διαγραφή χρέους, στα άρθρα 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 και 239 του τελωνειακού κώδικα.

3. Αιτήσεις μη εισπράξεως και διαγραφής χρέους που υπέβαλαν στην Επιτροπή οι γαλλικές αρχές

- 64 Κατόπιν μελέτης των διαφόρων αιτήσεων που υπέβαλαν οι γαλλικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις, το γαλλικό Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (στο εξής: Υπουργείο) έκρινε ότι εν προκειμένω πληρούνταν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79. Το Υπουργείο έθεσε υπόψη των γαλλικών προσφευγουσών επιχειρήσεων σχέδιο αιτήσεως εξέτασεως που είχε την πρόθεση να υποβάλει συναφώς στην Επιτροπή. Οι Lema και Masco εξέφρασαν στις απαντήσεις τους την επιθυμία να είναι συνημμένο στον φάκελο της υποθέσεως αντίγραφο της πλήρους αιτήσεως που είχαν υποβάλει στην DNRED. Οι εν λόγω επιχειρήσεις υπέμνησαν ότι είχαν υποβάλει επίσης αίτηση διαγραφής του χρέους βάσει του 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 και ανέφεραν ότι ενέμεναν στην αίτηση αυτή επικουρικώς.
- 65 Το Υπουργείο διαβίβασε στη συνέχεια τους φακέλους των υποθέσεων στην Επιτροπή, στους οποίους ήταν συνημμένοι οι φάκελοι που είχαν κοινοποιήσει οι γαλλικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις στην DNRED.
- 66 Το Υπουργείο υπογράμμισε ότι εν προκειμένω πληρούνταν οι προϋποθέσεις οι οποίες προβλέπονται για τη μη είσπραξη των δασμών.

- 67 Το Υπουργείο ζήτησε επίσης από την Επιτροπή να εξετάσει τις επικουρικές αιτήσεις διαγραφής χρέους.
- 68 Πριν λάβει οριστική απόφαση, η Επιτροπή διαβουλευθήκε με την ομάδα εμπειρογνομόνων η οποία προβλέπεται στα άρθρα 873 και 907 του κανονισμού 2454/93. Η ομάδα εμπειρογνομόνων εξέτασε τις περιπτώσεις αυτές κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιανουαρίου 1997. Οι εκπρόσωποι των κρατών μελών που ήταν παρόντες στη συνεδρίαση αυτή, με εξαίρεση τους εκπροσώπους της Δημοκρατίας της Αυστρίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, εκφράστηκαν υπέρ της μη εισπράξεως και υπέρ της διαγραφής χρέους.
- 69 Στη συνέχεια, με τις αποφάσεις της 24ης Απριλίου 1997 REC 7/96 και REC 9/96, που αφορούσαν τη Masco, και REC 8/96, που αφορούσε τη Lema, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι εισαγωγοί δασμοί έπρεπε να εισπραχθούν και ότι η διαγραφή χρέους των δασμών αυτών δεν ήταν δικαιολογημένη.
- 70 Οι εν λόγω αποφάσεις κοινοποιήθηκαν από τη Γενική Γραμματεία της Επιτροπής στη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Γαλλικής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εθνικές αρχές τις κοινοποίησαν κατόπιν στις γαλλικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις.

Γ — Το ειδικό πλαίσιο των ολλανδικών υποθέσεων (T-279/97 και T-280/97)

1. Εντολές εισπράξεως εκδοθείσες από τις ολλανδικές αρχές

- 71 Οι εταιρίες DFDS Transport BV (στο εξής: DFDS) (T-279/97) και Wilson Holland BV (στο εξής: Wilson) (T-280/97), (στο εξής: ολλανδικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις),

εισήγαγαν πολλές παρτίδες συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία. Όλες οι εισαγωγές συνοδεύονταν από πιστοποιητικό A.TR.1 και υπήχθησαν επομένως στο προτιμησιακό καθεστώς. Όλα τα πιστοποιητικά A.TR.1 θεωρήθηκαν στην Τουρκία από το τελωνείο της Κωνσταντινουπόλεως και στη συνέχεια, στις Κάτω Χώρες, από το τελωνείο του Ρότερνταμ.

- 72 Σύμφωνα με την εντολή της Επιτροπής (βλ. ανωτέρω σκέψεις 50 και 51), οι ολλανδικές τελωνειακές αρχές κοινοποίησαν στις DFDS και Wilson πράξεις περί εισπράξεως των δασμών (uitnodiging tot betalen) και ζήτησαν την καταβολή δασμών συνολικού ύψους 212 657 ολλανδικών φιορινίων (NLG) από την DFDS και 30 712,50 NLG από τη Wilson.

2. Αιτήσεις διαγραφής χρέους που υποβλήθηκαν στις ολλανδικές αρχές από τις ολλανδικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις

- 73 Οι ολλανδικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις άσκησαν ανακοπή κατά των ανωτέρω πράξεων περί εισπράξεως των δασμών και ζήτησαν από τις οικείες τελωνειακές υπηρεσίες να τους παραχωρήσουν διαγραφή του χρέους.

3. Αιτήσεις διαγραφής χρέους που απηύθυναν στην Επιτροπή οι ολλανδικές αρχές

- 74 Κατόπιν μελέτης της αιτήσεως που υπέβαλαν οι ολλανδικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις, η Belastingdienst (ολλανδική φορολογική διοίκηση), στην οποία οι οικείες

τελωνειακές υπηρεσίες είχαν διαβιβάσει τους φακέλους των υποθέσεων, εκτίμησε ότι πληρούνταν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις για τη διαγραφή του χρέους των δασμών που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 και στο άρθρο 239 του φορολογικού κώδικα.

- 75 Η φορολογική διοίκηση διαβίβασε επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 905 του κανονισμού 2454/93, τους φακέλους των υποθέσεων στην Επιτροπή, στην οποία κοινοποίησε την άποψή της όσον αφορά την πλήρωση των προϋποθέσεων που προβλέπονται για τη διαγραφή του χρέους των δασμών.
- 76 Επισημαίνεται ότι, πριν από τη διαβίβαση αυτή, οι ολλανδικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις, κατόπιν αιτήσεως των εθνικών αρχών, ανέφεραν σε αυτές ότι είχαν λάβει γνώση του φακέλου των υποθέσεων που τις αφορούσαν και ότι ο φάκελος ήταν πλήρης.
- 77 Πριν λάβει οριστική απόφαση, η Επιτροπή διαβουλευθήκε με την ομάδα εμπειρογνομόνων που προβλέπεται στο άρθρο 907, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93. Η ομάδα εμπειρογνομόνων εξέτασε τις περιπτώσεις αυτές κατά τη συνεδρίαση της 7ης Μαρτίου 1997. Οι εκπρόσωποι των κρατών μελών που ήταν παρόντες στη συνεδρίαση αυτή, με εξαίρεση των εκπροσώπων της Δημοκρατίας της Αυστρίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, εκφράστηκαν υπέρ της διαγραφής χρέους.
- 78 Τέλος, με τις αποφάσεις REM 26/96 και REM 27/96, της 5ης Ιουνίου 1997 που αφορούσαν αντιστοίχως τις DFDS και Wilson, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η παραχώρηση της αιτούμενης διαγραφής χρέους δεν ήταν δικαιολογημένη. Οι αποφάσεις αυτές κοινοποιήθηκαν στις εθνικές αρχές, οι οποίες τις κοινοποίησαν στις ολλανδικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις.

Δ — Το ειδικό πλαίσιο της βελγικής υποθέσεως (T-147/99)

1. Εντολή εισπράξεως εκδοθείσα από τις βελγικές αρχές

- 79 Κατά την επίμαχη περίοδο, η εταιρία Miller NV (στο εξής: Miller) (T-147/99) εισήγαγε πολλές παρτίδες συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία. Όλες οι εισαγωγές συνοδεύονταν από πιστοποιητικό A.TR.1 και υπήχθησαν επομένως στο προτιμησιακό καθεστώς. Όλα τα πιστοποιητικά A.TR.1 είχαν θεωρηθεί στην Τουρκία από το τελωνείο της Κωνσταντινουπόλεως και στη συνέχεια, στο Βέλγιο, από το τελωνείο της Αμβέρσας.
- 80 Σύμφωνα με την εντολή της Επιτροπής (βλ. ανωτέρω σκέψεις 50 και 51), οι βελγικές τελωνειακές αρχές κοινοποίησαν στη Miller πράξη περί εισπράξεως των δασμών (uitnodiging tot betalen) και ζήτησαν την καταβολή των δασμών συνολικού ποσού 11 381 735 βελγικών φράγκων (BEF).

2. Αίτηση μη εισπράξεως υποβληθείσα στις βελγικές αρχές από τη Miller

- 81 Η Miller άσκησε ανακοπή κατά της ανωτέρω πράξεως και ζήτησε από την οικεία τελωνειακή υπηρεσία να μην προβεί στην εισπράξη των δασμών. Η αίτηση αυτή βασιζόταν στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 και στο άρθρο 220, παράγραφος 2, στοιχείο β', του τελωνειακού κώδικα.

3. Αίτηση μη εισπράξεως και διαγραφής χρέους υποβληθείσα στην Επιτροπή από τις βελγικές αρχές

- 82 Κατόπιν μελέτης της αιτήσεως που υπέβαλε η προσφεύγουσα, το Υπουργείο Οικονομικών, τμήμα τελωνείων και ειδικών φόρων καταναλώσεως, στο οποίο είχε διαβιβάσει τον φάκελο της υποθέσεως η οικεία τελωνειακή υπηρεσία, έκρινε ότι εν προκειμένω πληρούνταν οι προϋποθέσεις της μη εισπράξεως που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 και στο άρθρο 220, παράγραφος 2, στοιχείο β', του τελωνειακού κώδικα. Επικουρικά, το Υπουργείο Οικονομικών έκρινε ότι πληρούνταν επίσης οι προϋποθέσεις της διαγραφής χρέους, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 και στο άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα.
- 83 Το Υπουργείο Οικονομικών, σύμφωνα με τα άρθρα 871 και 905 του κανονισμού 2454/93, διαβίβασε επομένως τον φάκελο της υποθέσεως στην Επιτροπή, στην οποία κοινοποίησε την άποψή του όσον αφορά την πλήρωση των προϋποθέσεων που προβλέπονται για τη μη εισπράξη και τη διαγραφή του χρέους.
- 84 Επισημαίνεται ότι πριν από τη διαβίβαση του φακέλου, οι βελγικές αρχές είχαν ζητήσει από τη Miller να διατυπώσει ενδεχομένως τις παρατηρήσεις της όσον αφορά το σχέδιο αιτήσεως μη εισπράξεως των φόρων και διαγραφής του χρέους που είχαν την πρόθεση να υποβάλουν στην Επιτροπή, και να επιβεβαιώσει ότι ο φάκελος ήταν πλήρης. Με έγγραφο της 24ης Απριλίου 1998, η Miller απάντησε ότι ο φάκελος ήταν πλήρης. Στο έγγραφο αυτό ήταν συνημμένη δήλωση του δικηγόρου της στην οποία απαριθμούνταν τα διάφορα έγγραφα που της είχε διαβιβάσει το Υπουργείο Οικονομικών και ήταν συνημμένα στο σχέδιο αιτήσεως προς την Επιτροπή, συνοψίζονταν τα ουσιώδη επιχειρήματά της και υπήρχε υπόμνηση της επιθυμίας της να της δοθεί η δυνατότητα να λάβει γνώση του φακέλου της Επιτροπής.
- 85 Η Επιτροπή προέβη σε εξέταση του φακέλου σύμφωνα με τα άρθρα 871 και 905 επ. του κανονισμού 2454/93.

- 86 Με έγγραφο της 24ης Νοεμβρίου 1998, η Επιτροπή κοινοποίησε στη Miller περίληψη του φακέλου, σύμφωνα με τα άρθρα 872α και 906α του κανονισμού 2454/93. Την ενημέρωσε επίσης για την πρόθεσή της να δώσει εντολή στις βελγικές τελωνειακές αρχές να προβούν στην εκ των υστέρων είσπραξη των επίμαχων δασμών και να απορρίψουν τη διαγραφή του χρέους. Συγκεκριμένα, στο έγγραφο αυτό, η Επιτροπή εξέφρασε τις αμφιβολίες της όσον αφορά την πλήρωση των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79. Επιπλέον, εκτιμούσε ότι εν προκειμένω δεν συνέτρεχαν «καταστάσεις που ανακύπτουν από ιδιαίτερες συνθήκες» κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79. Η Επιτροπή κάλεσε πάντως τη Miller να της κοινοποιήσει τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις της εντός προθεσμίας ενός μηνός από της λήψεως του εγγράφου.
- 87 Σε απάντηση στο έγγραφο αυτό, η προσφεύγουσα, με έγγραφο της 2ας Δεκεμβρίου 1998, ζήτησε από την Επιτροπή να της παρασχεθεί η δυνατότητα να λάβει γνώση όλων των στοιχείων του φακέλου που είχε καταρτισθεί στην Επιτροπή, ώστε να μπορέσει να διατυπώσει με πλήρη γνώση τις παρατηρήσεις της, αναφερόμενη συναφώς στη νομολογία του Πρωτοδικείου (απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 1998, T-42/96, Eyckeler & Malt κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-401, σκέψεις 78 έως 88).
- 88 Με έγγραφο της 22ας Δεκεμβρίου 1998, η Επιτροπή δεν αποδέχθηκε το αίτημα αυτό για τον λόγο ότι η Miller είχε ήδη τη δυνατότητα να λάβει γνώση του φακέλου της, ο οποίος περιλάμβανε μόνο τα στοιχεία που είχαν κοινοποιήσει οι βελγικές αρχές. Η Επιτροπή αναγνώρισε ότι η έκθεση ελέγχου δεν περιλαμβανόταν στον φάκελο αλλά προέβαλε ότι, εφόσον η έκθεση αυτή επιβεβαίωνε απλώς το υποστατό των πραγματικών περιστατικών και, κατά συνέπεια, την ακυρότητα των επίμαχων πιστοποιητικών, δεν θεωρούσε χρήσιμο να την κοινοποιήσει στην Miller.
- 89 Με έγγραφο της 7ης Ιανουαρίου 1999, η προσφεύγουσα διαμαρτυρήθηκε κατά της αρνήσεως της Επιτροπής και επισήμανε ότι, στην περίπτωση κατά την οποία η οριστική απόφαση της Επιτροπής θα ήταν δυσμενής, επιφυλασσόταν να ασκήσει προσφυγή ακυρώσεως ενώπιον του Πρωτοδικείου κατά της εν λόγω αποφάσεως λόγω προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας. Ζήτησε επομένως εκ νέου να λάβει γνώση των εγγράφων στα οποία η Επιτροπή θα μπορούσε να στηρίξει την οριστική

απόφασή της καθώς και όλων των λοιπών εγγράφων — συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών —, που αφορούσαν την υπόθεση.

- 90 Επιπλέον, η Miller απάντησε στο έγγραφο της Επιτροπής της 14ης Νοεμβρίου 1998 με έγγραφο της 22ας Ιανουαρίου 1999. Εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους εκτιμούσε ότι πληρούνταν πράγματι οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79. Επιπλέον, προέβαλε ότι, κατά την άποψή της, συνέτρεχε εν προκειμένω κατάσταση ανακλύπτουσα από ιδιαίτερες συνθήκες και ότι ουδεμία αμέλεια ή δόλος, κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, μπορούσε να της προσαφθεί.
- 91 Κατόπιν των παρατηρήσεων της Miller, η Επιτροπή, πριν λάβει οριστική απόφαση, διαβουλεύθηκε με την ομάδα εμπειρογνομόνων η οποία προβλέπεται στα άρθρα 873 και 907, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 2454/93. Η ομάδα εμπειρογνομόνων εξέτασε την υπόθεση κατά τη συνεδρίαση της 25ης Φεβρουαρίου 1999. Οι εκπρόσωποι των κρατών μελών που ήταν παρόντες στη συνεδρίαση αυτή, με εξαίρεση των εκπροσώπων της Δημοκρατίας της Αυστρίας και της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, εκφράστηκαν υπέρ της μη εισπράξεως και υπέρ της διαγραφής χρέους.
- 92 Στη συνέχεια, με την απόφαση REC 3/98, της 26ης Μαρτίου 1999, η Επιτροπή διαπίστωσε ότι οι εισαγωγικοί δασμοί έπρεπε να εισπραχθούν και ότι η διαγραφή χρέους δεν ήταν δικαιολογημένη. Οι βελγικές αρχές κοινοποίησαν την απόφαση αυτή στη Miller με έγγραφο της 21ης Απριλίου 1999.

III — Ως προς την αιτιολογία των προσβαλλομένων αποφάσεων

- 93 Η αιτιολογία των προσβαλλομένων αποφάσεων είναι σχεδόν πανομοιότυπη. Ουδεμία ουσιώδης διαφορά χαρακτηρίζει τις αποφάσεις οι οποίες αφορούν μόνον

αιτήσεις διαγραφής χρέους βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 σε σχέση προς τις αποφάσεις που αφορούν αιτήσεις διαγραφής χρέους υποβληθείσες από κοινού με αιτήσεις μη εισπραξέως βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79.

- 94 Η Επιτροπή, μετά την υπόμνηση ότι, κατά πάγια νομολογία, η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ενός επιχειρηματία είναι άξια προστασίας μόνον αν οι αρμόδιες αρχές δημιούργησαν οι ίδιες την εμπιστοσύνη αυτή, διαπίστωσε με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις ότι οι Τούρκοι εξαγωγείς είχαν δηλώσει στο τετραγωνίδιο 13 των πιστοποιητικών A.TR.1 ότι τα εκεί αναφερόμενα εμπορεύματα πληρούσαν τις προϋποθέσεις για τη λήψη του εν λόγω πιστοποιητικού. Αυτό όμως δεν συνέβαινε διότι, όπως διαπιστώθηκε κατά τη διενέργεια του ελέγχου στην Τουρκία, οι κατασκευασθείσες στην Τουρκία συσκευές τηλεοράσεως περιλάμβαναν συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών τα οποία ούτε είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία ούτε είχε καταβληθεί για αυτά η εξισωτική εισφορά που προβλέπεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου.
- 95 Η Επιτροπή κατέληξε επομένως στο συμπέρασμα ότι οι αρμόδιες τουρκικές αρχές είχαν οδηγηθεί σε πλάνη από τις ανακριβείς διασαφήσεις των εξαγωγέων. Ουδεμία ενεργητική πλάνη μπορούσε κατά συνέπεια να καταλογισθεί στις αρχές αυτές. Επομένως, το γεγονός ότι οι τουρκικές αρχές είχαν χορηγήσει τα επίμαχα πιστοποιητικά βάσει των διασαφήσεων των εξαγωγέων δεν ήταν επαρκές για να δημοσιεύσει στους εισαγωγείς δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά την εγκυρότητα των εν λόγω πιστοποιητικών.
- 96 Επιπλέον, η Επιτροπή παρατήρησε ότι η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση είναι γνωστή και σχετικά απλή ως προς τις προϋποθέσεις χορηγήσεως πιστοποιητικού A.TR.1 και ότι οι εισαγωγείς δεν μπορούσαν επομένως να την αγνοούν. Επισήμανε επίσης ότι ένας επιμελής επιχειρηματίας όφειλε να έχει αμφιβολίες ως προς την εγκυρότητα των πιστοποιητικών A.TR.1.

- 97 Βάσει των διαπιστώσεων αυτών, η Επιτροπή έκρινε ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις της διαγραφής χρέους καιή της μη εισπράξεως των δασμών.
- 98 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις της διαγραφής χρέους, η Επιτροπή διευκρίνισε επιπλέον ότι οι συνθήκες της προκειμένης περιπτώσεως καθώς και τα υποτιθέμενα κενά στην εφαρμογή του προσθέτου πρωτοκόλλου δεν μπορούν να συνιστούν ιδιαίτερες συνθήκες κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, εφόσον η υπαγωγή στο καθεστώς της ελεύθερης κυκλοφορίας μπορούσε να επιτευχθεί απλώς με τη θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Τουρκία των συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών.

Διαδικασία

- 99 Με χωριστά δικόγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου μεταξύ της 20ής Ιουνίου 1997 και της 18ης Ιουνίου 1999, οι προσφεύγουσες άσκησαν τις παρούσες προσφυγές ακυρώσεως.
- 100 Με διατάξεις της 25ης Μαΐου 1998, επετράπη στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας να παρέμβει υπέρ των αιτημάτων των προσφευγουσών στις υποθέσεις Τ-186/97, Τ-187/97, Τ-190/97 έως Τ-192/97 και Τ-210/97.
- 101 Με διατάξεις της 25ης Μαΐου 1998, επετράπη στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας να παρέμβει υπέρ των αιτημάτων των προσφευγουσών στις υποθέσεις Τ-186/97, Τ-187/97, Τ-190/97 έως Τ-192/97, Τ-210/97, Τ-211/97, Τ-216/97 έως Τ-218/97, Τ-279/97, Τ-280/97 και Τ-293/97.

- 102 Με διατάξεις της 25ης Μαΐου 1998, επετράπη στη Γαλλική Δημοκρατία να παρέμβει υπέρ των αιτημάτων των προσφευγουσών στις υποθέσεις T-186/97, T-187/97, T-190/97 έως T-192/97, T-210/97, T-211/97 και T-216/97 έως T-218/97.
- 103 Με χωριστά έγγραφα που κατέθεσαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου τον Μάιο, τον Ιούνιο και τον Ιούλιο του 1998, οι Grundig, Dr. Seufert, Crown, Hertie, Horten και Kaufring ζήτησαν από το Πρωτοδικείο να διατάξει την προσκόμιση εκ μέρους της Επιτροπής ορισμένου αριθμού εγγράφων σχετικά με την ουσία της διαφοράς. Η Επιτροπή καθώς και οι παρεμβαίνοντες κλήθηκαν να διατυπώσουν συναφώς τις παρατηρήσεις τους.
- 104 Με μέτρο οργανώσεως της διαδικασίας της 29ης Οκτωβρίου 1999, το Πρωτοδικείο κάλεσε την Επιτροπή να προσκομίσει ορισμένο αριθμό εγγράφων σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου στις εισαγωγές συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία. Η Επιτροπή ανταποκρίθηκε στο αίτημα αυτό με την κατάθεση, στις 29 Νοεμβρίου 1999, φακέλου αποτελούμενου από 24 δελτιοθήκες οι οποίες περιείχαν έγγραφα περίπου 7 000 σελίδων. Συμπλήρωσε τον φάκελο αυτό με την αποστολή, στις 22 Δεκεμβρίου 1999, ορισμένου αριθμού προσθέτων εγγράφων και, στις 13 Ιανουαρίου 2000, μη επίσημης μεταφράσεως στα αγγλικά των τουρκικών διασαφήσεων εισαγωγής και εξαγωγής που περιλαμβάνονταν στον εν λόγω φάκελο.
- 105 Κατόπιν σχετικής προσκλήσεως του Πρωτοδικείου, όλες οι προσφεύγουσες (εξαιρουμένης της Elta) καθώς και η Επιτροπή και η Γαλλική Δημοκρατία συμμετέσχαν, στις 6 Δεκεμβρίου 1999, σε άτυπη συνεδρίαση για να οργανωθεί η μελέτη του φακέλου που κατατέθηκε στις 29 Νοεμβρίου 1999 και η διενέργεια της επ' ακροατηρίου συζητήσεως.
- 106 Στη συνέχεια, αφού οι διάδικοι διατύπωσαν συναφώς την άποψή τους, με διάταξη του Προέδρου του τρίτου τμήματος του Πρωτοδικείου της 10ης Ιανουαρίου 2000 αποφασίστηκε η συνεκδίκαση των υποθέσεων για τη διενέργεια της επ' ακροατηρίου συζητήσεως και για την έκδοση κοινής αποφάσεως.

- 107 Η μελέτη του φακέλου που κατατέθηκε στις 29 Νοεμβρίου 1999 στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου από τις προσφεύγουσες και τη Γαλλική Δημοκρατία άρχισε στις 17 Ιανουαρίου 2000 και περατώθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2000. Μετά τη μελέτη αυτή, οι διάδικοι κατέθεσαν παρατηρήσεις τον Ιανουάριο, τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο του 2000. Η Επιτροπή απάντησε στις παρατηρήσεις αυτές με υπόμνημα της 24ης Μαρτίου 2000.
- 108 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία. Στο πλαίσιο των μέτρων οργάνωσης της διαδικασίας, κάλεσε τους διαδίκους να απαντήσουν σε ορισμένες ερωτήσεις. Οι διάδικοι ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση αυτή.
- 109 Οι αγορεύσεις των διαδίκων και οι απαντήσεις τους στις ερωτήσεις που υπέβαλε το Πρωτοδικείο ακούστηκαν κατά τη συνεδρίαση της 10ης Ιουλίου 2000.

Αιτήματα των διαδίκων

- 110 Η Kaufring (Τ-186/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την απόφαση REM 15/96·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

111 Η Crown (T-187/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση REM 19/96·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

112 Η Profex (T-190/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση REM 20/96·
- να υποχρεώσει την Επιτροπή να δεχθεί το αίτημά της περί διαγραφής του χρέους των δασμών·
- να κηρύξει προσωρινώς εκτελεστή την απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί, εφόσον δε είναι αναγκαίο να διατάξει τη σύσταση εγγυήσεως·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

113 Η Horten (Τ-191/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση REM 14/96·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

114 Η Dr. Seufert (Τ-192/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση REM 21/96·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

115 Η Grundig (Τ-210/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση REM 17/96·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

116 Η Hertie (T-211/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση REM 18/96·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

117 Η Elta (T-293/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση REM 16/96·
- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

118 Η Lema (T-216/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση REC 8/96·
- να αναγνωρίσει ότι δικαιούται να μην καταβάλει εκ των υστέρων τους επίδικους δασμούς·

- επικουρικώς, να αναγνωρίσει ότι δικαιούται να τύχει διαγραφής χρέους των δασμών

- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

119 Η Masco (Τ-217/97 και Τ-218/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει τις αποφάσεις REC 7/96 και REC 9/96

- να αναγνωρίσει ότι δικαιούται να μην καταβάλει εκ των υστέρων τους επίδικους δασμούς

- επικουρικώς, να αναγνωρίσει ότι δικαιούται να τύχει διαγραφής χρέους των δασμών

- να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

120 Η DFDS (Τ-279/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να ακυρώσει την απόφαση REM 26/96

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

121 Η Wilson (T-280/97) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την απόφαση REM 27/96·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

122 Η Miller (T-147/99) ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— κυρίως:

— να ακυρώσει την απόφαση REC 3/98·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα·

— επικουρικώς, να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα·

- επικουρικότερα, να καταδικάσει την Επιτροπή να φέρει τα έξοδά της.
- 123 Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας ζητεί από το Πρωτοδικείο να ακυρώσει τις αποφάσεις κατά των οποίων στρέφονται οι προσφυγές στις υποθέσεις T-186/97, T-187/97, T-190/97 έως T-192/97 και T-210/97.
- 124 Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας ζητεί από το Πρωτοδικείο να ακυρώσει τις αποφάσεις κατά των οποίων στρέφονται οι προσφυγές στις υποθέσεις T-186/97, T-187/97, T-190/97 έως T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97 έως T-218/97, T-279/97, T-280/97 και T-293/97.
- 125 Η Γαλλική Δημοκρατία ζητεί από το Πρωτοδικείο να ακυρώσει τις αποφάσεις κατά των οποίων στρέφονται οι προσφυγές στις υποθέσεις T-186/97, T-187/97, T-190/97 έως T-192/97, T-210/97, T-211/97 και T-216/97 έως T-218/97.
- 126 Η Επιτροπή ζητεί από το Πρωτοδικείο:
- όσον αφορά την υπόθεση T-190/97, να απορρίψει ως απαράδεκτα τα αιτήματα της προσφεύγουσας να αποχρεώσει το Πρωτοδικείο την Επιτροπή να κάνει δεκτό το αίτημα περί διαγραφής χρέους και να κηρύξει προσωρινώς εκτελεστή την απόφαση που θα εκδοθεί, εν ανάγκη με τη σύσταση εγγυήσεως·

- όσον αφορά τις υποθέσεις T-216/97 έως T-218/97, να απορρίψει ως απαράδεκτα τα αιτήματα να αναγνωρισθεί ότι οι προσφεύγουσες δικαιούνται να μην καταβάλουν εκ των υστέρων τους δασμούς ή, επικουρικώς, να τύχουν διαγραφής χρέους των δασμών αυτών·

- κατά τα λοιπά, να απορρίψει ως αβάσιμες τις προσφυγές ακυρώσεως·

- να καταδικάσει τις προσφεύγουσες στα δικαστικά έξοδα.

¹²⁷ Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Profex δήλωσε ότι παραιτείται των αιτημάτων της να αναγκάσει το Πρωτοδικείο την Επιτροπή να δεχθεί το αίτημά της περί διαγραφής χρέους και να κηρύξει προσωρινώς εκτελεστή την απόφαση που θα εκδοθεί, εν ανάγκη με σύσταση εγγυήσεως.

¹²⁸ Ομοίως, οι Lema και Masco δήλωσαν ότι παραιτούνται από τα αιτήματά τους να αναγνωρίσει το Πρωτοδικείο ότι δικαιούνται να μη καταβάλουν εκ των υστέρων τους δασμούς ή, επικουρικώς, να τύχουν διαγραφής χρέους.

¹²⁹ Κατά συνέπεια, δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί του παραδεκτού ούτε, κατά μείζονα λόγο, επί του βασιμίου των αιτημάτων αυτών.

Σκεπτικό

- 130 Προς στήριξη των προσφυγών τους, οι προσφεύγουσες επικαλέστηκαν διάφορα επιχειρήματα αναφερόμενα τόσο στην παράβαση ουσιώδους τύπου όσο και στην παράβαση ουσιαστικών κανόνων. Ενόψει πάντως των ιδιαίτερων συνθηκών της παρούσας υποθέσεως, το Πρωτοδικείο αποφασίζει να εξετάσει διαδοχικά τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79.

I — Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας κατά τη διοικητική διαδικασία

A — Η εξέταση του λόγου αυτού στο πλαίσιο των παρουσών προσφυγών

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

- 131 Οι Crown, Dr. Seufert, Grundig και Miller προβάλλουν ότι τα δικαιώματα άμυνας τους υπέστησαν προσβολή στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας που οδήγησε στη λήψη των αποφάσεων κατά των οποίων στρέφονται. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι Kaufring, Profex, Horten, Hertie και Elta διευκρίνισαν ότι επικαλούνται επίσης αυτόν τον λόγο δημοσίας τάξεως προς στήριξη των προσφυγών τους.

- 132 Τον λόγο αυτό επικαλείται επίσης η Γαλλική Δημοκρατία στις υποθέσεις στις οποίες κατέθεσε υπόμνημα παρεμβάσεως, ήτοι στις υποθέσεις T-186/97, T-187/97, T-191/97, T-192/97, T-210/97, T-211/97 και T-216/97 έως T-218/97.
- 133 Η Επιτροπή προβάλλει πάντως ένσταση απαραδέκτου στις υποθέσεις T-186/97, T-191/97, T-211/97 και T-216/97 έως T-218/97 εκ του ότι οι προσφεύγουσες δεν επικαλέστηκαν τον ανωτέρω λόγο ακυρώσεως και επομένως η Γαλλική Δημοκρατία δεν μπορεί να τον επικαλείται χωρίς να παραβιάζει το άρθρο 37 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου. Η Επιτροπή προβάλλει επίσης ότι θα ήταν παράδοξο να επιτραπεί σε παρεμβαίνοντα να επικαλεστεί τέτοιον λόγο ακυρώσεως ενώ ο λόγος αυτός δεν προβλήθηκε από τον διάδικο που θεωρείται ότι προστατεύεται από την εν λόγω αρχή. Συναφώς, αναφέρεται στην απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Μαρτίου 1993, C-155/91, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1993, σ. I-939), καθώς και στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Lagrange επί της υποθέσεως De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg κατά Ανωτάτης Αρχής (απόφαση της 23ης Φεβρουαρίου 1961, 30/59, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 547).

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 134 Συναφώς, αρκεί να επισημανθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας συνιστά ουσιώδη τύπο η παράβαση του οποίου μπορεί να εξεταστεί αυτεπαγγέλτως (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 7ης Μαΐου 1991, C-291/89, Interhotel κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. I-2257, σκέψη 14, και της 2ας Απριλίου 1998, C-367/95 P, Επιτροπή κατά Sytraval και Brink's France, Συλλογή 1998, σ. I-1719, σκέψη 67· βλ. επίσης την απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 2000 στις υποθέσεις T-25/95, T-26/95, T-30/95 έως T-32/95, T-34/95 έως T-39/95, T-42/95 έως T-46/95, T-48/95, T-50/95 έως T-65/95, T-68/95 έως T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 και T-104/95, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-491, σκέψη 487).
- 135 Απόκειται επομένως στο Πρωτοδικείο να εξετάσει αυτεπαγγέλτως, σε όλες τις υποθέσεις, αν η Επιτροπή σεβάστηκε τα δικαιώματα άμυνας των προσφευγουσών στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας η οποία κατέληξε στη λήψη των προβαλλομένων αποφάσεων.

- 136 Το Πρωτοδικείο κρίνει επιπλέον ότι δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της Επιτροπής κατά το οποίο ο λόγος ακυρώσεως σχετικά με την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας τον οποίο επικαλείται η Γαλλική Δημοκρατία είναι απαράδεκτος.
- 137 Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 116, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο παρεμβαίνων δεν μπορεί να διευρύνει τα αιτήματα του διαδικού υπέρ του οποίου παρεμβαίνει, αλλά μπορεί να επιλέξει ελεύθερα τους ισχυρισμούς και τα επιχειρήματα που επικαλείται υπέρ των εν λόγω αιτημάτων (απόφαση του Πρωτοδικείου της 25ης Μαρτίου 1999, Forges de Clabecq κατά Επιτροπής, Τ-37/97, Συλλογή 1999, σ. ΙΙ-859, σκέψη 92).

Β — Όσον αφορά τον λόγο που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας των προσφευγουσών στις υποθέσεις Τ-186/97, Τ-187/97, Τ-190/97 έως Τ-192/97, Τ-210/97, Τ-211/97, Τ-216/97 έως Τ-218/97, Τ-279/97, Τ-280/97 και Τ-293/97

1. Επιχειρήματα των διαδίκων

- 138 Οι Grundig, Dr. Seufert, και Crown προβάλλουν ότι η Επιτροπή προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας τους καθόσον, παρά το ρητό αίτημά τους, δεν τους παραχώρησε ακρόαση πριν λάβει τις αποφάσεις με τις οποίες διαπίστωσε ότι η διαγραφή χρέους έναντι αυτών δεν ήταν δικαιολογημένη. Κατά τις προσφεύγουσες, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας συνιστά γενική αρχή του δικαίου την οποία η Επιτροπή οφείλει να τηρεί, έστω και ελλείψει ειδικής κανονιστικής ρυθμίσεως, σε κάθε διαδικασία ικανή να καταλήξει σε πράξη βλαπτική για ένα πρόσωπο (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Φεβρουαρίου 1992, C-48/90 και C-66/90, Κάτω Χώρες κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-565, σκέψη 44, της 29ης Ιουνίου 1994, C-135/92, Fiskano κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-2885, σκέψεις 39 και 40, και της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-32/95 Ρ, Επιτροπή κατά Lisrestal κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-5373, σκέψη 21).

- 139 Η Γαλλική Δημοκρατία υποστηρίζει επίσης ότι η Επιτροπή προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας των Kaufring, Crown, Horten, Dr. Seufert, Grundig, Hertie, Lema και Masco καθόσον, αφενός, δεν υπέδειξε σαφώς στους διαδίκους αυτούς ποια έλλειψη επιμέλειας τους προσήπτε και, αφετέρου, δεν τους παρέσχε τη δυνατότητα να διατυπώσουν την άποψή τους επί της αιτιάσεως αυτής. Η παρεμβαίνουσα αναφέρεται συναφώς στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 9ης Νοεμβρίου 1995, T-346/94, France-aviation κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-2841), καθώς και στη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση Eysckeler & Malt κατά Επιτροπής (σκέψη 78).
- 140 Η Επιτροπή αμφισβητεί ότι όφειλε να ακούσει τις προσφεύγουσες πριν λάβει τις προσβαλλόμενες αποφάσεις.
- 141 Η Επιτροπή υπενθυμίζει κατ' αρχάς ότι, αφενός, η διαδικασία σχετικά με τη διαγραφή χρέους των δασμών δεν προβλέπει τη ρητή συμμετοχή του ενδιαφερομένου στη διαδικασία λήψεως της αποφάσεως και ότι, αφετέρου, το Δικαστήριο επιβεβαίωσε ήδη επανειλημμένα ότι η διαδικασία αυτή παρέχει στους ενδιαφερομένους όλες τις αναγκαίες νομικές εγγυήσεις [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 17ης Μαρτίου 1983, 294/81, Control Data κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 911, σκέψη 17, της 13ης Νοεμβρίου 1984, 98/83 και 230/83, Van Gend & Loos και Bosman κατά Επιτροπής, Συλλογή 1984, σ. 3763, σκέψεις 8 επ., και μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 35 απόφαση CT Control (Rotterdam) και JCT Benelux κατά Επιτροπής, σκέψη 48]. Η αναφορά στις διαδικασίες που εφαρμόζονται στον τομέα του ντάμπινγκ δεν είναι επίσης ικανή να θέσει υπό αμφισβήτηση τους εν προκειμένω ισχύοντες τυπικούς κανόνες, λαμβανομένων υπόψη των διαφορών μεταξύ των διαδικασιών αυτού του είδους.
- 142 Δεύτερον, η Επιτροπή εκτιμά ότι οι αρχές που αναπτύχθηκαν στη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 138 απόφαση Επιτροπή κατά Lisrestal κ.λπ. είναι αλυσιτελείς για τις παρούσες υποθέσεις διότι αναφέρονται σε διαφορετική περίπτωση. Συγκεκριμένα, η επίδικη απόφαση στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η ανωτέρω απόφαση του Δικαστηρίου ελήφθη από την Επιτροπή χωρίς να ακουσθεί προηγουμένως η οικεία επιχείρηση ούτε από την εθνική διοίκηση ούτε από την Επιτροπή. Στις παρούσες υποθέσεις όμως, οι προσφεύγουσες ακούστηκαν από την

εθνική τους διοίκηση και είχαν πρόσβαση σε όλα τα σημαντικά πραγματικά στοιχεία. Η Επιτροπή υπογραμμίζει επιπλέον ότι βάσισε τις προσβαλλόμενες αποφάσεις στους φακέλους που διαβίβασαν οι εθνικές αρχές, ήτοι σε πραγματικά στοιχεία που ήταν γνωστά στις προσφεύγουσες και επί των οποίων αυτές είχαν τη δυνατότητα να διατυπώσουν τις παρατηρήσεις τους.

143 Η Επιτροπή υπογραμμίζει, τρίτον, ότι στη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 139 απόφαση France-aviation κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο εξέτασε ήδη κατά τρόπο εμπειριστατωμένο το ζήτημα της ανάγκης κατ' αντιμωλίαν διαδικασίας στο πλαίσιο της διαδικασίας διαγραφής χρέους των δασμών και δεν έκρινε αντικανονική τη διάταξη που δεν προβλέπει ακρόαση του ενδιαφερομένου από το οικείο κοινοτικό όργανο. Η Επιτροπή παρατηρεί επιπλέον ότι, με την απόφαση αυτή, το Πρωτοδικείο διευκρίνισε μόνον ότι η Επιτροπή παραβιάζει την αρχή της κατ' αντιμωλίαν εξετάσεως όταν λαμβάνει την απόφασή της βάσει ελλιπούς φακέλου ή όταν δεν λαμβάνει υπόψη όλα τα σχετικά πραγματικά στοιχεία διότι η εθνική διοίκηση δεν προέβη σε πλήρη ακρόαση. Κατά την άποψη της Επιτροπής, τέτοια περίπτωση δεν συντρέχει στις παρούσες υποθέσεις καθόσον, αφενός, η διαδικασία πριν από τη λήψη των προσβαλλομένων αποφάσεων εκτυλίχθηκε κανονικά, δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες είχαν όλη την ευχέρεια να διατυπώσουν την άποψή τους ενώπιον της εθνικής διοικήσεως και, αφετέρου, όλα τα στοιχεία που θεωρούσαν ουσιώδη περιλαμβάνονταν στους φακέλους των υποθέσεων.

144 Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι, κατόπιν της μνημονευομένης ανωτέρω στη σκέψη 139 αποφάσεως France-aviation κατά Επιτροπής, καθιέρωσε το σύστημα της δηλώσεως του ενδιαφερομένου. Σύμφωνα με το σύστημα αυτό, οι εθνικές αρχές οφείλουν να ζητήσουν από τον ενδιαφερόμενο να επιβεβαιώσει ότι έλαβε γνώση του φακέλου που θα διαβιβάσουν στην Επιτροπή και ότι δεν έχει τίποτε να προσθέσει. Ελλείψει τέτοιας δηλώσεως, η αίτηση διαγραφής χρέους δεν γίνεται δεκτή. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι, εν προκειμένω, όλες οι προσφεύγουσες, εξαιρουμένων των Grundig, Dr. Seufert και Crown, προέβησαν σε τέτοια δήλωση. Όσον αφορά τις Grundig, Dr. Seufert και Crown, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι είναι άνευ σημασίας το γεγονός ότι αρνήθηκαν να προβούν σε τέτοια δήλωση καθόσον, από τη σύγκριση μεταξύ των αιτήσεων διαγραφής χρέους τις οποίες υπέβαλαν στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας και των προσφυγών ακυρώσεως των αποφάσεων που ελήφθησαν κατόπιν της διαδικασίας αυτής προκύπτει ότι, κατά το χρονικό σημείο λήψεως των εν λόγω αποφάσεων, τόσο η Επιτροπή όσο και η εθνική αρχή ήταν εν γνώσει όλων των σημαντικών πραγματικών περιστατικών.

- 145 Η Επιτροπή υποστηρίζει, τέταρτον, ότι η αναφορά της Γαλλικής Δημοκρατίας στις αρχές οι οποίες απορρέουν από την μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση του Πρωτοδικείου Eysckeler & Malt κατά Επιτροπής είναι αλυσιτελής καθόσον τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως αυτής είναι διαφορετικά από εκείνα των υπό κρίση υποθέσεων. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή ήταν εν προκειμένω η μόνη διαθέτουσα τα αναγκαία στοιχεία για τον έλεγχο του προτιμησιακού καθεστώτος. Αυτό δεν συμβαίνει στις παρούσες υποθέσεις. Επιπλέον, η Επιτροπή εκτιμά ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας δεν απαιτεί κατ' ανάγκη να τυγχάνει ακροάσεως από το ίδιο το κοινοτικό όργανο το πρόσωπο έναντι του οποίου πρέπει να ληφθεί απόφαση ικανή να συνιστά βλαπτική πράξη.
- 146 Η Επιτροπή υπενθυμίζει συναφώς ότι υπάρχουν πολλές διαδικασίες στις οποίες ο ενδιαφερόμενος τυγχάνει ακροάσεως μόνον από τις εθνικές αρχές και όχι από τις υπηρεσίες της. Παραδείγματος χάριν, αναφέρεται στη διαδικασία απαλλαγής από τους δασμούς για την εισαγωγή επιστημονικών συσκευών και στη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής (αποφάσεις του Δικαστηρίου Control Data κατά Επιτροπής, μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 141, και της 8ης Μαρτίου 1988, 43/87, Nicolet Instrument, Συλλογή 1988, σ. 1557).
- 147 Η Επιτροπή υπογραμμίζει τέλος ότι, όσον αφορά τη διαγραφή χρέους εκ των δασμών, πρέπει να μη συγχέεται ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο της εθνικής διαδικασίας και ο σεβασμός των δικαιωμάτων αυτών στο πλαίσιο της κοινοτικής διαδικασίας. Εφόσον η ενδιαφερόμενη επιχείρηση είχε την πρόθεση να αμφισβητήσει τα στοιχεία που διαβιβάστηκαν από τις εθνικές αρχές στην Επιτροπή, όφειλε να προσφύγει στον εθνικό δικαστή.

2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 148 Εκ προοιμίου, πρέπει να υπομνησθεί ότι η διοικητική διαδικασία που ακολουθείται στον τελωνειακό τομέα για τη διαγραφή χρέους των εισαγωγικών δασμών, όπως

εισάγεται με τον κανονισμό 2454/93, εκτυλίσσεται κατ' αρχάς σε εθνικό επίπεδο. Συγκεκριμένα, ο υπόχρεος οφείλει να υποβάλει την αίτηση διαγραφής στην εθνική διοικητική αρχή που πρέπει να λάβει απόφαση σύμφωνα με τα άρθρα 899 επ. του κανονισμού 2454/93, τα οποία καθορίζουν ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες μπορεί ή δεν μπορεί να χορηγηθεί διαγραφή. Τέτοια απόφαση μπορεί να υποβληθεί στον έλεγχο των εθνικών δικαστηρίων σύμφωνα με το άρθρο 243 του τελωνειακού κώδικα, τα δε εθνικά δικαστήρια μπορούν να αποταθούν στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 234 ΕΚ) (βλ. ιδίως την απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Ιουνίου 1990, C-64/89, *Deutsche Fernsprecher*, Συλλογή 1990, σ. I-2535, σκέψη 13).

- 149 Πάντως, αν η εθνική διοικητική αρχή εκτιμά ότι δεν είναι σε θέση να λάβει απόφαση βάσει των ανωτέρω διατάξεων και ότι η αίτηση διαγραφής συνδέεται με αιτιολογία που μπορεί να συνιστά ειδική κατάσταση προκύπτουσα από συνθήκες για τις οποίες δεν συντρέχει δόλος ή προφανής αμέλεια εκ μέρους του ενδιαφερομένου, παραπέμπει την περίπτωση στην Επιτροπή (άρθρο 905, του κανονισμού 2454/93). Κατά το δεύτερο αυτό στάδιο, το οποίο εκτυλίσσεται αποκλειστικά σε κοινοτικό επίπεδο, η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεως με ομάδα εμπειρογνομόνων που απαρτίζεται από εκπροσώπους όλων των κρατών μελών, λαμβάνει απόφαση επί του αν δικαιολογείται η διαγραφή. Η απόφαση αυτή μπορεί να υποβληθεί στον έλεγχο των κοινοτικών δικαιοδοτικών οργάνων δυνάμει του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποίησης, άρθρου 240, τέταρτο εδάφιο, ΕΚ).
- 150 Ο κανονισμός 2454/93 προβλέπει επομένως μόνον επαφές μεταξύ, αφενός, του αιτούντος τη διαγραφή χρέους και της εθνικής διοικητικής αρχής και, αφετέρου, μεταξύ της εθνικής αρχής και της Επιτροπής. Ουδεμία άμεση επαφή προβλέπεται μεταξύ του αιτούντος τη διαγραφή χρέους και της Επιτροπής (απόφαση *France-aviation* κατά Επιτροπής, μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 139, σκέψη 30).
- 151 Πρέπει πάντως να υπομνηστεί ότι, κατά παγία νομολογία, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας, στο πλαίσιο οποιασδήποτε διαδικασίας η οποία κινείται έναντι ενός προσώπου και είναι ικανή να καταλήξει σε βλαπτική γι' αυτό πράξη,

συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου η οποία πρέπει να διασφαλίζεται ακόμη και εν απουσία ειδικής κανονιστικής ρυθμίσεως (αποφάσεις Κάτω Χώρες κ.λπ. κατά Επιτροπής, μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 138, σκέψη 44, Fiskano κατά Επιτροπής, μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 138, σκέψη 39, και Επιτροπή κατά Lisrestal κ.λπ., μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 138, σκέψη 21).

- 152 Εν όψει της διακριτικής ευχέρειας που διαθέτει η Επιτροπή οσάκις εκδίδει απόφαση κατ' εφαρμογή της γενικής ρήτρας επεικειάς που προβλέπει το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79, ο σεβασμός του δικαιώματος ακροάσεως πρέπει κατά μείζονα λόγο να διασφαλίζεται στο πλαίσιο των διαδικασιών διαγραφής χρέους ή επιστροφής των εισαγωγικών δασμών (αποφάσεις του Πρωτοδικείου France-aviation κατά Επιτροπής, μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 139, σκέψη 34, Eyckeler & Malt κατά Επιτροπής, μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87, σκέψη 77, της 17ης Σεπτεμβρίου 1998, T-50/96, Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-3773, σκέψη 60, και της 18ης Ιανουαρίου 2000, T-290/97, Mehibas Dortselaan κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. II-15, σκέψη 46· βλ. επίσης υπό την έννοια αυτή, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mischo επί της υποθέσεως C-15/99, Hans Sommer, απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Οκτωβρίου 2000, Συλλογή, 2000, σ. I-8989, I-8992 σκέψεις 78 έως 86). Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται ειδικότερα όταν η Επιτροπή, στο πλαίσιο της αποκλειστικής αρμοδιότητας που διαθέτει δυνάμει του άρθρου 905 του κανονισμού 2454/93, προτίθεται να μην ακολουθήσει την άποψη της εθνικής διοικητικής αρχής όσον αφορά την πλήρωση των προϋποθέσεων που προβλέπει το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79 (απόφαση France-aviation κατά Επιτροπής, μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 139, σκέψη 36).
- 153 Η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας επιτάσσει να παρέχεται η δυνατότητα σε κάθε πρόσωπο, κατά του οποίου μπορεί να ληφθεί βλαπτική απόφαση, να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή του, τουλάχιστον όσον αφορά τα εις βάρος του στοιχεία τα οποία λαμβάνει υπόψη της η Επιτροπή προς στήριξη της αποφάσεώς της (βλ., υπό την έννοια αυτή, αποφάσεις Fiskano κατά Επιτροπής, μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 138, σκέψη 40, και Επιτροπή κατά Lisrestal κ.λπ., μνημονευθείσα στη σκέψη 138, σκέψη 21).
- 154 Είναι πρόδηλο ότι, στις παρούσες υποθέσεις, σε ουδεμία από τις προσφεύγουσες παρασχέθηκε η δυνατότητα, πριν από τη λήψη των προσβαλλομένων αποφάσεων, να λάβει θέση και να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή της επί των στοιχείων τα οποία έλαβε υπόψη της η Επιτροπή για να διαπιστώσει ότι η διαγραφή χρέους δεν ήταν δικαιολογημένη.

- 155 Αυτό είναι κατά μείζονα λόγο λυπηρό διότι η Επιτροπή είχε την πρόθεση να μην ακολουθήσει την άποψη των εθνικών διοικητικών αρχών όσον αφορά την πλήρωση των προϋποθέσεων που προβλέπει το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, ειδικότερα όσον αφορά το κατά πόσο έπρεπε να προσαφθεί στις προσφεύγουσες προφανής αμέλεια.
- 156 Συγκεκριμένα, παρατηρείται ότι, στον φάκελο που διαβίβασαν στην Επιτροπή κατόπιν των αιτήσεων τις οποίες υπέβαλαν οι Masco και Lema, οι γαλλικές αρχές είχαν σαφώς διευκρινίσει ότι η πλάνη δεν μπορούσε να διαπιστωθεί από τους εν λόγω εισαγωγείς και επομένως έπρεπε να θεωρηθεί ότι αυτοί είχαν ενεργήσει καλοπίστως. Ομοίως, στις υποθέσεις Τ-186/97, Τ-187/97, Τ-190/97 έως Τ-192/97, Τ-210/97, Τ-211/97 και Τ-293/97, οι γερμανικές αρχές είχαν εκτιμήσει ότι δεν έπρεπε να προσαφθεί στις προσφεύγουσες προφανής αμέλεια ή δόλος. Τέλος, στις υποθέσεις Τ-279/97 και Τ-280/97, οι ολλανδικές αρχές είχαν εκτιμήσει ότι οι προσφεύγουσες είχαν ενεργήσει καλοπίστως και ότι δεν ήταν δυνατό να τους προσαφθεί αμέλεια.
- 157 Η Επιτροπή διαπίστωσε όμως, για πρώτη φορά, με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις ότι, αφενός, «η επίμαχη κανονιστική ρύθμιση ήταν γνωστή και σχετικά απλή όσον αφορά τις προϋποθέσεις χορηγήσεως [πιστοποιητικού Α.ΤΡ.1] και ότι ο ενδιαφερόμενος δεν μπορούσε επομένως να την αγνοεί» και ότι, αφετέρου, «ένας επιμελής επιχειρηματίας όφειλε να έχει σοβαρές αμφιβολίες όσον αφορά το κύρος [των πιστοποιητικών Α.ΤΡ.1]». Σε απάντηση επί γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή διευκρίνισε συναφώς ότι προσήπτε προφανή αμέλεια σε όλες τις προσφεύγουσες.
- 158 Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή προέβαλε για πρώτη φορά στις προσβαλλόμενες αποφάσεις ότι εκτιμούσε ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές που είχαν εκδώσει τα πιστοποιητικά Α.ΤΡ.1 είχαν οδηγηθεί σε πλάνη από τις εσφαλμένες δηλώσεις των Τούρκων εξαγωγέων, χωρίς οι εν λόγω προσφεύγουσες να έχουν ενημερωθεί προηγουμένως για τη διαπίστωση αυτή, η οποία ήταν εντούτοις ουσιώδης.

- 159 Λαμβάνοντας τις προσβαλλόμενες αποφάσεις χωρίς να έχει προηγουμένως παρασχεθεί στις εν λόγω προσφεύγουσες η δυνατότητα να διατυπώσουν λυσιτελώς την άποψή τους έναντι των αιτιάσεων που είχε υιοθετήσει, η Επιτροπή προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας των προσφευγουσών αυτών.
- 160 Το συμπέρασμα αυτό δεν ανασκευάζεται από το γεγονός ότι οι περισσότερες από τις προσφεύγουσες προέβησαν σε δήλωση κατά την οποία ο φάκελος που διαβίβασαν οι εθνικές αρχές στην Επιτροπή ήταν πλήρης και δεν είχαν τίποτε να προσθέσουν. Συγκεκριμένα, όπως έκρινε το Πρωτοδικείο με την μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 152 απόφαση *Mehibas Dortselaan* κατά Επιτροπής (σκέψη 44), «μολονότι ο μηχανισμός αυτός επιτρέπει έτσι στον ενδιαφερόμενο να ασκεί αποτελεσματικά το δικαίωμα ακροάσεως κατά το πρώτο στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, που κινείται σε εθνικό επίπεδο, αντιθέτως, ουδόλως διασφαλίζει τον σεβασμό των δικαιωμάτων άμυνας κατά το δεύτερο στάδιο της διαδικασίας αυτής που χωρεί ενώπιον της Επιτροπής, άπαξ οι εθνικές αρχές τής διαβίβασαν τον φάκελο. Συγκεκριμένα, η δήλωση φακέλου υποβλήθηκε καθήν στιγμή η Επιτροπή δεν είχε ακόμη την ευκαιρία να εξετάσει την κατάσταση του ενδιαφερομένου πολλώ δε μάλλον να λάβει προσωρινώς θέση επί της αιτήσεως του περί επιστροφής».
- 161 Επιπλέον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι είναι άνευ σημασίας αν, όπως προβάλλει η Επιτροπή, οι προσβαλλόμενες αποφάσεις βασίζονται μόνον στους φακέλους που διαβίβασαν οι εθνικές αρχές, ήτοι σε πραγματικά στοιχεία που ε γνώριζαν οι προσφεύγουσες και επί των οποίων είχαν τη δυνατότητα να διατυπώσουν την άποψή τους. Συγκεκριμένα, και αν ακόμη υποτεθεί ότι ο ισχυρισμός αυτός ευσταθεί, το γεγονός και μόνον ότι η καθής αντιμετώπιζε το ενδεχόμενο να μη συμμεριστεί την άποψη των εθνικών αρχών και να αποφασίσει ότι η διαγραφή χρέους δεν ήταν δικαιολογημένη έναντι των προσφευγουσών την υποχρέωνε να ενημερώσει τις τελευταίες σχετικά με τους λόγους για τους οποίους είχε την πρόθεση να λάβει τέτοια απόφαση και να τους παράσχει τη δυνατότητα να λάβουν θέση επί των λόγων αυτών.
- 162 Βάσει των ανωτέρω, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, εφόσον σε ουδεμία από τις προσφεύγουσες παρασχέθηκε η δυνατότητα να λάβει θέση και να καταστήσει γνωστή την άποψή της επί των εις βάρος της ληφθέντων υπόψη στοιχείων, οι προ-

σβαλλόμενες αποφάσεις στις υποθέσεις T-186/97, T-187/97, T-190/97, T-191/97, T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97, T-217/97, T-218/97, T-279/97, T-280/97 και T-293/97 ελήφθησαν κατόπιν πλημμελούς διαδικασίας.

- 163 Ο λόγος ακυρώσεως που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας είναι επομένως βάσιμος όσον αφορά τις αποφάσεις αυτές.

Γ — *Επί της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας στην υπόθεση T-147/99*

1. Επιχειρήματα της Miller

- 164 Δεν αμφισβητείται μεταξύ της Miller (T-147/99) και της Επιτροπής ότι, αντίθετα προς τις προσβαλλόμενες αποφάσεις στις λοιπές συνεκδικαζόμενες υποθέσεις, η εν προκειμένω αμφισβητούμενη απόφαση ελήφθη σύμφωνα με τη νέα διαδικασία που εισάγεται με τα άρθρα 872α (όσον αφορά τη μη είσπραξη) και 906α (όσον αφορά τη διαγραφή χρέους) του κανονισμού 2454/93, η οποία προβλέπει την ακρόαση του ενδιαφερομένου πριν από τη λήψη δυσμενούς έναντι αυτού αποφάσεως (βλ. ανωτέρω σκέψεις 40 και 45). Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές, η Επιτροπή κοινοποίησε στη Miller, με έγγραφο της 24ης Νοεμβρίου 1998, τα στοιχεία βάσει των οποίων εκτιμούσε ότι η αιτούμενη από την εν λόγω επιχείρηση μη είσπραξη και η διαγραφή του χρέους των εισαγωγικών δασμών δεν ήταν δικαιολογημένη. Με έγγραφο της 22ας Ιανουαρίου 1999, η εν λόγω επιχείρηση έλαβε θέση επί των στοιχείων αυτών.

- 165 Η Miller προβάλλει πάντως ότι τα δικαιώματα άμυνάς της προσβλήθηκαν στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας καθόσον η Επιτροπή δεν επέτρεψε την πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα. Ο λόγος αυτός υποδιαιρείται σε δύο σκέλη.

- 166 Με το πρώτο σκέλος, η Miller διατείνεται ότι η Επιτροπή προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της καθόσον δεν της επέτρεψε την πρόσβαση, στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας, στα έγγραφα επί των οποίων θα βάσιζε την προσβαλλόμενη απόφαση.
- 167 Συγκεκριμένα, η Miller προβάλλει ότι, με τη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση Eysckeler & Malt κατά Επιτροπής (σκέψη 80), το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας επιβάλλει όχι μόνο να παρέχεται η δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή του ως προς την κρισιμότητα των πραγματικών περιστατικών που λαμβάνονται υπόψη εις βάρος του προς στήριξη της επίδικης αποφάσεως, αλλά επίσης να μπορεί λάβει θέση έναντι των εγγράφων επί των οποίων το κοινοτικό όργανο εβάσισε την εν λόγω απόφαση.
- 168 Η Miller εκτιμά ειδικότερα ότι η Επιτροπή δεν της επέτρεψε την πρόσβαση στην έκθεση ελέγχου καθώς και στα λοιπά έγγραφα σχετικά με τον έλεγχο αυτό κατά παράβαση των ανωτέρω απαιτήσεων. Υποστηρίζει ότι από την τέταρτη και την πέμπτη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει σαφώς ότι αυτή βασίστηκε στα αποτελέσματα του ελέγχου αυτού. Παρατηρεί επιπλέον ότι ο λόγος ο οποίος προβάλλεται προς στήριξη της απαγορεύσεως της προσβάσεως, ήτοι ότι η κοινοποίηση της εκθέσεως ελέγχου δεν ήταν αναγκαία εφόσον η έκθεση αυτή επιβεβαιώνει απλώς την ακυρότητα των πιστοποιητικών A.TR.1, γεγονός το οποίο, κατά τα υποστηριζόμενα από την Επιτροπή, δεν αμφισβητείται από τις εθνικές αρχές, είναι αλυσιτελής. Συγκεκριμένα, κατά την άποψη της Miller, ο λόγος αυτός δεν ευσταθεί από άποψη πραγματικών περιστατικών. Η Miller διατείνεται ότι αντίθετα προς τα υποστηριζόμενα από την Επιτροπή, τα πραγματικά περιστατικά επί των οποίων αυτή εβάσισε την εκτίμησή της (ήτοι ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές οδηγήθηκαν σε πλάνη από τις ψευδείς διασαφήσεις των εξαγωγέων) δεν προκύπτουν από άλλα έγγραφα των οποίων η Miller θα μπορούσε να λάβει γνώση, τα δε περιστικά αυτά αμφισβητήθηκαν σαφώς από τις βελγικές αρχές. Κατά την άποψη της Miller, ο λόγος αυτός δεν ευσταθεί επίσης από νομική άποψη, καθόσον, κατά πάγια νομολογία, η Επιτροπή δεν μπορεί να απαγορεύσει την πρόσβαση σε έγγραφα με το αιτιολογικό ότι θεωρεί αλυσιτελή την πρόσβαση αυτή (προμνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση Eysckeler & Malt κατά Επιτροπής, σκέψη 81).

169 Με το δεύτερο σκέλος του λόγου, η Miller προβάλλει ότι τα δικαιώματα άμυνας της προσβλήθηκαν επίσης καθόσον, παρά το αίτημά της, η Επιτροπή δεν της επέτρεψε την πρόσβαση στα λοιπά αναφερόμενα στην υπόθεση μη εμπιστευτικά διοικητικά έγγραφα.

2. Επιχειρήματα της Επιτροπής

170 Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου και ότι το δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο υποθέσεως συνδέεται στενά με την αρχή αυτή, αλλά αμφισβητεί ότι προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας της Miller στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας.

171 Η Επιτροπή προβάλλει ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας διαγραφής χρέους, μπορεί να βασίσει την απόφασή της μόνο σε έγγραφα που της διαβίβασαν οι εθνικές αρχές και των οποίων ο ενδιαφερόμενος μπόρεσε να λάβει γνώση σε εθνικό επίπεδο.

172 Η Επιτροπή υπενθυμίζει συναφώς ότι, με τη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 139 απόφαση France-aviation κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το δικαίωμα ακροάσεως σε διαδικασία διαγραφής χρέους πρέπει να διασφαλίζεται κατ' αρχάς στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ του ενδιαφερομένου και της εθνικής διοικήσεως και ότι η μόνη υποχρέωση του κοινοτικού οργάνου έναντι του ενδιαφερομένου είναι να βεβαιωθεί ότι ο διαβιβασθείς από τις εθνικές αρχές φάκελος είναι πλήρης και ότι ο ενδιαφερόμενος είχε τη δυνατότητα να λάβει γνώση του φακέλου. Εν προκειμένω, η Miller επιβεβαίωσε ότι είχε πρόσβαση στον φάκελο των βελγικών αρχών.

173 Η Επιτροπή θεωρεί επομένως ότι, εφόσον εβάσισε την προσβαλλομένη απόφαση σε έγγραφα των οποίων η Miller έλαβε γνώση ή, τουλάχιστον, είχε τη δυνατότητα να λάβει γνώση, τα δικαιώματα άμυνας του διαδίκου αυτού έγιναν σεβαστά.

- 174 Όσον αφορά την έκθεση ελέγχου, η Επιτροπή παρατηρεί ότι, γενικώς, κοινοποιεί τέτοιες εσωτερικές εκθέσεις στους ενδιαφερομένους πριν από τη λήψη των αποφάσεων, όταν προτίθεται να αναφερθεί στις εκθέσεις αυτές στα πλαίσια της αιτιολογίας των αποφάσεων.
- 175 Η Επιτροπή επισημαίνει πάντως ότι, εν προκειμένω, δεν κοινοποίησε την έκθεση ελέγχου διότι αυτή περιείχε μόνον πραγματικά στοιχεία των οποίων ο ενδιαφερόμενος είχε ήδη τη δυνατότητα να λάβει γνώση στο πλαίσιο της προσβάσεως στον φάκελο των εθνικών αρχών.
- 176 Η Επιτροπή υποστηρίζει επιπλέον ότι εσφαλμένα η Miller προβάλλει ότι έπρεπε να είχε πρόσβαση στο σύνολο των αναφερομένων στην υπόθεση μη εμπιστευτικών διοικητικών εγγράφων.

3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 177 Ο προβαλλόμενος από τη Miller λόγος ο οποίος αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της πρέπει να εξεταστεί μόνον κατά το πρώτο σκέλος του.
- 178 Δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι, με το έγγραφο της 24ης Νοεμβρίου 1998, η Επιτροπή κάλεσε τη Miller να λάβει θέση επί των λόγων στους οποίους είχε την πρόθεση να βασίσει την προσβαλλομένη απόφαση και ότι η Miller έλαβε θέση επί των λόγων αυτών με έγγραφο της 22ας Ιανουαρίου 1999.
- 179 Πρέπει πάντως να υπομνηστεί ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας επιτάσσει όχι μόνο να παρέχεται η δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο να καθιστά γνωστή

λυσιτελώς την άποψή του ως προς την κρισιμότητα των πραγματικών περιστατικών, αλλά και να μπορεί να λάβει θέση, τουλάχιστον, επί των εγγράφων που έλαβε υπόψη του το κοινοτικό όργανο (αποφάσεις του Δικαστηρίου της 21ης Νοεμβρίου 1991, C-269/90, Technische Universität München, Συλλογή 1991, σ. I-5469, σκέψη 25, της 21ης Σεπτεμβρίου 2000, C-462/98 P, Mediocurso κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-7183, σκέψεις 36 και 37, μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 139 απόφαση France-aviation κατά Επιτροπής, σκέψη 32, μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση Eyckeler & Malt κατά Επιτροπής, σκέψη 80, και μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 152 απόφαση Primex Produkte Import-Export κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 63).

- 180 Πρέπει επομένως να εξεταστεί αν, εν προκειμένω, η Miller είχε τη δυνατότητα να λάβει θέση επί των εγγράφων στα οποία η Επιτροπή βάσισε την προσβαλλόμενη απόφαση.
- 181 Η Επιτροπή υποστηρίζει συναφώς ότι βάσισε την προσβαλλόμενη απόφαση μόνο στον φάκελο που της διαβιβάστηκε από τις βελγικές αρχές και του οποίου η προσφεύγουσα είχε τη δυνατότητα να λάβει γνώση, όπως προκύπτει από τη δήλωσή της 24ης Απριλίου 1998.
- 182 Πρέπει πάντως να επισημανθεί ότι, όπως υπογραμμίζει η Miller, ο φάκελος των βελγικών αρχών δεν περιλάμβανε την έκθεση ελέγχου ούτε τα παραρτήματά της.
- 183 Από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει όμως σαφώς ότι αυτή βασίζεται, τουλάχιστον εν μέρει, στις διαπιστώσεις οι οποίες έγιναν κατά τη διενέργεια του ελέγχου και οι οποίες διατυπώθηκαν στην εν λόγω έκθεση. Συγκεκριμένα, στην πέμπτη και την έκτη αιτιολογική σκέψη της προσβαλλομένης αποφάσεως διευκρινίζονται τα εξής:

«Κατά τη διενέργεια ελέγχου που πραγματοποίησαν στην Τουρκία εκπρόσωποι των υπηρεσιών της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των τελωνειακών

υπηρεσιών πολλών κρατών μελών, διαπιστώθηκε κατά το τέλος του έτους 1993 ότι οι αρμόδιες αρχές της Τουρκίας επικύρωναν τα πιστοποιητικά χωρίς την είσπραξη ουδεμίας εξισωτικής εισφοράς. Συγκεκριμένα, η Τουρκία ουδέποτε προέβλεψε στη νομοθεσία της την είσπραξη ενδεχόμενης εξισωτικής εισφοράς, η κατάσταση δε αυτή διήρκεσε από το 1973 μέχρι το 1994.

Βάσει των πορισμάτων του ελέγχου αυτού, διαπιστώθηκε ότι, στην προκειμένη περίπτωση, τα προσκομισθέντα πιστοποιητικά, τα οποία είχαν θεωρηθεί από τα τουρκικά τελωνεία, ήταν άκυρα διότι αναφέρονταν στην πραγματικότητα σε κατασκευασθείσες στην Τουρκία συσκευές τηλεοράσεως των οποίων τα συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών ούτε είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία ούτε είχε καταβληθεί για αυτά η εν λόγω εξισωτική εισφορά. Κατά συνέπεια, τα προϊόντα αυτά δεν μπορούσαν να υπαχθούν στο καθεστώς της ελεύθερης κυκλοφορίας κατά την εισαγωγή τους στην Κοινότητα.»

184 Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί τα ανωτέρω. Υποστηρίζει απεναντίας ότι η κοινοποίηση της εκθέσεως ελέγχου στην προσφεύγουσα δεν ήταν αναγκαία καθόσον απλώς επιβεβαίωνε πραγματικά περιστατικά των οποίων η προσφεύγουσα είχε τη δυνατότητα να λάβει γνώση στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας ενώπιον των βελγικών αρχών.

185 Η επιχειρηματολογία αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Συγκεκριμένα, δεν απόκειται στην Επιτροπή να αποφανθεί επί του λυσιτελούς χαρακτήρα ή του ενδιαφέροντος που θα μπορούσαν να παρουσιάζουν ορισμένα έγγραφα για την άμυνα ενός διαδίκου. Όπως έκρινε το Πρωτοδικείο με τη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση Eysckeler & Malt κατά Επιτροπής (σκέψη 81), δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για την προσφεύγουσα τα έγγραφα που η Επιτροπή έκρινε επουσιώδη. Αν η Επιτροπή ήταν σε θέση να αποκλείει μονομερώς από τη διοικητική διαδικασία έγγραφα τα οποία ενδεχομένως είναι επιβλαβή γι' αυτή, τούτο θα μπορούσε να αποτελέσει σοβαρή προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας του αιτούντος τη διαγραφή χρέους εισαγωγικών δασμών (βλ.,

υπό την έννοια αυτή, απόφαση του Πρωτοδικείου της 29ης Ιουνίου 1995, T-36/91, ICI κατά Επιτροπής, Συλλογή 1995, σ. II-1847, σκέψη 93).

- 186 Επιπλέον, ο ισχυρισμός της Επιτροπής κατά τον οποίο η έκθεση ελέγχου επιβεβαίωσε απλώς πραγματικά περιστατικά των οποίων η προσφεύγουσα είχε λάβει γνώση στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας ενώπιον των βελγικών αρχών και τα οποία δεν αμφισβητούνταν, έστω και αν ευσταθεί, δεν μπορεί να δικαιολογήσει την άρνηση του κοινοτικού οργάνου να κοινοποιήσει την εν λόγω έκθεση. Συγκεκριμένα, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο η έκθεση ελέγχου να περιλαμβάνει ορισμένα πραγματικά στοιχεία παρέχοντα τη δυνατότητα στην προσφεύγουσα να αποδείξει ότι, εν προκειμένω, μπορούσε να ζητήσει τη διαγραφή του χρέους των δασμών.
- 187 Τέλος, εφόσον η Επιτροπή είχε την πρόθεση να βασίσει την προσβαλλομένη απόφαση, τουλάχιστον εν μέρει, στην έκθεση ελέγχου, όφειλε να βεβαιωθεί ότι η Miller είχε τη δυνατότητα να λάβει λυσιτελώς θέση επί του εγγράφου αυτού, στο πλαίσιο είτε της εθνικής διαδικασίας είτε της διαδικασίας ενώπιόν της. Από τη δικογραφία προκύπτει όμως σαφώς ότι η Miller δεν είχε πρόσβαση στην έκθεση αυτή σε ουδεμία από τις εν λόγω διαδικασίες.
- 188 Όσον αφορά το επιχείρημα που αντλείται από τη δήλωση της Miller κατά την οποία ο φάκελος που διαβίβασαν οι βελγικές αρχές στην Επιτροπή ήταν πλήρης και δεν είχε τίποτε να προσθέσει, αρκεί να υπομνησθεί ότι, όπως υπογραμμίστηκε ανωτέρω στη σκέψη 160, τέτοια πρακτική δεν επιτρέπει να διασφαλισθεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής.
- 189 Βάσει των ανωτέρω, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι, εφόσον δεν παρασχέθηκε η δυνατότητα στη Miller να λάβει λυσιτελώς θέση επί της εκθέσεως ελέγχου και των παρατηρημάτων της, η Επιτροπή προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας του εν λόγω διαδίκου.

Π — *Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 καθόσον η Επιτροπή διαπίστωσε με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις ότι η διαγραφή χρέους δεν ήταν δικαιολογημένη*

A — *Επιχειρήματα των διαδίκων*

- 190 Όλες οι προσφεύγουσες και οι παρεμβαίνοντες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε προφανή πλάνη εκτιμήσεως καθόσον έκρινε, με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, ότι δεν πληρούνταν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 όσον αφορά τη διαγραφή του χρέους των δασμών, ήτοι, αφενός, η ύπαρξη ειδικής περιπτώσεως και, αφετέρου, η απουσία προφανούς αμελείας ή δόλου εκ μέρους του ενδιαφερομένου.
- 191 Η καθής αμφισβητεί ότι υπέπεσε σε πλάνη εκτιμήσεως διαπιστώνοντας, με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, ότι δεν πληρούνταν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79.
- 192 Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία, το άρθρο 13, παράγραφος 1 του κανονισμού 1430/79 και το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό, ήτοι να περιορίσουν την εκ των υστέρων καταβολή των εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών στις περιπτώσεις όπου η καταβολή αυτή δικαιολογείται και όπου συμβιβάζεται προς μια θεμελιώδη αρχή, όπως είναι η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Επομένως, η προφανής αμέλεια ή ο δόλος, κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, αντιστοιχεί στη δυνατότητα διαπιστώσεως του σφάλματος κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 1ης Απριλίου 1993, C-250/91, Hewlett Packard France, Συλλογή 1993, σ. I-1839, σκέψη 46, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Ιουνίου 1996, T-75/95, Günzler Aluminium κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-497, σκέψη 55). Επιπλέον, εφόσον οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 έχουν σωρευτικό χαρακτήρα, η ύπαρξη ή όχι ιδιαι-

τέρων καταστάσεων είναι άνευ σημασίας όταν συντρέχει προφανής αμέλεια ή δόλος εκ μέρους του ενδιαφερομένου. Τέλος, η Επιτροπή παρατηρεί ότι το σφάλμα της τελωνειακής αρχής μπορεί, υπό ορισμένες συνθήκες, να συνιστά ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 (προμνημονευθείσα απόφαση Hewlett Packard France, σκέψεις 42 έως 44).

193 Βάσει της νομολογίας αυτής, η καθής προβάλλει, πρώτον, ότι, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς των προσφευγουσών και των παρεμβαινόντων, η μη είσπραξη της εξισωτικής εισφοράς δεν οφείλεται σε σφάλμα που μπορεί να αποδοθεί στην ενεργητική συμπεριφορά των ίδιων των αρμοδίων αρχών, και επομένως το γεγονός αυτό δεν συνιστά ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79.

194 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όπως διαπίστωσε με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, οι τουρκικές τελωνειακές αρχές οι οποίες πρέπει να θεωρηθούν ως αρμόδιες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 (απόφαση του Δικαστηρίου της 14ης Μαΐου 1996, C-153/94 και C-204/94, Faroe Seafood κ.λπ., Συλλογή 1996, σ. I-2509, σκέψη 88), οδηγήθηκαν σε πλάνη από τις ανακριβείς διασαφήσεις των Τούρκων εξαγωγέων, οι οποίοι είχαν σημειώσει στο τετραγωνίδιο 13 των πιστοποιητικών A.TR.1 ότι πληρούνταν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση των πιστοποιητικών αυτών. Όπως όμως προκύπτει από τη νομολογία (βλ. ιδίως την προμνημονευθείσα απόφαση Faroe Seafood κ.λπ., σκέψη 92) και από το άρθρο 4, σημείο 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 3799/86 ή, ενδεχομένως, από το άρθρο 904 του κανονισμού 2454/93, η καλή τη πίστει προσκόμιση ψευδών πιστοποιητικών δεν συνιστά καθ' εαυτή ειδική περίπτωση δικαιολογούσα τη διαγραφή χρέους.

195 Ομοίως, κατά την Επιτροπή, το γεγονός ότι οι τελωνειακές αρχές δεν αμφιβητήσαν τα έγγραφα δεν μπορεί να θεμελιώσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη, εκτός αν οι αρχές αυτές ήταν εν γνώσει όλων των σημαντικών συνθηκών και ο εισαγωγέας πίστευε ότι τις γνώριζαν (μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 194 απόφαση Faroe Seafood κ.λπ., σκέψεις 93 έως 95). Οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν όμως ότι αυτό συνέβαινε εν προκειμένω.

- 196 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή προβάλλει ότι, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς ορισμένων από τις προσφεύγουσες και τους παρεμβαίνοντες, η διαχείριση του προγράμματος ενθαρρύνσεως των εξαγωγών από τις τουρκικές τελωνειακές αρχές δεν συνεπήγετο ότι οι αρχές αυτές χορηγούσαν τα ελίμαχα πιστοποιητικά γνωρίζοντας ότι οι συσκευές τηλεοράσεως περιλάμβαναν συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών τα οποία δεν είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Τουρκία. Υποστηρίζει ότι, εφόσον, εκτός από συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών, οι Τούρκοι κατασκευαστές μπορούσαν επίσης να εισάγουν συστατικά μέρη κοινοτικής καταγωγής δυνάμει του προγράμματος ενθαρρύνσεως των εξαγωγών, οι τουρκικές τελωνειακές αρχές μπορούσαν εγκύρως να χορηγούν πιστοποιητικά A.TR.1 για εμπορεύματα στα οποία είχαν συμπεριληφθεί τέτοια συστατικά μέρη. Παρατηρεί επιπλέον ότι τα έγγραφα σχετικά με το πρόγραμμα ενθαρρύνσεως των εξαγωγών, ήτοι τα export promotion document και export declarations, ουδεμία ακριβή ένδειξη περιλάμβαναν σχετικά με τον τύπο, την προέλευση ή την αξία των συστατικών μερών που είχαν πράγματι συμπεριληφθεί στις συσκευές τηλεοράσεως. Αντίθετα προς τους Τούρκους εξαγωγείς, οι τουρκικές τελωνειακές αρχές δεν μπορούσαν επομένως να γνωρίζουν όλα τα σημαντικά πραγματικά περιστατικά.
- 197 Η Επιτροπή παρατηρεί συναφώς ότι, εφόσον είχε αποδειχθεί η ύπαρξη ψευδών διασαφήσεων εκ μέρους των Τούρκων εξαγωγέων και υπήρχε τελωνειακή οφειλή, δεν απέκειτο στην ίδια αλλά στις προσφεύγουσες να αποδείξουν ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές δεν είχαν οδηγηθεί σε πλάνη από τις δηλώσεις αυτές.
- 198 Η Επιτροπή προβάλλει στη συνέχεια ότι η εκ μέρους του Τούρκου νομοθέτη παράλειψη μεταφοράς της κανονιστικής ρυθμίσεως περί εξισωτικής εισφοράς δεν ήταν ικανή να δημιουργήσει στις προσφεύγουσες δικαιολογημένη εμπιστοσύνη όσον αφορά τον κανονικό χαρακτήρα των πιστοποιητικών A.TR.1. Συγκεκριμένα, το γεγονός αυτό δεν εμπόδιζε τους εξαγωγείς είτε να αποποιηθούν χορήγηση τέτοιων πιστοποιητικών είτε, όπως υπογράμμισε η Επιτροπή στις προσβαλλόμενες αποφάσεις, να προβούν με άλλο τρόπο στην πλήρωση των προϋποθέσεων της χορηγήσεως αυτής, ήτοι θέτοντας σε ελεύθερη κυκλοφορία τα συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών κατά την εισαγωγή τους στην Τουρκία.
- 199 Ομοίως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, αν γινόταν δεκτό ότι η εκ μέρους των τουρκικών τελωνειακών αρχών θεώρηση των πιστοποιητικών A.TR.1 μπορούσε να

δημιουργήσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στις προσφεύγουσες, αυτό θα είχε ως συνέπεια, αφενός, να καταστήσει αδύνατη οποιαδήποτε εκ των υστέρων είσπραξη των δασμών και, αφετέρου, να εξαλείψει την ύπαρξη εμπορικού κινδύνου για τους επιχειρηματίες.

- 200 Τέλος, η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όσον αφορά τον όρο «αρμόδιες αρχές» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79, δεν πρέπει να συγχέονται οι τουρκικές αρχές γενικώς και οι τουρκικές τελωνειακές αρχές. Η Επιτροπή προβάλλει ότι το ανωτέρω άρθρο αφορά μόνον το σφάλμα στο οποίο υποπίπτουν «οι ίδιες οι αρμόδιες αρχές», ήτοι οι τελωνειακές αρχές (απόφαση του Δικαστηρίου της 27ης Ιουνίου 1991, C-348/89, Mecanarte, Συλλογή 1991, σ. I-3277). Υπογραμμίζει επίσης ότι από τις αιτιολογικές σκέψεις των προσβαλλομένων αποφάσεων προκύπτει ότι αυτές αφορούν μόνο το σφάλμα των τουρκικών τελωνειακών αρχών και αμφισβητεί τέλος την ύπαρξη σιωπηρής συμπαιγνίας μεταξύ των τελωνειακών και των πολιτικών τουρκικών αρχών.
- 201 Η Επιτροπή υποστηρίζει, δεύτερον, ότι, όπως διαπίστωσε με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, το σφάλμα των τουρκικών τελωνειακών αρχών, ήτοι η μη είσπραξη της εξισωτικής εισφοράς, μπορούσε σαφώς να διαπιστωθεί από τις προσφεύγουσες και επομένως πρέπει να τους προσοφθεί προφανής αμέλεια.
- 202 Η Επιτροπή εκθέτει ότι από το πρόσθετο πρωτόκολλο και τις διατάξεις που εμφανίζονται στην οπίσθια σελίδα των πιστοποιητικών A.TR.1 προκύπτει σαφώς ότι πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις για τη χορήγηση των εν λόγω πιστοποιητικών.
- 203 Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 9 της προμνημονευθείσας αποφάσεως 5/72, οι τελωνειακές αρχές της χώρας εισαγωγής μπορούν να απαιτήσουν, εκτός από το πιστοποιητικό, δήλωση του εισαγωγέα ότι τα εμπορεύματα πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την εφαρμογή των διατάξεων του προσθέτου πρωτοκόλλου.

- 204 Η Επιτροπή προβάλλει ότι βάσει των διατάξεων αυτών και του καθήκοντος επιμελείας, οι προσφεύγουσες όφειλαν να ενημερωθούν αν πληρούνταν οι προμηθευθείσες προϋποθέσεις και να απαιτήσουν από τους προμηθευτές τους, υπό μορφή διαλυτικού όρου, να αναφέρουν την προέλευση και το τελωνειακό καθεστώς των συστατικών μερών που ήταν ενσωματωμένα στις εν λόγω συσκευές τηλεοράσεως.
- 205 Κατά την άποψη της Επιτροπής, το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο διότι όλες οι προσφεύγουσες είχαν κατά το μάλλον ή ήττον μεγάλη επαγγελματική πείρα όσον αφορά την εισαγωγή συσκευών τηλεοράσεως από την Τουρκία.
- 206 Συναφώς, η Επιτροπή αμφισβητεί το επιχείρημα της Γερμανικής Κυβερνήσεως κατά το οποίο δεν μπορεί να απαιτείται από τους εξαγωγείς και τους εισαγωγείς να είναι καλύτερα ενημερωμένοι και να επιδεικνύουν μεγαλύτερη επιμέλεια από το τουρκικό κράτος, την καθής ή το Συμβούλιο Συνδέσεως. Υπογραμμίζει ότι οι επιχειρηματίες οφείλουν να αναλαμβάνουν την ευθύνη των εμπορικών πράξεων στις οποίες προβαίνουν διότι μόνον αυτοί γνωρίζουν τη σύνθεση και το τελωνειακό καθεστώς των προϊόντων τα οποία εισάγουν ή εξάγουν ή οφείλουν να ενημερώνονται επί των στοιχείων αυτών.
- 207 Η καθής αναφέρεται συναφώς στην απόφαση του Δικαστηρίου της 17ης Ιουλίου 1997, C-97/95, Pascoal & Filhos (Συλλογή 1997, σ. I-4209, σκέψη 59), με την οποία το Δικαστήριο έκρινε ότι «υπολογίζοντας τα πλεονεκτήματα που μπορεί να του αποφέρει το εμπόριο προϊόντων για τα οποία μπορούν να ισχύουν δασμολογικές προτιμήσεις, ένας συντετός επιχειρηματίας που γνωρίζει την ισχύουσα ρύθμιση πρέπει να είναι σε θέση να εκτιμά τους κινδύνους της αγοράς στην οποία σκοπεύει να κινηθεί και να τους αποδέχεται, ως αποτελούντες μέρος των συνήθων προσκομμάτων του εμπορίου». Εκτιμά ότι, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Γαλλικής Δημοκρατίας, η αναφορά στην απόφαση αυτή είναι λυσιτελής καθόσον το Δικαστήριο απάντησε στο ερώτημα αν η απαίτηση έναντι καλόπιστου εισαγωγέα να καταβάλει τους οφειλόμενους δασμούς για εμπόρευμα ως προς το οποίο ο εξαγωγέας υπέπεσε σε παράβαση τελωνειακής φύσεως στην οποία ο εισαγωγέας ουδόλως ήταν αναμειγμένος αντίκειται προς τις αρχές της δικαιοσύνης, του μη πλουτισμού εις βάρος τρίτου, της αναλογικότητας, της ασφάλειας δικαίου και της καλής πίστωσης.

- 208 Εφόσον αποδείχθηκε ότι μια από τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, ήτοι η μη συνδρομή προφανούς αμελείας, δεν πληρούνταν, η Επιτροπή θεωρεί ότι ορθώς αποφάσισε με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις ότι η διαγραφή χρέους των εισαγωγικών δασμών δεν ήταν δικαιολογημένη.
- 209 Επομένως, η Επιτροπή αμφισβητεί μόνον επικουρικά τα επιχειρήματα των προσφευγουσών όσον αφορά τη συνδρομή ιδιαιτέρων καταστάσεων που απέρρεαν από συνθήκες άλλες πλην της πλάνης των τουρκικών τελωνειακών αρχών.
- 210 Προβάλλει συναφώς ότι, για να μπορεί μια κατάσταση να θεωρηθεί ως «ειδική περίπτωση» κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, πρέπει να υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της καταστάσεως αυτής και της χορηγήσεως ή της αναγνωρίσεως των πιστοποιητικών κυκλοφορίας εμπορευμάτων στην οποία να στηρίζεται η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του υποχρέου. Εν προκειμένω όμως, η μη είσπραξη της εξισωτικής εισφοράς και, συνακόλουθα, η ακυρότητα των πιστοποιητικών Α.Τ.Ρ.1 είναι αποκλειστικά συνέπεια του γεγονότος ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές οδηγήθηκαν σε πλάνη από τις ανακριβείς διασαφήσεις των Τούρκων εξαγωγέων. Επομένως, ουδεμία αιτιώδης συνάφεια υφίσταται με τις λοιπές καταστάσεις τις οποίες επικαλούνται οι προσφεύγουσες, ιδίως τις προσβαλλόμενες πλημμέλειες των τουρκικών αρχών, της Επιτροπής και του Συμβουλίου Συνδέσεως ή την εκ των υστέρων καταβολή της εξισωτικής εισφοράς από τους Τούρκους εξαγωγείς.
- 211 Η Επιτροπή αμφισβητεί επιπλέον την ακρίβεια των ισχυρισμών αυτών.
- 212 Φρονεί ότι, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς ορισμένων από τις προσφεύγουσες, δεν παρέβη τις υποχρεώσεις της στο πλαίσιο της εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου.

- 213 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η πρώτη της ανακοίνωση υπό τον τίτλο «αμοιβαία συνδρομή» απεστάλη στα κράτη μέλη τον Ιανουάριο του 1989, κατόπιν καταγγελίας μιας ενώσεως κοινοτικών κατασκευαστών, η οποία αναφερόταν σε επιδοτήσεις υπέρ των Τούρκων παραγωγών, στη μη καταβολή των δασμών για συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών και σε πιθανές πρακτικές ντάμπινγκ. Ελλείψει απαντήσεως των κρατών μελών, η Επιτροπή απέστειλε δεύτερη ανακοίνωση υπό τον τίτλο «αμοιβαία συνδρομή» τον Φεβρουάριο του 1991 και κάλεσε τα οικεία κράτη μέλη σε συνεδρίαση η οποία πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Μάρτιο του 1991, κατά τη διάρκεια της οποίας εξετάστηκε το ενδεχόμενο της διενέργειας ελέγχου στην Τουρκία. Μια δεύτερη συνεδρίαση πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες τον Φεβρουάριο του 1992, κατά τη διάρκεια της οποίας διαπιστώθηκε ότι ορισμένα συστατικά μέρη χρησιμοποιούμενα για την κατασκευή των τηλεοπτικών συσκευών ήταν καταγωγής Νότιας Κορέας ή Ιαπωνίας. Στη συνέχεια, με έγγραφο της 9ης Αυγούστου 1992, η Επιτροπή ζήτησε ρητώς τη συνδρομή των τουρκικών αρχών και τη διενέργεια συνεδριάσεως για την προπαρασκευή αποστολής ελέγχου η οποία θα πραγματοποιούνταν στην Τουρκία πριν από το τέλος του έτους. Κατά την εν λόγω συνεδρίαση η οποία πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 1993, η Επιτροπή ενημερώθηκε για πρώτη φορά περί του ότι η Δημοκρατία της Τουρκίας δεν είχε εισαγάγει την εισπραξη εξισωτικής εισφοράς. Κατά την ίδια περίοδο, η Επιτροπή απέστειλε τρίτη ανακοίνωση υπό τον τίτλο «αμοιβαία συνδρομή» στα κράτη μέλη, ζητώντας από αυτά να προβαίνουν στον έλεγχο της εγκυρότητας των πιστοποιητικών Α.ΤΡ.1. Τέλος, η προβλεπόμενη αρχικά για τον Απρίλιο του 1993 κοινοτική αποστολή ελέγχου πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο και τον Νοέμβριο του 1993.
- 214 Η Επιτροπή θεωρεί επομένως ότι έλαβε, με την απαιτούμενη ταχύτητα, όλα τα αναγκαία και δυνατά μέτρα τα οποία ήταν επιβεβλημένα στην προκειμένη περίπτωση, ενώ μόνα τα κράτη μέλη ήταν αρμόδια για την εφαρμογή της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως επί τελωνειακών θεμάτων και για τον έλεγχο της εφαρμογής της, πράγμα που ενέπιπτε στον τομέα ευθύνης τους.
- 215 Όσον αφορά το γεγονός ότι οι Τούρκοι κατασκευαστές κατέβαλαν εκ των υστέρων τις εξισωτικές εισφορές κατόπιν απαιτήσεως των εθνικών αρχών τους, η καθής προβάλλει, αφενός, ότι το γεγονός αυτό δεν είχε ως συνέπεια την εξάλειψη της τελωνειακής οφειλής που είχε γεννηθεί λόγω της εισαγωγής των συσκευών τηλεοράσεως και, αφετέρου, ότι η καταβολή αυτή δεν φαίνεται ότι τέθηκε σε εφαρμογή κατά τρόπο ικανοποιητικό από τις τουρκικές αρχές.

B — Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

α) Επί του περιεχομένου του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79

- 216 Πρέπει να υπομνηστεί, ότι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 συνιστά γενική ρήτρα επιεικείας (βλ. ιδίως την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Δεκεμβρίου 1983, 283/82, Schoeller & Söhne κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 4219, σκέψη 7).
- 217 Δυνάμει της διατάξεως αυτής, ο υπόχρεος ο οποίος αποδεικνύει, αφενός, την ύπαρξη ειδικής περιπτώσεως και, αφετέρου, την απουσία προφανούς αμελείας και δόλου εκ μέρους του δικαιούται διαγραφής χρέους των τελωνειακών δασμών (βλ., υπό την έννοια αυτή, την προμνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση Eyckeler & Malt κατά Επιτροπής, σκέψη 134).
- 218 Από τη νομολογία προκύπτει ότι η ύπαρξη ειδικής περιπτώσεως είναι αποδεδειγμένη όταν από τις συνθήκες της συγκεκριμένης περιπτώσεως συνάγεται ότι ο υπόχρεος βρίσκεται σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους λοιπούς επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα (βλ. αποφάσεις του Δικαστηρίου της 25ης Φεβρουαρίου 1999, C-86/97, Trans-Ex-Import, Συλλογή 1999, σ. I-1041, σκέψεις 21 και 22, και της 7ης Σεπτεμβρίου 1999, C-61/98, De Haan, Συλλογή 1999, σ. I-5003, σκέψεις 52 και 53) και ότι, αν δεν συντρέχαν οι συνθήκες αυτές, δεν θα είχε υποστεί τη ζημία η οποία συνδέεται με τον εκ των υστέρων καταλογισμό των δασμών (απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Μαρτίου 1987, 58/86, Coopérative agricole d'approvisionnement des Avirons, Συλλογή 1987, σ. 1525, σκέψη 22).

219 Όσον αφορά την προϋπόθεση σχετικά με την απουσία προφανούς αμελείας ή δόλου εκ μέρους του ενδιαφερομένου, το Δικαστήριο έκρινε με την μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 192 απόφαση Hewlett Packard France (σκέψη 46) ότι το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 και το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 έχουν τον ίδιο στόχο, ήτοι να περιορίζεται η εκ των υστέρων καταβολή των εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών στις περιπτώσεις κατά τις οποίες είναι δικαιολογημένη και συμβιβάζεται με τη θεμελιώδη αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Υπό το πρίσμα αυτό, η δυνατότητα διαγνώσεως του σφάλματος, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79, αντιστοιχεί προς την προφανή αμέλεια ή τον δόλο, κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, και επομένως οι προϋποθέσεις της διατάξεως αυτής του κανονισμού 1430/79 πρέπει να εξετάζονται υπό το φως των διατάξεων του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79.

220 Τέλος, εφόσον, κατά πάγια νομολογία, οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 είναι σωρευτικές (μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 192 απόφαση Günzler Aluminium κατά Επιτροπής, σκέψη 54, και απόφαση του Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 1998, C-370//96, Covita, Συλλογή 1998, σ. I-7711, σκέψη 29), η διαγραφή χρέους δεν πρέπει να χορηγείται όταν δεν πληρούνται μία από τις προϋποθέσεις αυτές.

β) Επί του περιθωρίου εκτιμήσεως της Επιτροπής όσον αφορά την πλήρωση των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79

221 Επισημαίνεται ότι κάθε κοινοτικό όργανο που προτίθεται να λάβει απόφαση οφείλει, προς τον σκοπό αυτό, να λάβει υπόψη το σύνολο των σχετικών πραγματικών στοιχείων των οποίων έλαβε γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων του, διότι διαφορετικά η απόφαση θα έχει παράνομο χαρακτήρα λόγω εσφαλμένης εκτιμήσεως. Είναι βαρύνοντα, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, τα πραγματικά στοιχεία που είναι δυνατό να ληφθούν υπόψη στο πλαίσιο της εφαρμογής των οικείων κανονιστικών ρυθμίσεων.

- 222 Από τη νομολογία προκύπτει ότι, για να καθορίσει αν οι συγκεκριμένες συνθήκες συνιστούν ειδική περίπτωση στην οποία δεν συντρέχει προφανής αμέλεια ή δόλος εκ μέρους του ενδιαφερομένου κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, η Επιτροπή οφείλει να εκτιμήσει το σύνολο των σχετικών πραγματικών στοιχείων (βλ., υπό την έννοια αυτή, την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Μαΐου 1986, 160/84, Ορυζόμυλοι Καβάλας κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1986, σ. 1633, σκέψη 16, και την μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 139 απόφαση France-aviation κατά Επιτροπής, σκέψεις 34 και 36).
- 223 Η υποχρέωση αυτή συνεπάγεται ότι, σε περιπτώσεις όπως οι επίδικες, στις οποίες οι υπόχρεοι επικαλέστηκαν, προς στήριξη των αιτήσεων διαγραφής χρέους, την ύπαρξη σοβαρών πλημμελειών των συμβαλλομένων μερών κατά την εφαρμογή συμφωνίας δεσμεύουσας την Κοινότητα, η εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά τον δικαιολογημένο χαρακτήρα των αιτήσεων αυτών πρέπει να εκτείνεται στο σύνολο των σχετικών με τις επίμαχες εισαγωγές πραγματικών στοιχείων των οποίων η Επιτροπή έλαβε γνώση στο πλαίσιο του καθήκοντος επιτηρήσεως και ελέγχου της εφαρμογής της συμφωνίας αυτής.
- 224 Ομοίως, η Επιτροπή, ενόψει της υποχρεώσεως η οποία εκτέθηκε ανωτέρω στις σκέψεις 221 και 222 και της αρχής της επεικειάς στην οποία βασίζεται το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, δεν μπορεί να παραβλέψει τις σχετικές πληροφορίες των οποίων έλαβε γνώση κατά την άσκηση των καθηκόντων της και οι οποίες, αν και δεν περιλαμβάνονται στον διοικητικό φάκελο της υποθέσεως στο στάδιο της διαδικασίας ενώπιον των εθνικών αρχών, θα μπορούσαν ενδεχομένως να δικαιολογήσουν τη διαγραφή χρέους έναντι των ενδιαφερομένων.
- 225 Επιπλέον, πρέπει να υπομνηστεί ότι, όπως προκύπτει από την μνημονευθείσα ανωτέρω σκέψη 87 απόφαση Eysckeler & Malt κατά Επιτροπής (σκέψη 133), μολονότι η Επιτροπή έχει περιθώριο εκτιμήσεως όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 (μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 139 απόφαση France-aviation κατά Επιτροπής, σκέψη 34), υποχρεούται να ασκεί την εξουσία αυτή σταθμίζοντας πράγματι, αφενός, το συμφέρον της Κοινότητας να διασφαλίσει την τήρηση των τελωνειακών διατάξεων και, αφετέρου, το συμφέρον του καλόπιστου εισαγωγέα να μην υποστεί ζημίες υπερβαίνουσες τον συνήθη επιχειρηματικό κίνδυνο. Στη συνέχεια, κατά την εξέταση του δικαιολογημένου χαρακτήρα μιας αιτήσεως διαγραφής χρέους, η Επιτροπή δεν μπορεί να περιοριστεί στο

να λάβει υπόψη τη συμπεριφορά των εισαγωγέων. Οφείλει επίσης να εκτιμήσει τις επιπτώσεις της δικής της, ενδεχομένως πλημμελούς, συμπεριφοράς επί της δημιουργηθείσας καταστάσεως.

- 226 Επομένως, για να εξεταστεί αν η Επιτροπή υπέπεσε σε προφανή πλάνη εκτιμήσεως κρίνοντας, με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις, ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των εγγράφων που συνδέονται με την εφαρμογή των διατάξεων της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου αναφορικά με την εισαγωγή συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία κατά την επίμαχη περίοδο και των οποίων η Επιτροπή είχε γνώση κατά τον χρόνο λήψεως των εν λόγω αποφάσεων.
- 227 Ενόψει των εγγράφων αυτών, τα οποία προσκομίστηκαν από την Επιτροπή κατόπιν του μέτρου οργανώσεως της διαδικασίας της 29ης Οκτωβρίου 1999, πρέπει να εξεταστεί αν, αφενός, οι συνθήκες της προκειμένης περιπτώσεως συνιστούν ειδική περίπτωση και, αφετέρου, συντρέχει λόγος να καταλογιστεί προφανής αμέλεια ή δόλος στις προσφεύγουσες.

2. Επί της πληρώσεως των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79

α) Επί της συνδρομής ειδικής περιπτώσεως

- 228 Εν προκειμένω, όλες οι προσφεύγουσες προέβαλαν, προς στήριξη της αιτήσεως διαγραφής χρέους, την ύπαρξη σοβαρών πλημμελειών των συμβαλλομένων μερών κατά την εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου. Οι

πλημμέλειες αυτές συνιστούν κατά την άποψή τους ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79.

- 229 Η Επιτροπή δεν αμφισβητεί ότι οι τουρκικές αρχές υπέπεσαν σε ορισμένες πλημμέλειες κατά την εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου. Θεωρεί όμως ότι οι αντικανονικές ενέργειες οι οποίες επηρέασαν τις επίμαχες εισαγωγές δεν οφείλονται στις πλημμέλειες αυτές. Συγκεκριμένα, κατά την άποψη της Επιτροπής, το σφάλμα των τουρκικών τελωνειακών αρχών οφείλεται στο γεγονός ότι οι αρχές αυτές οδηγήθηκαν σε πλάνη από τους Τούρκους εξαγωγείς.
- 230 Πρέπει πάντως, εκ προοιμίου, να επισημανθεί ότι το γεγονός ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές οδηγήθηκαν ενδεχομένως σε πλάνη από τους Τούρκους εξαγωγείς δεν επιτρέπει, καθεαυτό, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να συνιστούν οι συνθήκες της προκειμένης περιπτώσεως ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79.
- 231 Είναι αληθές ότι, όπως έκρινε το Δικαστήριο με τη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 200 απόφαση Mecanarte (σκέψεις 23 και 24), η δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του υποχρέου χρίζει της προστασίας η οποία προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 μόνον αν οι ίδιες οι αρμόδιες αρχές δημιούργησαν το έρεισμα της εμπιστοσύνης του υποχρέου. Επομένως, μόνον τα σφάλματα που μπορούν να αποδοθούν στην ενεργητική συμπεριφορά των αρμόδιων αρχών και που δεν ήταν ευλόγως δυνατό να διαπιστωθούν από τον υπόχρεο δημιουργούν δικαίωμα μη εκ των υστέρων καταβολής των δασμών. Δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η προϋπόθεση αυτή πληρούται όταν οι αρμόδιες αρχές οδηγούνται σε πλάνη, ιδίως ως προς την καταγωγή του εμπορεύματος, από τις ανακριβείς δηλώσεις του υποχρέου, την ακρίβεια των οποίων δεν έχουν την υποχρέωση να ελέγξουν ή να εκτιμήσουν οι εν λόγω αρχές. Σε τέτοια περίπτωση, ο υπόχρεος φέρει, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, τον κίνδυνο που προέρχεται από εμπορικό έγγραφο το οποίο αποδεικνύεται ψευδές κατόπιν μεταγενέστερου ελέγχου.

- 232 Πρέπει πάντως να υπογραμμιστεί ότι οι εκτιμήσεις αυτές αναφέρονται ειδικώς στο άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79.
- 233 Όπως όμως υπέμνησε το Πρωτοδικείο με τη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση *Eyckeler & Malt* κατά Επιτροπής (σκέψεις 136 έως 139), αν και είναι αληθές ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79 και το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 έχουν τον ίδιο στόχο, οι διατάξεις αυτές δεν συμπίπτουν. Συγκεκριμένα, η πρώτη έχει στόχο πιο περιορισμένο από τη δεύτερη, καθόσον αποσκοπεί μόνον στην προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του υποχρέου ως προς το βάσιμο του συνόλου των στοιχείων που υπεισέρχονται στην απόφαση για την είσπραξη ή μη των δασμών (μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 194 απόφαση *Faroe Seafood* κ.λπ., σκέψη 87). Απεναντίας, όπως υπογραμμίστηκε ανωτέρω, το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 συνιστά γενική ρήτρα επιεικείας.
- 234 Επομένως, όταν οι αρμόδιες αρχές, όπως οι τουρκικές τελωνειακές αρχές, δεν επέβαλαν δασμούς λόγω του ότι οδηγήθηκαν σε πλάνη από τις διασαφήσεις των Τούρκων εξαγωγέων, ο υπόχρεος δεν μπορεί να επικαλεστεί το άρθρο 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79. Ομοίως, όπως προκύπτει από τα άρθρα 4, σημείο 2, στοιχείο γ', του κανονισμού 3799/86 και 904, στοιχείο γ', του κανονισμού 2454/93, ο υπόχρεος δεν μπορεί να προβάλλει ότι η προσκόμιση των μη εγκύρων πιστοποιητικών και, συνακόλουθα, το σφάλμα των εν λόγω αρμόδιων αρχών συνιστούν, καθεαυτά, ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 (βλ., επίσης υπό την έννοια αυτή, τη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 141 απόφαση *Van Gend & Loos* κατά Επιτροπής, σκέψη 16, και τη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 207 απόφαση *Pascoal & Filhos*, σκέψεις 57 έως 60).
- 235 Απεναντίας, οι διατάξεις αυτές δεν εμποδίζουν τον υπόχρεο να επικαλεστεί άλλες περιστάσεις προς στήριξη της αιτήσεως διαγραφής χρέους βάσει του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 (βλ., υπό την έννοια αυτή, την προμνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση *Eyckeler & Malt* κατά Επιτροπής, σκέψεις 163 και 164). Συγκεκριμένα, δεν μπορεί, παραδείγματος χάριν, να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να συνέβαλε στο σφάλμα των αρμόδιων αρχών ο πλημμελής έλεγχος εκ μέρους της Επιτροπής ως προς την εφαρμογή των διατάξεων της Συμ-

φωνίας Συνδέσεως. Όπως όμως προκύπτει από την προμνημονευθείσα απόφαση *Eyckeler & Malt* κατά Επιτροπής, τέτοιο γεγονός μπορεί να συνιστά ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79.

- 236 Εφόσον το γεγονός ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές οδηγήθηκαν ενδεχομένως σε πλάνη από τους Τούρκους εξαγωγείς δεν αποκλείει, καθαυτό, τη συνδρομή ειδικής περιπτώσεως κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, πρέπει να εξεταστεί αν οι συνθήκες της προκειμένης περιπτώσεως συνιστούν τέτοια περίπτωση.

Επί των καταλογιστέων στις τουρκικές αρχές πλημμελειών

- 237 Πρέπει να υπομνηστεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 7 της Συμφωνίας Συνδέσεως, τα συμβαλλόμενα μέρη οφείλουν να λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα γενικά ή ειδικά μέτρα για να εξασφαλίσουν την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη συμφωνία και να απέχουν από κάθε μέτρο που δύναται να θέσει σε κίνδυνο την επίτευξη των σκοπών της συμφωνίας. Η διάταξη αυτή αποτελεί έκφραση της αρχής *acta sunt servanda* καθώς και της αρχής της καλής πίστεως η οποία πρέπει να διέπει τη συμπεριφορά των συμβαλλομένων μερών σε συμφωνία δημοσίου διεθνούς δικαίου (απόφαση του Πρωτοδικείου της 22ας Ιανουαρίου 1997, Τ-115/94, *Orpe Austria* κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1997, σ. ΙΙ-39, σκέψη 90).

- 238 Πρέπει όμως να υπομνηστεί, πρώτον, ότι, επί 20 και πλέον έτη, οι τουρκικές αρχές δεν μετέφεραν στην εσωτερική έννομη τάξη την κανονιστική ρύθμιση περί εξισωτικής εισφοράς, όπως προβλέπεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου και στην προμνημονευθείσα απόφαση 2/72. Ελλείπει τέτοιας μεταφοράς, οι τουρκικές τελωνειακές αρχές δεν μπορούσαν εγκύρως να χορηγούν πιστοποιητικά Α.Τ.Ρ.1 για εμπορεύματα, όπως οι συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως, στα οποία είχαν ενσωματωθεί συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών μη ευρισκόμενα σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Τουρκία.

- 239 Δεύτερον, επισημαίνεται ότι οι τουρκικές αρχές εισήγαγαν, κατά την επίμαχη περίοδο, μέτρα τα οποία είτε δεν συμφωνούσαν με τις διατάξεις της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου, είτε δεν επέτρεπαν να εξασφαλιστεί η ορθή εφαρμογή των διατάξεων αυτών όσον αφορά την εξαγωγή εμπορευμάτων (συμπεριλαμβανομένων των συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως) με προορισμό την Κοινότητα.
- 240 Δεν αμφισβητείται ότι η Τουρκική Κυβέρνηση εξέδωσε, τον Ιούνιο του 1992, δύο διατάγματα, οι διατάξεις των οποίων ήταν σαφώς αντίθετες προς τη Συμφωνία Συνδέσεως και το πρόσθετο πρωτόκολλο.
- 241 Το προμνημονευθέν διάταγμα 92/3177 προέβλεπε, κατά παράβαση του άρθρου 3, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου και της προμνημονευθείσας αποφάσεως 2/72, ότι έπρεπε να εισπράττεται εξισωτική εισφορά επί των συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών που είναι ενσωματωμένα σε προοριζόμενες για την Κοινότητα συσκευές τηλεοράσεως μόνον αν προέκυπτε από έκθεση πραγματογνωμοσύνης ότι η αξία αυτών των συστατικών μερών υπερέβαινε το 56 % της συνολικής αξίας fob των συσκευών τηλεοράσεως.
- 242 Συναφώς, είναι άνευ σημασίας ότι, όπως προβάλλει η Επιτροπή, το διάταγμα αυτό ουδέποτε εφαρμόστηκε από τις τουρκικές αρχές. Συγκεκριμένα, η ρητή θέσπιση μέτρου αντίθετου προς τις διατάξεις του προσθέτου πρωτοκόλλου και προς απόφαση του Συμβουλίου Συνδέσεως συνιστά, καθεαυτή, παράβαση της υποχρεώσεως που προβλέπεται στο άρθρο 7 της Συμφωνίας Συνδέσεως. Η διαπίστωση αυτή επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο διότι, όπως προκύπτει από το έγγραφο της 28ης Ιουλίου 1992 με το οποίο οι τουρκικές αρχές κοινοποίησαν αντίγραφο του εν λόγω διατάγματος στο Συμβούλιο Συνδέσεως, η θέσπιση του διατάγματος αυτού σκοπό είχε να διασκεδάσει τις ανησυχίες τις οποίες είχε εκφράσει η Κοινότητα όσον αφορά την εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου στις εξαγωγές από την Τουρκία συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως.
- 243 Όσον αφορά το προμνημονευθέν διάταγμα 92/3127, το οποίο εισήγε μηδενικό συντελεστή για την εισαγωγή από την Κοινότητα ή από τρίτες χώρες καθοδικών

σωλήνων για συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως, από την έκθεση ελέγχου προκύπτει ότι, αντίθετα προς τα προβλεπόμενα από τη Συμφωνία Συνδέσεως, η Δημοκρατία της Τουρκίας δεν ενημέρωσε την Κοινότητα για την πρόθεσή της να θεσπίσει τέτοιο μέτρο.

- 244 Δεν αμφισβητείται επιπλέον ότι οι τουρκικές αρχές είχαν θέσει σε εφαρμογή, κατά την ελίμαχη περίοδο, το πρόγραμμα ενθαρρύνσεως των εξαγωγών, το οποίο επέτρεπε την εισαγωγή, με απαλλαγή από τους δασμούς, συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα συστατικά μέρη ενσωματώνονται σε εμπορεύματα τα οποία εξάγονται κατόπιν στην Κοινότητα ή σε τρίτες χώρες. Ελλείψει μεταφοράς της κανονιστικής ρυθμίσεως περί εξισωτικής εισφοράς από τις τουρκικές αρχές, ουδέν συστατικό μέρος καταγωγής τρίτων χωρών, εισαγόμενο βάσει του προγράμματος αυτού, μπορούσε να ενσωματωθεί σε εμπορεύματα προοριζόμενα για την Κοινότητα, εφόσον οι τουρκικές τελωνειακές αρχές δεν ήταν σε θέση να εισπράξουν την εξισωτική εισφορά επί αυτών των συστατικών μερών.
- 245 Από την έκθεση ελέγχου προκύπτει όμως ότι τα κύρια συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών τα οποία είχαν ενσωματωθεί στις προοριζόμενες για την Κοινότητα συσκευές τηλεοράσεως κατά την ελίμαχη περίοδο εισήχθησαν με απαλλαγή από τους δασμούς βάσει του προγράμματος ενθαρρύνσεως των εξαγωγών.
- 246 Επιπλέον, η Επιτροπή υπογράμμισε επανειλημμένα στα υπομνήματά της και κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι, παρά το καθήκον τους για την επιτήρηση και τον έλεγχο του προγράμματος ενθαρρύνσεως των εξαγωγών, οι τουρκικές τελωνειακές αρχές οι οποίες χορηγούσαν τα πιστοποιητικά A.TR.1 ουδεμία ακριβή ένδειξη διέθεταν σχετικά με τον τύπο, την καταγωγή ή την αξία των συστατικών μερών που είχαν πράγματι ενσωματωθεί στις προοριζόμενες για την Κοινότητα συσκευές τηλεοράσεως. Συγκεκριμένα, κατά την Επιτροπή, το πρόγραμμα ενθαρρύνσεως των εξαγωγών εφαρμοζόταν επί της συνολικής αξίας των εισαγομένων συστατικών μερών και ουδέν έγγραφο παρείχε τη δυνατότητα να καθορισθεί άμεση σχέση μεταξύ των διαφόρων εισαγομένων στοιχείων και της κατά τον τρόπο αυτό συναρμολογούμενης συσκευής, η οποία προοριζόταν για εξαγωγή.
- 247 Στο γεγονός αυτό πρέπει να αποδοθεί ιδιαίτερη προσοχή. Επιβεβαιώνει πράγματι ότι οι τουρκικές αρχές είχαν καθιερώσει ένα σύστημα ενισχύσεων που δεν επέτρεπε

στις τελωνειακές τους αρχές, οι οποίες ήταν εντούτοις επιφορτισμένες με την επιτήρηση και τον έλεγχο του συστήματος αυτού, να ελέγχουν αν η εφαρμογή του αντέβαινε προς τις διατάξεις της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου. Το γεγονός αυτό συνέβαλε αναμφισβήτητα, όπως προβάλλει η Επιτροπή, στο να οδηγηθούν ενδεχομένως σε πλάνη από τις διασαφήσεις των Τούρκων εξαγωγέων οι τουρκικές τελωνειακές αρχές που χορήγησαν τα πιστοποιητικά Α.ΤΡ.1.

248 Φαίνεται πάντως αμφίβολο να έχουν πράγματι οδηγηθεί σε πλάνη οι εν λόγω τελωνειακές αρχές από τις διασαφήσεις των εξαγωγέων.

249 Αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, το γεγονός και μόνον ότι οι Τούρκοι εξαγωγείς επιβεβαίωσαν στο τετραγωνίδιο 13 των πιστοποιητικών Α.ΤΡ.1 ότι πληρούνταν οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση των πιστοποιητικών αυτών δεν συνιστά, καθεαυτό, απόδειξη του ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές που χορήγησαν τα εν λόγω πιστοποιητικά οδηγήθηκαν σε πλάνη. Όπως προκύπτει επίσης από την μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 194 απόφαση Faroe Seafood κ.λπ. (σκέψη 95), για να καθοριστεί αν οι αρμόδιες αρχές οδηγήθηκαν σε πλάνη από τις διασαφήσεις των εξαγωγέων, πρέπει να εξεταστεί αν οι τελευταίοι προέβησαν στις διασαφήσεις αυτές πιστεύοντας ότι οι αρμόδιες αρχές γνώριζαν όλα τα πραγματικά στοιχεία που ήταν αναγκαία για την εφαρμογή της επίμαχης τελωνειακής κανονιστικής ρυθμίσεως και αν, παρά τη γνώση αυτή, οι εν λόγω αρχές ουδεμία αντίληψη προέβησαν όσον αφορά τις διασαφήσεις αυτές. Συγκεκριμένα, αν αποδειχθεί ότι οι αρμόδιες αρχές γνώριζαν όλα τα πραγματικά στοιχεία που ήταν αναγκαία για την εφαρμογή της τελωνειακής κανονιστικής ρυθμίσεως, είναι προφανές ότι οι αρχές αυτές δεν μπορούσαν να οδηγηθούν σε πλάνη από τις διασαφήσεις των εξαγωγέων.

250 Ορισμένες όμως από τις προσφεύγουσες προέβησαν αληθοφανώς ότι, ιδίως βάσει των ενδείξεων που περιλαμβάνονταν στις διασαφήσεις εξαγωγής και στα πιστοποιητικά Α.ΤΡ.1 και λόγω των καθηκόντων επιτηρήσεως της εφαρμογής του προγράμματος ενθαρρύνσεως των εξαγωγών, οι αρχές αυτές ήταν ή, τουλάχιστον, όφειλαν να είναι εν γνώσει της παρουσίας, στις συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως, συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών που είχαν εισαχθεί βάσει του εν λόγω προγράμματος.

- 251 Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο διότι, όπως προκύπτει από την έκθεση ελέγχου, βάσει των τελωνειακών εγγράφων σχετικά με τις εισαγωγές και τις εξαγωγές, η αποστολή ελέγχου κατέστη δυνατό να αποδείξει την εισαγωγή, με απαλλαγή από τους δασμούς, συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών και κατόπιν την εξαγωγή των τελικών προϊόντων σύμφωνα με το πρόγραμμα ενθαρρύνσεως των εξαγωγών. Οι τουρκικές τελωνειακές αρχές που θεώρησαν τα έγγραφα αυτά μπορούσαν κατά μείζονα λόγο να προβούν σε παρόμοια διαπίστωση. Το γεγονός ότι δεν διέθεταν τις διασαφήσεις εισαγωγής, όπως ισχυρίζεται η Επιτροπή, επιβεβαιώνει απλώς την πλημμελή λειτουργία των υπηρεσιών αυτών.
- 252 Η Επιτροπή αναγνώρισε εξάλλου ρητώς κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι οι τουρκικές κεντρικές τελωνειακές αρχές τελούσαν εν γνώσει της χρήσεως συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών, εισαγόμενων βάσει του προγράμματος προωθήσεως των εξαγωγών, στις συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως που εξάγονται με απαλλαγή από τους δασμούς προς την Κοινότητα βάσει πιστοποιητικών Α.ΤΡ.1. Αντιθέτως δε προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, η έννοια των «αρμόδιων αρχών» δεν περιορίζεται μόνον στις τελωνειακές αρχές που χορηγούν τα πιστοποιητικά Α.ΤΡ.1. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 200 απόφαση Mecanarte (σκέψη 22), «εφόσον ούτε ο κανονισμός 1697/79 ούτε ο κανονισμός 1573/80 που εκδόθηκε προς εφαρμογήν του, που ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας υποθέσεως, περιέχουν ακριβή και πλήρη ορισμό της έννοιας των “αρμοδίων αρχών”, κάθε αρχή που, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, παρέχει στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για την είσπραξη των δασμών, δυνάμενη έτσι να γεννήσει τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη του υποχρέου, πρέπει να θεωρείται ως “αρμόδια αρχή” κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79. Αυτό ισχύει ιδίως για τις τελωνειακές αρχές του κράτους εξαγωγής, που μεσολαβούν σχετικά με την τελωνειακή διασάφηση».
- 253 Τέλος, από τη δικογραφία προκύπτει ότι χρειάστηκε μεγάλο χρονικό διάστημα μέχρι να συνεργαστούν ενεργώς οι τουρκικές αρχές με την καθής για την επίλυση των προβλημάτων σχετικά με τις εισαγωγές των προερχομένων από την Τουρκία συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως.
- 254 Συναφώς, από την έκθεση ελέγχου προκύπτει ότι, παρά το επίσημο αίτημα διοικητικής συνεργασίας που απευθύνθηκε στις 12 Αυγούστου 1992 στις τουρκικές αρχές,

η διοργάνωση αποστολής ελέγχου στην Τουρκία αναβλήθηκε επανειλημμένα κατόπιν της αρνήσεως των αρχών αυτών. Η αποστολή αυτή κατέστη τελικά δυνατό να πραγματοποιηθεί στα τέλη του 1993, ήτοι ενάμισι έτος αργότερα.

255 Ομοίως, ενώ από το έγγραφο της 28ης Ιουλίου 1992 που οι τουρκικές αρχές απηύθυναν στο Συμβούλιο Συνδέσεως προκύπτει ότι οι εν λόγω αρχές γνώριζαν ότι η κανονιστική τους ρύθμιση δεν ήταν συμβατή με τη Συμφωνία Συνδέσεως καθόσον δεν προέβλεπε εξισωτική εισφορά, τα αναγκαία μέτρα ελήφθησαν και εφαρμόστηκαν μόλις κατά τη διάρκεια του έτους 1994.

256 Βάσει των ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι οι τουρκικές αρχές υπέπεσαν σε σοβαρές πλημμέλειες κατά την εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου. Οι πλημμέλειες αυτές συνέβαλαν αναμφισβήτητα στις αντικανονικές ενέργειες οι οποίες διαπιστώθηκαν κατά τις εξαγωγές συσκευών τηλεοράσεως από την Τουρκία με προορισμό την Κοινότητα. Επιτρέπουν επίσης αμφιβολίες σχετικά με τη βούληση των τουρκικών αρχών να εξασφαλίσουν την ορθή εφαρμογή των διατάξεων της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου όσον αφορά τις εν λόγω εξαγωγές.

Επί των καταλογιστέων στην Επιτροπή πλημμελειών

257 Δυνάμει του άρθρου 155 της Συνθήκης ΕΚ (νυν άρθρου 211 ΕΚ) και της αρχής της χρηστής διοικήσεως, η καθής είχε την υποχρέωση να διασφαλίζει την ορθή εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου [υπό την έννοια αυτή, βλ. την προμνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση Eysckeler & Malt κατά Επιτροπής, σκέψη 165 (υποχρέωση ελέγχου της ποσοστώσεως κρέατος «Hilton Beef») καθώς και, κατά τρόπο λιγότερο ρητό, την απόφαση του Δικαστηρίου της 15ης Ιανουαρίου 1987, 175/84, Krohn κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 97, σκέψη 17 (όσον αφορά την ποσόστωση μανιόκας εισαγόμενης στο πλαίσιο της Συμφωνίας ΕΟΚ-Γαυλάνδης)].

- 258 Η υποχρέωση αυτή απέρρεε επίσης από τη Συμφωνία Συνδέσεως (βλ. ιδίως τα άρθρα 6, 7 και 25) καθώς και από τις διάφορες αποφάσεις του Συμβουλίου Συνδέσεως όσον αφορά την εφαρμογή των άρθρων 2 και 3 του προσθέτου πρωτοκόλλου. Συγκεκριμένα, το άρθρο 4 της προμνημονευθείσας αποφάσεως 3/72 περί καθορισμού του τρόπου εισπράξεως της εξισωτικής εισφοράς προβλέπει ότι «η Κοινότητα και η [Δημοκρατία της] Τουρκίας τηρούνται αμοιβαίως ενήμερες και ενημερώνουν το Συμβούλιο Συνδέσεως σχετικά με τα μέτρα τα οποία λαμβάνουν για την ομοιόμορφη εφαρμογή της παρούσας αποφάσεως». Ομοίως, το άρθρο 12 της προμνημονευθείσας αποφάσεως 5/72 προβλέπει ότι «η [Δημοκρατία της] Τουρκίας, τα κράτη μέλη και η Κοινότητα λαμβάνουν, αντιστοίχως στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους, τα μέτρα τα οποία συνεπάγεται η εκτέλεση των διατάξεων της αποφάσεως».
- 259 Εξάλλου, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή εκπροσωπείται στο Συμβούλιο Συνδέσεως (άρθρο 23 της Συμφωνίας Συνδέσεως) και συμμετέχει, ως εκπρόσωπος της Κοινότητας, στις διάφορες επιτροπές, ιδίως στην επιτροπή τελωνειακής συνεργασίας, οι οποίες συνιστώνται από το Συμβούλιο Συνδέσεως (άρθρο 24). Επιπλέον, η Επιτροπή διαθέτει μόνιμη αντιπροσωπεία στην Τουρκία, η οποία της επιτρέπει να ενημερώνεται αξιόπιστα επί των πολιτικών, νομικών και οικονομικών εξελίξεων στο κράτος αυτό.
- 260 Από τη δικογραφία προκύπτει όμως ότι συγκεκριμένες πλημμέλειες καταλογιστές στην Επιτροπή μπορούν να διαπιστωθούν όσον αφορά τον έλεγχο της εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου.
- 261 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι απέκειτο στην Επιτροπή να εξετάσει, στο πλαίσιο του καθήκοντος ελέγχου της εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως το οποίο υπέχει, αν οι τουρκικές αρχές είχαν μεταφέρει ορθώς στην εσωτερική έννομη τάξη τις διατάξεις του προσθέτου πρωτοκόλλου σχετικά με την εξισωτική εισφορά. Όπως όμως υπομνήστηκε ανωτέρω στη σκέψη 238, οι τουρκικές αρχές ανέμειναν περισσότερο από 20 έτη πριν μεταφέρουν τις διατάξεις αυτές στην εσωτερική νομοθεσία.

- 262 Ομοίως, απέκλειτο στην Επιτροπή να βεβαιωθεί ότι το σύνολο της κανονιστικής ρυθμίσεως είχε τεθεί σε γνώση των κοινοτικών επιχειρηματιών, κατά τρόπον ώστε να καταστεί δυνατή η εφαρμογή της έναντι αυτών. Όπως όμως επισήμανε ορισμένος αριθμός προσφευγουσών και παρεμβαίνόντων, τόσο η προμνημονευθείσα απόφαση 2/72 (περί καθορισμού του συντελεστή της εξισωτικής εισφοράς) όσο και η προμνημονευθείσα απόφαση 3/72 (περί καθορισμού του τρόπου εισπράξεως της εξισωτικής εισφοράς) δεν είχαν δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα, πράγμα που δεν αμφισβητεί η καθής.
- 263 Δεύτερον, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, ενώ η καθής διέθετε συγκλίνουσες πληροφορίες για την ύπαρξη προβλημάτων σχετικά με την εφαρμογή της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου από τις τουρκικές αρχές, αντέδρασε με βραδύτητα στις πληροφορίες αυτές.
- 264 Συγκεκριμένα, η Επιτροπή ενημερώθηκε ήδη το 1987 ή, το αργότερο, με την καταγγελία που κατέθεσε στις 5 Οκτωβρίου 1988 η European Association of Consumer Electronics Manufacturers (EACEM) ότι οι διατάξεις της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου δεν τηρούνταν κατά τα φαινόμενα αναφορικά με τις εξαγωγές συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία.
- 265 Όμως, αφού απηύθυνε μια πρώτη ανακοίνωση περί «αμοιβαίας συνδρομής» στα κράτη μέλη τον Ιανουάριο του 1989, η Επιτροπή ανέμεινε δύο έτη πριν λάβει νέα μέτρα, ήτοι πριν απευθύνει δεύτερη ανακοίνωση περί «αμοιβαίας συνδρομής» τον Φεβρουάριο του 1991 και διοργανώσει συνεδρίαση με τους εκπροσώπους των ενδιαφερομένων κρατών μελών τον Μάρτιο του 1991.
- 266 Κατόπιν, η Επιτροπή ανέμεινε μέχρι τον Αύγουστο του 1992 πριν ενημερώσει τις τουρκικές αρχές για την ύπαρξη προβλημάτων σχετικά με την εξαγωγή συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία και ζητήσει συναφώς τη διοικητική συνεργασία των αρχών αυτών.

- 267 Επιπλέον, σε απάντηση επί ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, η Επιτροπή ανέφερε ότι έλαβε για πρώτη φορά γνώση της μη μεταφοράς της κανονιστικής ρυθμίσεως περί εξισωτικής εισφοράς από τις τουρκικές αρχές με την ευκαιρία συνεδριάσεως με αυτές τον Φεβρουάριο του 1993, ήτοι περισσότερο από 20 έτη μετά τη θέσπιση του προσθέτου πρωτοκόλλου. Επισημαίνεται πάντως ότι, όπως υπογραμμίστηκε ανωτέρω, οι τουρκικές αρχές είχαν ενημερώσει το Συμβούλιο Συνδέσεως και την Επιτροπή, ήδη τον Ιούλιο του 1992, περί της λήψεως μέτρων σχετικά με την εισπραξη εξισωτικής εισφοράς επί των συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών που περιλαμβάνονται στις προοριζόμενες για την Κοινότητα συσκευές τηλεοράσεως κατά παράβαση του προσθέτου πρωτοκόλλου και της προμνημονευθείσας αποφάσεως 2/72. Τέτοια πληροφορία έπρεπε να ωθήσει την Επιτροπή να διερωτηθεί επί τέλους σχετικά με την εκ μέρους των τουρκικών αρχών εφαρμογή της κανονιστικής ρυθμίσεως περί εξισωτικής εισφοράς.
- 268 Τρίτον, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή παρέβη την υποχρέωση επιμελείας μη ειδοποιώντας, το ταχύτερο δυνατό, τους κοινοτικούς εισαγωγείς (συμπεριλαμβανομένων των προσφευγουσών) σχετικά με τους κινδύνους που διέτρεχαν ενδεχομένως εισάγοντας από την Τουρκία συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως. Συγκεκριμένα, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, μέχρι το τέλος του 1992, οι προσφεύγουσες ουδέποτε ενημερώθηκαν για τα προβλήματα σχετικά με την εφαρμογή του προσθέτου πρωτοκόλλου στο πλαίσιο της εισαγωγής συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία και για τις αμφιβολίες που είχαν οι διάφορες κοινοτικές και εθνικές αρχές σχετικά με την εγκυρότητα των πιστοποιητικών Α.ΤΡ.1.
- 269 Τέλος, είναι προφανές ότι η Επιτροπή παρέβη τις υποχρεώσεις της μη απευθυνόμενη εγκαίρως στο Συμβούλιο Συνδέσεως και στις διάφορες υποκείμενες σε αυτό αρχές, ιδίως στην επιτροπή τελωνειακής συνεργασίας, για την αποσαφήνιση της καταστάσεως και τη λήψη, ενδεχομένως, των μέτρων που επιβάλλονταν για να επιτευχθεί η εκ μέρους των τουρκικών αρχών τήρηση των όρων της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου. Από τη δικογραφία προκύπτει συγκεκριμένα ότι έγινε για πρώτη φορά λόγος περί των προβλημάτων σχετικά με τις εξαγωγές συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία κατά τη συνεδρίαση της επιτροπής τελωνειακής συνεργασίας της 3ης Δεκεμβρίου 1992 και ότι η συνεδρίαση αυτή ήταν η πρώτη μετά από διακοπή δέκα περίπου ετών. Ομοίως, από την απάντηση της Επιτροπής επί γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι το Συμβούλιο Συνδέσεως δεν συνεκλήθη, όπως φαίνεται, πριν από τον Φεβρουάριο του 1993.

- 270 Επισημαίνεται εξάλλου ότι η Επιτροπή παρέλειψε να προσφύγει στη διαδικασία επιλύσεως των διαφορών η οποία προβλέπεται στο άρθρο 25 της Συμφωνίας Συνδέσεως. Κατά το πνεύμα της συμφωνίας αυτής, η καθής όφειλε κατ' αρχάς να προσφύγει στην εν λόγω διαδικασία, πριν δηλώσει ότι τα χορηγούμενα από τις τουρκικές τελωνειακές αρχές πιστοποιητικά Α.ΤΡ.1 είναι ανίσχυρα. Το συμπέρασμα αυτό επιβάλλεται κατά μείζονα λόγο διότι, όπως επιβεβαιώσε η Επιτροπή σε απάντηση επί γραπτής ερωτήσεως του Πρωτοδικείου, η Συμφωνία Συνδέσεως δεν προβλέπει τη δυνατότητα συμβαλλόμενου μέρους να κηρύξει ανίσχυρα τα πιστοποιητικά τα οποία εκδίδονται από τις τελωνειακές αρχές του ετέρου συμβαλλομένου μέρους. Επιπλέον, αυτός ο τρόπος ενέργειας δύσκολα συμβιβάζεται με το σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ των τελωνειακών αρχών των συμβαλλομένων μερών της Συμφωνίας και την αρχή κατά την οποία η τελωνειακή διοίκηση του κράτους εισαγωγής αναγνωρίζει τις εκτιμήσεις οι οποίες διατυπώνονται νομίμως από τις αρχές του κράτους εξαγωγής (βλ., υπό την έννοια αυτή, τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 12ης Ιουλίου 1984, 218/83, *Les Rapides Savoyards*, Συλλογή 1984, σ. 3105, σκέψη 26, και της 7ης Δεκεμβρίου 1993, C-12/92, *Huygen κ.λπ.*, Συλλογή 1993, σ. I-63/81, σκέψεις 24 και 25).
- 271 Συναφώς, το προβαλλόμενο από την Επιτροπή επιχείρημα κατά το οποίο η θέση της εξηγείται από τις εντάσεις οι οποίες χαρακτήρισαν, κατά τη διάρκεια ορισμένης περιόδου, τις σχέσεις μεταξύ της Κοινότητας και της Δημοκρατίας της Τουρκίας, δεν μπορεί να γίνει δεκτό.
- 272 Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι η ύπαρξη τέτοιων εντάσεων δεν απαλλάσσει την Επιτροπή από την υποχρέωσή της, ως φύλακας της Συνθήκης και των συναπομένων δυνάμει αυτής συμφωνιών, να βεβαιωθεί σχετικά με την ορθή εφαρμογή των υποχρεώσεων που ανέλαβε τρίτη χώρα δυνάμει συμφωνίας συναφθείσας με την Κοινότητα, με τα μέσα που προβλέπονται από τη συμφωνία ή από τις ληφθείσες δυνάμει αυτής αποφάσεις. Αν, λόγω εντάσεων, η Επιτροπή δεν είναι σε θέση να εκπληρώσει την υποχρέωση αυτή, ιδίως διότι τα τιθέμενα στη διάθεσή της μέσα αποδεικνύονται αλυσιτελή ή αναποτελεσματικά, οφείλει, τουλάχιστον, να ενημερώσει το ταχύτερο δυνατό τα κράτη μέλη σχετικά με τα ληπτέα μέτρα για να αποφευχθεί ενδεχόμενη ζημία εις βάρος της Κοινότητας και των κοινοτικών επιχειρηματιών. Η Επιτροπή δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να χρησιμοποιήσει την αποκλειστική αρμοδιότητα την οποία διαθέτει όσον αφορά την είσπραξη και τη διαγραφή χρέους των εισαγωγικών δασμών για να συγκαλύψει τις πλημμέλειες κατά την εφαρμογή συμφωνίας συναφθείσας μεταξύ της Κοινότητας και τρίτης χώρας.

- 273 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι η Επιτροπή υπέπεσε σε σοβαρές πλημμέλειες στο πλαίσιο του ελέγχου της εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου, αυτές δε οι πλημμέλειες συνέβαλαν στην εκδήλωση των ανωμαλιών όσον αφορά την εισαγωγή των συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία κατά την επίμαχη περίοδο.

Επί των καταλογιστέων στο Συμβούλιο Συνδέσεως πλημμελειών

- 274 Όσον αφορά το Συμβούλιο Συνδέσεως, αρκεί η διαπίστωση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 22 της Συμφωνίας Συνδέσεως, αυτό έχει ως κύρια αποστολή να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίζει την ορθή λειτουργία της εν λόγω συμφωνίας και την τήρησή της από τα συμβαλλόμενα μέρη.
- 275 Είναι όμως προφανές ότι, επί είκοσι και πλέον έτη, το Συμβούλιο Συνδέσεως ουδέν μέτρο έλαβε για να εξασφαλίσει την εκ μέρους της Δημοκρατίας της Τουρκίας τήρηση των διατάξεων περί εξισωτικής εισφοράς.

β) Επί της απουσίας προφανούς αμελείας ή δόλου

- 276 Δεν αμφισβητείται μεταξύ των διαδίκων ότι οι προσφεύγουσες δεν διέπραξαν δόλιες ενέργειες.
- 277 Απεναντίας, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η Επιτροπή εσφαλμένα εκτίμησε με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις ότι έπρεπε να τους προσαφθεί προφανής αμέλεια καθόσον η κανονιστική ρύθμιση ήταν γνωστή και σχετικά απλή όσον αφορά τις

προϋποθέσεις χορηγήσεως πιστοποιητικού κυκλοφορίας A.TR.1 και επομένως δεν μπορούσαν να την αγνοούν και ότι, ως επιμελείς επιχειρηματίες, όφειλαν να έχουν σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με την εγκυρότητα των επίμαχων πιστοποιητικών.

- 278 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, όπως υπογραμμίστηκε ανωτέρω, από τη νομολογία προκύπτει ότι η δυνατότητα διαγνώσεως σφάλματος, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79, αντιστοιχεί στην προφανή αμέλεια ή τον δόλο που προβλέπονται στο άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79.
- 279 Από τη νομολογία προκύπτει επίσης ότι, για να εκτιμηθεί η δυνατότητα διαγνώσεως του σφάλματος κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, του κανονισμού 1697/79, πρέπει να ληφθούν ιδίως υπόψη η ακριβής φύση του σφάλματος, η επαγγελματική πείρα και η επιμέλεια του επιχειρηματία (βλ., επίσης υπό την έννοια αυτή, την προμνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 148 απόφαση του Δικαστηρίου Deutsche Fernsprecher, σκέψη 24, την απόφαση του Δικαστηρίου της 8ης Απριλίου 1992, C-371/90, Beirafrio, Συλλογή 1992, σ. I-2715, σκέψη 21, την απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Ιουλίου 1992, C-187/91, Belono, Συλλογή 1992, σ. I-4937, σκέψη 17, και την προμνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 192 απόφαση Hewlett Packard France, σκέψη 22· βλ., όσον αφορά το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79, την προμνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 26, απόφαση Söhl & Söhlke, σκέψεις 51 έως 60). Η εκτίμηση αυτή πρέπει να διενεργείται βάσει των ιδιαίτερων συνθηκών της συγκεκριμένης περιπτώσεως (βλ. την προμνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 194 απόφαση Faroe Seafood κ.λπ., σκέψη 101).
- 280 Υπό το πρίσμα των αρχών αυτών πρέπει να εξεταστεί αν η Επιτροπή ορθά εκτίμησε ότι έπρεπε να προσαφθεί προφανής αμέλεια στις προσφεύγουσες.
- 281 Συναφώς, επισημαίνεται, πρώτον, ότι οι προσφεύγουσες είναι εταιρίες διαθέτουσες ορισμένη πείρα όσον αφορά την εισαγωγή ηλεκτρονικού υλικού.

- 282 Δεύτερον, πρέπει να υπομνηστεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η φύση του σφάλματος εκτιμάται λαμβανομένου ιδίως υπόψη του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο οι αρχές εξακολούθησαν να σφάλουν (απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 1996, C-38/95, Foods Import, Συλλογή 1996, σ. I-6543, σκέψη 30) και του περίπλοκου χαρακτήρα των οικείων διατάξεων (απόφαση του Δικαστηρίου της 4ης Μαΐου 1993, C-292/91, Weis, Συλλογή 1993, σ. I-2219, σκέψη 17).
- 283 Εν προκειμένω, είναι προφανές ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές χορήγησαν πιστοποιητικά A.TR.1 για εμπορεύματα μη ανταποκρινόμενα στις προϋποθέσεις χορηγήσεως τέτοιων πιστοποιητικών κατά τη διάρκεια, τουλάχιστον, όλης της επίμαχης περιόδου, ήτοι επί τρία και πλέον έτη.
- 284 Επισημαίνεται στη συνέχεια ότι, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς της Επιτροπής, η οικεία κανονιστική ρύθμιση ήταν ιδιαίτερα περίπλοκη.
- 285 Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι η απλή ανάγνωση της κανονιστικής ρυθμίσεως περί του προτιμησιακού καθεστώτος, ήτοι των άρθρων 2 και 3 του προσθέτου πρωτοκόλλου και των αποφάσεων του Συμβουλίου Συνδέσεως περί της εφαρμογής των διατάξεων αυτών, δεν επέτρεπε στις προσφεύγουσες να διαγνώσουν ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές διέπραξαν σφάλμα χορηγώντας τα πιστοποιητικά A.TR.1 για τις συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως (βλ., υπό την έννοια αυτή, την μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 194 απόφαση Faroe Seafood κ.λπ., σκέψη 100).
- 286 Επισημαίνεται συγκεκριμένα ότι, όπως υπομνήστηκε ανωτέρω, ούτε η προμνημονευθείσα απόφαση 2/72 ούτε η προμνημονευθείσα απόφαση 3/72 δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα, πράγμα που η καθής δεν αμφισβητεί.
- 287 Η παράλειψη δημοσιεύσεως των δύο αυτών αποφάσεων έχει ιδιαίτερη βαρύτητα. Εκπλήσσει πράγματι το γεγονός ότι η καθής προσάπτει στις προσφεύγουσες ότι δεν

έλαβαν γνώση των διατάξεων περί της εξισωτικής εισφοράς, ενώ ορισμένες από τις διατάξεις αυτές δεν δημοσιεύθηκαν. Επομένως, ελλείψει δημοσιεύσεως της προμνημονευθείσας αποφάσεως 2/72, δεν ήταν δυνατό να θεωρηθεί ότι οι κοινοτικοί και εξωκοινοτικοί επιχειρηματίες γνώριζαν ότι από το Συμβούλιο Συνδέσεως είχε καθοριστεί συντελεστής για την εξισωτική εισφορά (βλ., όσον αφορά την καθιέρωση αντισταθμιστικού τέλους, τη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 220 απόφαση Conita, σκέψεις 26 και 27). Πρέπει εξάλλου να τονιστεί ότι, εφόσον οι προμνημονευθείσες αποφάσεις 2/72 και 3/72 είχαν γενικό κανονιστικό χαρακτήρα, η δημοσίευσή τους στην Επίσημη Εφημερίδα αποτελούσε, κατ' αρχήν, απαραίτητη προϋπόθεση για τη δεσμευτική εφαρμογή τους έναντι των αποδεκτών τους.

- 288 Παρατηρείται επιπλέον ότι, και αν ακόμη υποτεθεί ότι οι προσφεύγουσες είχαν λάβει γνώση του γεγονότος ότι είχε καθοριστεί συντελεστής για την εξισωτική εισφορά, δεν μπορούσαν να γνωρίζουν, με την απλή ανάγνωση των προϋποθέσεων που περιλαμβάνονταν στην οπίσθια σελίδα του πιστοποιητικού A.TR.1, ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές διέπρατταν σφάλμα χορηγώντας τέτοιο πιστοποιητικό για τα επίμαχα εμπορεύματα. Συγκεκριμένα, οι τελωνειακές αρχές μπορούσαν εγκύρως να εκδίδουν τα πιστοποιητικά A.TR.1 χωρίς εισπραξη εξισωτικής εισφοράς εφόσον τα ενσωματωμένα στις οικείες συσκευές τηλεοράσεως συστατικά μέρη ήταν τουρκικής ή κοινοτικής καταγωγής ή, όταν ήταν καταγωγής τρίτων χωρών, είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Τουρκία.
- 289 Επισημαίνεται επιπλέον ότι, για τη διάγνωση του σφάλματος των τουρκικών τελωνειακών αρχών, ήταν αναγκαία όχι μόνον η εμπειριστατωμένη γνώση της γενικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί του προτιμησιακού καθεστώτος, αλλά επίσης του γεγονότος ότι αυτή η κανονιστική ρύθμιση δεν είχε μεταφερθεί στην εσωτερική έννομη τάξη από τη Δημοκρατία της Τουρκίας. Συγκεκριμένα, μόνον έχοντας γνώση του γεγονότος ότι η τουρκική τελωνειακή νομοθεσία δεν περιλάμβανε διατάξεις σχετικά με την εισπραξη εξισωτικής εισφοράς, οι εισαγωγείς μπορούσαν να γνωρίζουν ότι όφειλαν να βεβαιωθούν ότι τα ενσωματωμένα στις συσκευές τηλεοράσεως συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Τουρκία. Όμως, όχι μόνον η ίδια η Επιτροπή — επιφορτισμένη εντούτοις με την επιτήρηση της εφαρμογής της Συμφωνίας Συνδέσεως και του προσθέτου πρωτοκόλλου — ανέμεινε περισσότερο από είκοσι έτη πριν διαπιστώσει ότι οι τουρκικές αρχές δεν είχαν μεταφέρει στην εσωτερική έννομη τάξη την κανονιστική ρύθμιση περί της εξισωτικής εισφοράς, αλλά, επιπλέον, έπρεπε να αναμένει περισσότερο από

πέντε έτη και να διοργανώσει επιτόπιο έλεγχο για να ενημερωθεί σχετικά με την κατάσταση της τουρκικής κανονιστικής ρυθμίσεως όσον αφορά την εισαγωγή συστατικών μερών καταγωγής τρίτων χωρών.

- 290 Αυτή η κανονιστική ρύθμιση είχε εξάλλου πολύ περίπλοκο χαρακτήρα. Αφενός, οι τουρκικές αρχές είχαν εισαγάγει το πρόγραμμα ενθαρρύνσεως των εξαγωγών και, αφετέρου, είχαν καθιερώσει για ορισμένα ουσιώδη συστατικά μέρη, όπως οι καθοδικοί σωλήνες, καθεστώς αναστολής των εισαγωγικών δασμών. Όπως όμως προκύπτει από έγγραφο της Επιτροπής της 22ας Μαρτίου 1995, συστατικά μέρη εισαχθέντα δυνάμει τέτοιου καθεστώτος μπορούσαν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να θεωρηθούν ως ευρισκόμενα σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Τουρκία, σύμφωνα με τη Συμφωνία Συνδέσεως και το πρόσθετο πρωτόκολλο. Επομένως, η ενσωμάτωση τέτοιων συστατικών μερών δεν σήμαινε κατ' ανάγκη ότι έπρεπε να εισπραχθεί εξισωτική εισφορά.
- 291 Τρίτον, είναι απορριπτό το επιχείρημα της Επιτροπής κατά το οποίο, ενόψει των σχετικών διατάξεων, οι προσφεύγουσες όφειλαν να έχουν αμφιβολίες ως προς την εγκυρότητα των πιστοποιητικών Α.Τ.Ρ.1 και, κατά συνέπεια, να ζητήσουν πληροφορίες από τους Τούρκους κατασκευαστές-εξαγωγείς ή να προβλέψουν στις συμβάσεις τους με τους τελευταίους ότι μόνον συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών τεθέντα σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Τουρκία μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή των συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως.
- 292 Συγκεκριμένα, όπως υπογράμμισε η πλειονότητα των προσφευγουσών και των παρεμβαινόντων, η καθής δεν αναφέρει για ποιους λόγους οι προσφεύγουσες όφειλαν να έχουν αμφιβολίες ως προς την εγκυρότητα των πιστοποιητικών Α.Τ.Ρ.1. Πάντως, η προμνημονευθείσα επιχειρηματολογία της καθής θα μπορούσε να γίνει δεκτή μόνον αν αυτή ήταν σε θέση να αποδείξει ότι οι προσφεύγουσες είχαν ή όφειλαν να έχουν γνώση της μη μεταφοράς στην εσωτερική έννομη τάξη από τις τουρκικές αρχές της κανονιστικής ρυθμίσεως περί εξισωτικής εισφοράς.
- 293 Όπως όμως επισημάνθηκε ήδη, η ίδια η καθής έλαβε γνώση της μη μεταφοράς της εν λόγω κανονιστικής ρυθμίσεως μόνον μετά την παρέλευση περιόδου 20 περίπου ετών.

- 294 Επιπλέον, αν και η Επιτροπή αναφέρθηκε επανειλημμένα στις τιμές στις οποίες οι εισαγωγείς είχαν αγοράσει τις προερχόμενες από την Τουρκία συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως, δεν απέδειξε εντούτοις ότι αυτό το επίπεδο τιμών ήταν τέτοιο που οι εισαγωγείς έπρεπε να έχουν αμφιβολίες σχετικά με την πλήρωση των προϋποθέσεων που προβλέπονται για την υπαγωγή στο προτιμησιακό καθεστώς.
- 295 Συναφώς, παρατηρείται ότι η Επιτροπή κίνησε τον Νοέμβριο του 1992 έρευνα αντιντάμπινγκ όσον αφορά τις εισαγωγές συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως από την Τουρκία. Όπως όμως προκύπτει από τον κανονισμό (ΕΚ) 2376/94 της Επιτροπής, της 27ης Σεπτεμβρίου 1994, για την επιβολή προσωρινού δασμού αντιντάμπινγκ στις εισαγωγές δεκτών έγχρωμης τηλεόρασης καταγωγής Μαλαισίας, Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, Δημοκρατίας της Κορέας, Σιγκαπούρης και Ταϊλάνδης (ΕΕ L 255, σ. 50), η έρευνα αυτή δεν κατέληξε στην επιβολή δασμών επί των εισαγωγών συσκευών καταγωγής Τουρκίας, ενώ τέτοιοι δασμοί επιβλήθηκαν στις προερχόμενες από τις ανωτέρω χώρες συσκευές έγχρωμης τηλεοράσεως.
- 296 Είναι επίσης απορριπτέο το επιχείρημα της Επιτροπής κατά το οποίο το γεγονός ότι οι τουρκικές τελωνειακές αρχές μπορούν να απαιτήσουν, δυνάμει του άρθρου 9 της προμνημονευθείσας αποφάσεως 5/72, να συμπληρώνεται η διασάφηση εισαγωγής από μεία του εισαγωγέα ββαιώνουσα ότι τα εμπορεύματα πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την εφαρμογή των διατάξεων του προσθέτου πρωτοκόλλου, συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι οι προσφεύγουσες είχαν την υποχρέωση να ενημερωθούν σχετικά με την καταγωγή και το τελωνειακό καθεστώς των συστατικών μερών των συσκευών έγχρωμης τηλεοράσεως. Συγκεκριμένα, μόνον αν υπήρχαν αμφιβολίες οι εισαγωγείς όφειλαν να ενημερωθούν συναφώς. Όπως όμως υπογραμμίστηκε ανωτέρω, η Επιτροπή δεν διευκρίνισε για ποιους λόγους οι προσφεύγουσες όφειλαν να έχουν τέτοιες αμφιβολίες. Επιπλέον, ορισμένες από τις προσφεύγουσες ανέφεραν, χωρίς να αντικρουστούν από την Επιτροπή, ότι η καταγωγή και το τελωνειακό καθεστώς των ενσωματωμένων στις συσκευές τηλεοράσεως συστατικών μερών ενέπιπταν στο εμπορικό απόρρητο των κατασκευαστών και επομένως αυτοί αρνήθηκαν να παράσχουν τέτοια πληροφορία.
- 297 Τέταρτον, επισημαίνεται ότι όλες οι προσφεύγουσες υπογράμμισαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι ο τρόπος κατά τον οποίο συνήψαν τις συμβάσεις αγοράς

των συσκευών και πραγματοποιήσαν τις επίδικες εισαγωγές ήταν σύμφωνος με τη συνήθη εμπορική πρακτική. Σε τέτοια περίπτωση, στην Επιτροπή απέκειται να αποδείξει την ύπαρξη προφανούς αμέλειας εκ μέρους τους (βλ. την μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 87 απόφαση *Eyckeler & Malt* κατά Επιτροπής, σκέψη 159).

- 298 Η Επιτροπή όμως ουδόλως επιχείρησε να προσκομίσει τέτοια απόδειξη. Συγκεκριμένα, σε απάντηση επί συναφούς ερωτήσεως του Πρωτοδικείου κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, περιορίστηκε να επαναλάβει τους περιλαμβανόμενους στις προσβαλλόμενες αποφάσεις ισχυρισμούς κατά τους οποίους οι προσφεύγουσες δεν επέδειξαν την αναγκαία επιμέλεια, παραλείποντας να ζητήσουν πληροφορίες από τους εξαγωγείς επί του κατά πόσον τα συστατικά μέρη καταγωγής τρίτων χωρών είχαν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία στην Τουρκία.
- 299 Πρέπει τέλος να εξεταστεί το επιχείρημα της Επιτροπής το οποίο αντλείται από τη μνημονευθείσα ανωτέρω στη σκέψη 207 απόφαση *Pascoal & Filhos*. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, στη σκέψη 59 της αποφάσεως αυτής, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δεν είναι υποχρεωμένη να υφίσταται τις επιβλαβείς συνέπειες της παράνομης συμπεριφοράς των προμηθευτών των εισαγωγέων, στη συνέχεια ότι ο εισαγωγέας μπορεί να ασκήσει αγωγή αποζημίωσης κατά του πλαστογράφου και, τέλος, ότι, υπολογίζοντας τα πλεονεκτήματα που μπορεί να του αποφέρει το εμπόριο προϊόντων για τα οποία μπορούν να ισχύουν δασμολογικές προτιμήσεις, ένας συνετός επιχειρηματίας που γνωρίζει την ισχύουσα ρύθμιση πρέπει να εκτιμά τους κινδύνους της αγοράς στην οποία σκοπεύει να κινηθεί και να τους αποδέχεται, ως αποτελούντες μέρος των συνήθων προσκομιμάτων του εμπορίου.
- 300 Η νομολογία αυτή δεν εφαρμόζεται πάντως σε περίπτωση όπως η προκειμένη, κατά την οποία, λόγω σοβαρών πλημμελιών των συμβαλλομένων μερών Συμφωνίας Συνδέσεως, ανωμαλίες επηρέασαν τις εισαγωγές εμπορευμάτων βάσει προτιμησιακού τελωνειακού καθεστώτος. Σε τέτοια περίπτωση συγκεκριμένα, ελλείψει σαφούς και ακριβούς ενημερώσεως εκ μέρους των εθνικών ή των κοινοτικών αρχών σχετικά με τη φύση των ανωμαλιών που επηρεάζουν τη λειτουργία της συμφωνίας, δεν μπορεί να απαιτηθεί από επιμελή εισαγωγέα να συγκαλύψει τις πλημμέλειες των συμβαλλομένων μερών της εν λόγω συμφωνίας.

301 Βάσει των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η Επιτροπή εσφαλμένα εκτίμησε με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις ότι έπρεπε να προσαφθεί προφανής αμέλεια στις προσφεύγουσες.

3. Επί της πληρώσεως των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79

302 Αποτέλεσμα των καταλογιστέων στα συμβαλλόμενα μέρη σοβαρών πλημμελειών είναι ότι οι προσφεύγουσες περιήλθαν σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση προς τους λοιπούς επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα. Συγκεκριμένα, οι πλημμέλειες αυτές συνέβαλαν αναμφισβήτητα στην εκδήλωση των ανωμαλιών οι οποίες οδήγησαν στην εκ των υστέρων επιβολή των δασμών στις προσφεύγουσες.

303 Επιπλέον, υπό τις συνθήκες της προκειμένης περιπτώσεως, δεν συντρέχει λόγος να προσαφθεί προφανής αμέλεια ή δόλος στις προσφεύγουσες.

304 Κατά συνέπεια, η Επιτροπή προφανώς εσφαλμένα εκτίμησε με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις ότι δεν πληρούνταν οι προϋποθέσεις για τη διαγραφή χρέους των δασμών οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 ή, κατά περίπτωση, στο άρθρο 239 του τελωνειακού κώδικα. Ο παρών λόγος ακυρώσεως είναι επομένως βάσιμος.

305 Εφόσον είναι βάσιμοι οι λόγοι ακυρώσεως που αντλούνται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και από την παράβαση του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 ή, κατά περίπτωση, του άρθρου 239 του τελωνειακού κώδικα, πρέπει να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες αποφάσεις, χωρίς να είναι αναγκαίο να αποφανθεί το Πρωτοδικείο επί των λοιπών λόγων ακυρώσεως που επικαλούνται οι προσφεύγουσες προς στήριξη των προσφυγών τους.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 306 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα. Επειδή η Επιτροπή ηττήθηκε, πρέπει, εν όψει των αιτημάτων των προσφευγουσών, να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.
- 307 Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, η Γαλλική Δημοκρατία και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, παρεμβαίνοντες, θα φέρουν τα έξοδά τους, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 87, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει τις αποφάσεις REM 14/96, REM 15/96, REM 16/96, REM 17/96, REM 18/96, REM 19/96 και REM 20/96, της 19ης Φεβρουαρίου 1997, και REM 21/96, της 25ης Μαρτίου 1997, οι οποίες απευθύνονται στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και αφορούν αιτήσεις διαγραφής χρέους των εισαγωγικών δασμών.

- 2) Ακυρώνει τις αποφάσεις REC 7/96, REC 8/96 και REC 9/96, της 24ης Απριλίου 1997, οι οποίες απευθύνονται στη Γαλλική Δημοκρατία και αφορούν αιτήσεις μη εισπράξεως και διαγραφής χρέους των εισαγωγικών δασμών.
- 3) Ακυρώνει τις αποφάσεις REM 26/96 και REM 27/96, της 5ης Ιουνίου 1996, οι οποίες απευθύνονται στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών και αφορούν αιτήσεις διαγραφής χρέους των εισαγωγικών δασμών.
- 4) Ακυρώνει την απόφαση REC 3/98, της 26ης Μαρτίου 1999, η οποία απευθύνεται στο Βασίλειο του Βελγίου και αφορά αίτηση μη εισπράξεως και διαγραφής χρέους.
- 5) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 6) Το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, η Γαλλική Δημοκρατία και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας θα φέρουν τα έξοδά τους.

Lenaerts

Azizi

Jaeger

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 10 Μαΐου 2001.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

J. Azizi

Π - 1441

Περιεχόμενα

Το νομικό πλαίσιο	Π - 1351
I — Η κανονιστική ρύθμιση περί εξισωτικής εισφοράς	Π - 1351
A — Η Συμφωνία Συνδέσεως ΕΟΚ-Τουρκίας	Π - 1351
B — Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του προσθέτου πρωτοκόλλου	Π - 1353
Γ — Μεταφορά στην εσωτερική έννομη τάξη από τις τουρκικές αρχές της κανονιστικής ρυθμίσεως περί εξισωτικής εισφοράς	Π - 1356
1. Περίοδος πριν από την έκδοση του διατάγματος του Ιανουαρίου 1994	Π - 1356
α) Το πρόγραμμα ενισχύσεως των εξαγωγών	Π - 1356
β) Διατάγματα εκδοθέντα από την Τουρκική Κυβέρνηση τον Ιούνιο του 1992	Π - 1357
2. Διάταγμα εκδοθέν από την Τουρκική Κυβέρνηση τον Ιανουάριο του 1994	Π - 1358
II — Κανονιστική ρύθμιση σχετικά με τη διαγραφή χρέους και τη μη εισπράξη των δασμών	Π - 1359
A — Ουσιαστικές διατάξεις σχετικά με τη διαγραφή χρέους και τη μη εκ των υστέρων εισπράξη των δασμών	Π - 1359
1. Διατάξεις εφαρμοζόμενες στις επιμαχες εισαγωγές	Π - 1359
2. Διαφορά μεταξύ της διαγραφής χρέους και της μη εισπράξεως	Π - 1360
3. Προϋποθέσεις της διαγραφής χρέους των δασμών	Π - 1360
4. Προϋποθέσεις για τη μη εκ των υστέρων εισπράξη των δασμών	Π - 1362
B — Διαδικαστικές διατάξεις σχετικά με τη διαγραφή χρέους και τη μη εκ των υστέρων εισπράξη των δασμών	Π - 1363
1. Διαδικαστικές διατάξεις εφαρμοζόμενες στις επιμαχες εισαγωγές	Π - 1363
2. Διαδικασία σχετικά με τη διαγραφή χρέους των δασμών	Π - 1364
3. Διαδικασία σχετικά με τη μη εκ των υστέρων εισπράξη των δασμών	Π - 1365
Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς	Π - 1367
I — Το γενικό πλαίσιο	Π - 1367
II — Το ειδικό πλαίσιο	Π - 1369
A — Το ειδικό πλαίσιο των γερμανικών υποθέσεων (T-186/97, T-187/97, T-190/97 έως T-192/97, T-210/97, T-211/97 και T-293/97)	Π - 1369
1. Εντολές εισπράξεως εκδοθείσες από τις γερμανικές αρχές	Π - 1369
2. Αιτήσεις διαγραφής χρέους και/ή μη εισπράξεως που υποβλήθηκαν στις γερμανικές αρχές από τις γερμανικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις	Π - 1370
3. Αιτήσεις διαγραφής χρέους που υπέβαλαν στην Επιτροπή οι γερμανικές αρχές	Π - 1370
B — Το ειδικό πλαίσιο των γαλλικών υποθέσεων (T-216/97 έως T-218/97)	Π - 1372
1. Εντολές εισπράξεως εκδοθείσες από τις γαλλικές αρχές	Π - 1372
2. Εξέταση από τις γαλλικές αρχές των αιτήσεων διαγραφής χρέους και μη εισπράξεως που υπέβαλαν οι γαλλικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις	Π - 1373
3. Αιτήσεις μη εισπράξεως και διαγραφής χρέους που υπέβαλαν στην Επιτροπή οι γαλλικές αρχές	Π - 1373
Γ — Το ειδικό πλαίσιο των ολλανδικών υποθέσεων (T-279/97 και T-280/97)	Π - 1374
1. Εντολές εισπράξεως εκδοθείσες από τις ολλανδικές αρχές	Π - 1374
2. Αιτήσεις διαγραφής χρέους που υποβλήθηκαν στις ολλανδικές αρχές από τις ολλανδικές προσφεύγουσες επιχειρήσεις	Π - 1375
3. Αιτήσεις διαγραφής χρέους που απηύθυναν στην Επιτροπή οι ολλανδικές αρχές	Π - 1375
Δ — Το ειδικό πλαίσιο της βελγικής υποθέσεως (T-147/99)	Π - 1377
1. Εντολή εισπράξεως εκδοθείσα από τις βελγικές αρχές	Π - 1377
2. Αίτηση μη εισπράξεως υποβληθείσα στις βελγικές αρχές από τη Miller	Π - 1377
3. Αίτηση μη εισπράξεως και διαγραφής χρέους υποβληθείσα στην Επιτροπή από τις βελγικές αρχές	Π - 1378
III — Ως προς την αιτιολογία των προσβαλλομένων αποφάσεων	Π - 1380
Διαδικασία	Π - 1382
Αιτήματα των διαδίκων	Π - 1384
Σκεπτικό	Π - 1392
I — Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας κατά τη διοικητική διαδικασία	Π - 1392
A — Η εξέταση του λόγου αυτού στο πλαίσιο των παρούσων προσφυγών	Π - 1392
1. Επιχειρήματα των διαδίκων	Π - 1392
2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	Π - 1393
B — Όσον αφορά τον λόγο που αντλείται από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας των προσφευγουσών στις υποθέσεις T-186/97, T-187/97, T-190/97 έως T-192/97, T-210/97, T-211/97, T-216/97 έως T-218/97, T-279/97, T-280/97 και T-293/97	Π - 1394
1. Επιχειρήματα των διαδίκων	Π - 1394
2. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	Π - 1397
Γ — Επί της προσβολής των δικαιωμάτων άμυνας στην υπόθεση T-147/99	Π - 1402
1. Επιχειρήματα της Miller	Π - 1402
2. Επιχειρήματα της Επιτροπής	Π - 1404
3. Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	Π - 1405
II — Επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79 καθόσον η Επιτροπή διαπίστωσε με τις προσβαλλόμενες αποφάσεις ότι η διαγραφή χρέους δεν ήταν δικαιολογημένη	Π - 1409
A — Επιχειρήματα των διαδίκων	Π - 1409
B — Εκτίμηση του Πρωτοδικείου	Π - 1416
1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις	Π - 1416
α) Επί του περιεχομένου του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79	Π - 1416
β) Επί του περιθωρίου εκτιμήσεως της Επιτροπής όσον αφορά την πλήρωση των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79	Π - 1417
2. Επί της πληρώσεως των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79	Π - 1419
α) Επί της συνδρομής ειδικής περιπτώσεως	Π - 1419
Επί των καταλογιστέων στις τουρκικές αρχές πλημμελειών	Π - 1422
Επί των καταλογιστέων στην Επιτροπή πλημμελειών	Π - 1427
Επί των καταλογιστέων στο Συμβούλιο Συνδέσεως πλημμελειών	Π - 1432
β) Επί της απουσίας προφανούς αμελείας ή δόλου	Π - 1432
3. Επί της πληρώσεως των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79	Π - 1439
Επί των δικαστικών εξόδων	Π - 1440